

ἔχει νὰ τὰ ἐπιστρέψῃτε ; Παρουσιάζετε τέσσαρα περίπου εκατομμύρια ὅτι ἔχετε εἰς τὸ ταμεῖόν σας τὰ ὑπόλοιπα λοιπὸν εἶναι ἔλλειμμα.

Ἐάν δὲν ἔχῃτε ν' ἀναπληρώσῃτε αὐτὸ τὸ ἔλλειμμα, ἐρωτῶ, τὸ ἔλλειμμα τῶν ἀγόνων μηνῶν, οἱ ὁποῖοι ἔρχονται, μὴ τί θὰ τὸ ἀναπληρώσῃτε ; Δὲν θὰ εὐρεθῇτε τὸν ἐρχόμενον Ἰανουάριον εἰς οἷαν θέσιν εὐρεθῇτε τὸν παρελθόντα Ἰανουάριον ; Καὶ ὅταν δὲν ἔχῃτε ν' ἀναπληρώσῃτε αὐτὸ, νομίζετε, ὅτι καλῶς θὰ ἐξέλθῃτε ἀπὸ τὰς οἰκονομικὰς δυσχερείας ;

Ἰδοὺ διὰ τί νομίζω, ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς, ὅπως συνετάχθη, μᾶς φέρει ἀναπορεύτως εἰς οἰκονομικὴν κρίσιν τὴν πλείον ὀλεθρίαν καὶ ἐπιβλαβήν. Θέλω ἀναπτύξαι τὰ περὶ τούτου ἀκριδέστερον μετὰ τὴν ἐκ μέρους τῆς κυβερνήσεως παρουσίαν λογαριασμῶν τινῶν.

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ. (πρωτοπρωτογός). Μετὰ πολλῆς εὐχαριστίας εἶχομαι ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου λέγω δὲ μετὰ πολλῆς εὐχαριστίας, διότι θέλω σὰς ἀποδείξαι ὅτι οὐχὶ ἀποβαρύνόμενοι ὑπὸ τῶν οἰκονομικῶν ἐπιχειρημάτων καὶ τῶν οἰκονομικῶν γνώσεων καὶ μὴ δυνάμενοι ν' ἀποδείξωμεν, ὡς εἶπεν ὁ κ. Κουμουνδούρος, ψευδῆς τοὺς ἀριθμοὺς τοῦ κ. Σωτηροπούλου, δὲν ἠβέλυσamen ν' ἀπαντήσωμεν εἰς τὸν λόγον αὐτοῦ, ἀλλ' ἐπιμένομεν ν' ἀκούσωμεν καταγγελίαν σπουδαιότεραν ἐναντίον μας ἢ τὴν καταγγελίαν τοῦ κ. Σωτηροπούλου. Εὐτυχῶς δὲ ἐπὶ τῇ δυστυχῶς δι' ἄλλους, κύριοι, ἡ ὁμιλία τοῦ κ. Κουμουνδούρου δὲν ἦλθε νὰ προσθήῃ τι εἰς τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ κ. Σωτηροπούλου παρὰ ἐν μόνον. Ὁ κ. Κουμουνδούρος ἠθέλησε ν' ἀποδείξῃ, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ὤφειλε νὰ μὴ κάμῃ χρῆσιν τοῦ δανείου τῶν δύο Τραπεζῶν, ἀλλ' ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀρῇ τὴν ἀναγκαστικὴν κυκλοφορίαν τῶν γραμματίων τούτου μόνον ἐπρόσθεσιν εἰς τὰ οἰκονομικὰ ἐπιχειρήματα τοῦ κ. Σωτηροπούλου. Ὁ κ. Σωτηρόπουλος ἀρνούμενος τοῦ λόγου του, κατηγοροῦσε τὸ ὑπουργεῖον διὰ δύο λόγους· διότι τὸ ὑπουργεῖον ἀπεμακρόνη τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς φειδοῦς, τὴν ὁποίαν ἄλλοτε ὑπεστήριζαν, ὅτι ἦτο εἰς τὰς τάξεις τῆς ἀντιπολιτεύσεως· σὰς παρουσίαις δὲ καὶ τὴν πρότασιν, τὴν ὁποίαν εἶχον ὑποβάλει πέρυσιν, ὅταν ἐπὶ τοῦ ὑπουργείου τοῦ κ. Βούλγαρη ἐσυζητήτο ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1868. Ὁ κ. Σωτηρόπουλος ἠθέλησε, παραβάλλων τὴν πρότασιν ταύτην πρὸς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1870, ἠθέλησε πρὸ πάντων νὰ μὴ ἀποδείξῃ ἀτυνη. Κύριοι, προσετέθηκα καθ' ὅλον τὸν πολιτικὸν βίον μου ν' ἀποφύγω τὴν ἀτυνησίαν· ἠθέλησα πάντοτε νὰ ἦμαι συνεπής, καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὴν ἀντιπολιτεύσιν μου οὐδέποτε ὑπῆρξα ὑπερβολικός. Δὲν ἤθελον, κύριοι, δευμοκοπεῖν νὰ προσβάλλω τὴν κυβέρνησιν τοῦ κ. Βούλγαρη λίαν ἀποτόμως. Ἄν ὁ κ. Σωτηρόπουλος ἐλάμβανε τὴν καλοσύνην ν' ἀναγνώσῃ τὴν ὁμιλίαν, ἣν ἐξεφώνησα πέρυσιν, ἤθελε παρατηρήσει ὅτι δὲν ἐξήγησα μεγάλας οἰκονομίας ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον τοῦ κ. Βούλγαρη. Ἠξοῦσα ποίας οἰκονομίας ἐξήγησα ; εἶπον εἰς τὸν κ. Βούλγαρη, εἶπρεπε νὰ μείνῃτε ἐντὸς τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1867 καὶ βεβαίως ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ ὑπουργείου τοῦ 1867 δὲν ἐδραζέτο ἐπὶ βάσει, ἢ ἤθελε θέσει ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν τοῦ 1866. Ὁ κ. Χρηστίδης εἶχεν ἄλλο σύστημα οἰκονομικόν· τὸ δὲ ὑπουργεῖον τοῦ 1867 δὲν ἀπεδέχετο οἰκονομίας τοιαύτας· ἐπαρουσίασεν ἕνα προϋπολογισμὸν, ὁ ὁποῖος ἤμπορε νὰ μὴ ἦτο λίαν οἰκονομικός, ἀλλὰ δὲν κατηγορήθη ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1867 ὡς σπατάλος.

Κατηγορήσα λοιπὸν τὸ ὑπουργεῖον Βούλγαρη μόνον, διότι δὲν ἔμεινε ἐπὶ τῶν βάσεων τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 67. Ἠξοῦσα δ' ἀκόμη, εἰς τί καὶ μόνον κατηγορήσα τὸ ὑπουργεῖον τούτου ; διότι προσέθηκα 4 ἀνέπαρκτους λόγους. Κύ-

ριοι, ὅσοι ἐπιθυμοῦσι δύνανται ν' ἀναγνώσῃ τὴν ὁμιλίαν μου ἐκείνην καὶ θέλουσιν ἰδεῖ, ὅτι περιέχει, ὅ,τι σήμερον ἀπὸ τοῦ θέματος τούτου λέγω. Καὶ ἡξοῦσα, καὶ τί ἄλλο εἶπον ; ἀμὴ καταχωρήτῃ νέας δαπάναις εἰς τὸν προϋπολογισμὸν, ἰδίως προσωπικὰς, διότι ἅμα μία δαπάνη ἐγγράφη εἰς τὸν προϋπολογισμὸν εἶναι ἐν οὐχὶ ἀδύνατον, ἀλλὰ δύσκολον νὰ ἐκλείψῃ εἰς τὸ μέλλον. Αὐτὴ ἦτον ἡ σύντομος ὁμιλία μου, ἡ λίαν ἥπια, καὶ οὐχὶ ἀποτομος, ὅταν ἀντεπολιτευόμην τὸ ὑπουργεῖον τοῦ κ. Βούλγαρη. Ὅ,τι πέρυσιν εἶπα, τούτο ὑποστηρίζω καὶ ἐφ' ὅσον. Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1870 συνετάχθη ἐπὶ βάσει οὐχὶ σπατάλου πολιτικῆς, ἀλλὰ ἐπὶ βάσει οἰκονομίας, καὶ συνετάχθη ἐπὶ βάσει, αἱ ὁποῖαι ἔχουσιν ὑπ' ὄψιν τὴν σημερινὴν κατάστασιν τοῦ τόπου, καὶ τὰς υποχρεώσεις τὰς ὁποίας ἡ πραγματοποιημένη Κυβέρνησις ἐπέβαλεν εἰς τὸν προϋπολογισμὸν μας. Αὐτὴ ἦτο, κύριοι, ἡ πορεία μου πέρυσιν, αὐτὴ εἶναι ἡ πορεία μου ἡ σημερινή. Δὲν θὰ δυνήθῃ ὁ κ. Σωτηρόπουλος, καὶ ἂν ἐκ νῦν σὰς ἀναγνώστῃ τὴν πρότασιν, ἣν ὑπέβαλον μετὰ τοῦ κ. Δελγιώργη πέρυσιν, νὰ σὰς ἀποδείξῃ, ὅτι ἔπρεπε εἰς ἀτυνησίαν. Εἰς οὐδεμίαν ἀτυνησίαν ἐνέπρεπε.

Δευτέρῃ κατηγορίᾳ τοῦ κ. Σωτηροπούλου εἶναι, ὅτι παρεβιάσαμεν τὸν Νόμον, διότι ἐκάμειν χρῆσιν τοῦ δανείου τῶν 21000000. Εἶναι ἀληθές, κύριοι, ὅτι τὸ διάταγμα, τὸ ὁποῖον ἐξεδόθη κατ' ἐντολὴν τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, ἦτον ἀπόρροια τοῦ νόμου περὶ πιστώσεως τῶν 100,000,000 δρ. Ἀλλ' ἡ ἐρμηνεία, τὴν ὁποίαν ἔκαμειν ὁ προκαλέσας τὸ διάταγμα, ἦτο σύμφωνος μὲ τὴν ἐδικήν μας ἐννοίαν. Ὁ κ. Βούλγαρης, ὁ ὁποῖος ἐπροκάλεσε τὸ διάταγμα περὶ συνολογώσεως δανείου 21,000,000, ἐλαβεν ἀπὸ τὸ δάνειον τούτο 2 1/2 εκατομμύρια, καὶ τὰ ἐξώδευσε εἰς τὰς συνήθεις ἀνάγκας τῆς ἐπικρατείας. Ἀλλὰ νομίζετε, ὅτι τούτο λέγω, ἵνα ἀπαλλαχθῇ τῆς εὐθύνης ; Ὁχι, κύριοι. Ὅτι ἀνελάβομεν τὴν διοίκησιν τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων, βεβαίως δὲν θὰ ὁμολογήσῃτε ὅτι ἡ κατάστασις ἦτο ὀμαλὴ, ὅτι ἡ κατάστασις ἦτον εὐχερεστάτη· ὅχι· ἂν δὲ θελήσῃ τις νὰ ὑπεστηρίξῃ τὸ ἐναντίον, θέλουσιν τὸν διαφεύσει αὐτὰ τὰ πράγματα, αὐτὰ τὰ γεγονότα. Δυσχερεστάτη ἦτον ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων· ὅταν ἡμεῖς ἐκλήθημεν εἰς τὴν ἐξουσίαν κατὰ τὴν 25 Ἰανουαρίου, τὸ ταμεῖον ἦτο κενόν· 600,000 μόνον δραχμῶν ὑπάρχον καθ' ὅλα τὰ ταμεία τοῦ κράτους· ὑποχρεώσεις τοῦ παρελθόντος, τὰς ὁποίας δὲν ἦτο δυνατόν ν' ἀπορῶμεν καὶ ἀνελχόμεναι εἰς τρία καὶ τέσσαρα εκατομμύρια· τὸ καθῆκον πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν Κρήτας καθίσταται εἰς δυσχερεστέρην τὴν θέσιν τῆς Κυβερνήσεως. Εἶπομεν λοιπὸν, ὅτι δυνάμει, ἀναλαμβάνοντες βεβαίως εὐθύνην τινά, νὰ λάβωμεν ἀπὸ τὰ χρήματα αὐτά, διὰ νὰ δυνήθωμεν νὰ διασώσωμεν τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν τάξιν εἰς τὸν τόπον αὐτόν.

Ἀλλὰ, μᾶς εἶπε· ὁ κ. Κουμουνδούρος, δὲν εἴχατε ἀνάγκην νὰ λάβετε χρήματα ἀπὸ τὸ δάνειον αὐτό, εἴχατε 600,000 δραχμῶν, τὰς ὁποίας πῦρατε εἰς τὰ ταμεία, εἴχατε τὸ δάνειον τῶν 28,000,000 καὶ ἤθνασθε νὰ οἰκονομηθῇτε. Αὐτυχῶς, κύριοι, ἦτον ἀδύνατον τούτο, διότι εὐθὺς τὸν πρῶτον μῆνα ὤρείλαμεν νὰ πληρώσωμεν ἡμῖς εκατομμύριον διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Κρήτης, τὸ ὁποῖον γνωρίζει ὁ κύριος Κουμουνδούρος, ἐκτὸς τοῦ 1,100,000 διὰ τοὺς πρόσφυγας τῆς Κρήτης. Τὸ παρελθὸν μᾶς ἔφαινε πολλὰς υποχρεώσεις καὶ, ὡς θέλετε ἰδεῖ, ἐπληρώσαμεν 8,000,000 ἐξοδα τῆς χρήσεως τοῦ 1868. Ἀνελάβομεν λοιπὸν τὴν εὐθύνην καὶ τὴν ἀνελάβομεν, διὰ νὰ σώσωμεν τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν τάξιν τοῦ τόπου. Εἰσπράξεις, κύριοι, δὲν ἐγένοντο τότε, καὶ τὸ γνωρίζετε κάλλιστα· ἡ δημοσία τάξις εἶχε κλονισθῇ, διότι ὅλαι αἱ ἐπαρχίαι εἶχον ἀπογομνωθῇ ἀπὸ τὸν στρατόν· ἡ Κυβέρνησις ἐκείνη, καὶ δὲν θέλω ἀναφέρειν Κυβερνήσιν εἴτε τὴν Κυβέρνησιν τοῦ 1867, εἴτε τὴν Κυβέρνησιν τοῦ 1868, εἴτε

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Ἄ, χαίρω πολύ. (ὁπαρότης). Εἶδον δημοσιευμένον καὶ ἤκουσα ἐπαναλαμβάνοντο, ὅτι τώρα κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς, κατὰ τὰς ὁποίας εὐρίσκεται ὁ κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης εἰς τὴν Χαλκίδα, ἐπρόκειτο νὰ δικασθῶσι δύο, οἱ ὅποιοι θεωροῦντο καὶ ἦσαν ἄνθρωποι τοῦ κ. Κριζώτου. Ὁ κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης εὐπρεστῆθι λέγουσιν, δὲν τὸ πιστεύω, εὐπρεστῆθι νὰ εὐρεθῇ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συνεδριάζοντος τοῦ δικαστηρίου καὶ νὰ παραμείνῃ ἕως οὗ ἀπηγγέλθῃ ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις κατὰ τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν τοῦ κ. Κριζώτου, τοῦ πολιτικοῦ ἀντιπάλου ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ κ. ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης. Κάμνω τὴν ἐπερώτησιν ταύτην, διότι ἐπιθυμοῦν νὰ θέσω τὸν κ. ὑπουργὸν εἰς θέσιν, καὶ ἐπιθυμοῦν νὰ διαφεύγῃ τοῦτο, καθόσον ἐνθυμίσθη, ὅτι εἰς μίαν συνεδρίαν ὁ ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης μᾶς ἐδεβαίωσεν ὅτι μία ἀπὸ τὰς πρωτίστας φροντίδας τῆς παρούσης Κυβερνήσεως, καὶ μία ἀπὸ τὰς αἰτίας, διὰ τὰς ὁποίας δὲν ἠδυνήθη ἕως τώρα νὰ διοργανισθῇ ὡς πρέπει τὸν δικαστικὸν κλάδον, εἶναι, ν' ἀπαλλάξῃ τὴν δικαιοσύνην ἀπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῆς πολιτικῆς, ἐπιθυμοῦν νὰ διαφευγθῇ ἀπὸ μέρους τοῦ κ. ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, ἐν γειγόνος, τὸ ὅποιον ἔθελε δείξει, ὅτι αὐτὸς ὁ ὑπουργός, αὐτοπροσώπως ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ εὐρισκόμενος, θέλει νὰ μεταχειρισθῇ τὰ δικαστήρια ὡς ὄργανα πολιτικῆς, ἡ ὁποία δὲν ἔμπορὶ καὶ νὰ ὁνομασθῇ πολιτικὴ τοῦ Κράτους, ἀλλὰ πολιτικὴ ἐπαρχιακὴ.

Ἐπιθυμοῦν νὰ μάθω, ἐάν ᾖ αἰσθητός, ὅτι ἐμμένει ἀρροῦρητος ὁ στρατὸν τῆς Τατάρνης ἐν Ἀκαρνανίᾳ, καὶ ὅτι οἱ λητταὶ ἐπὶ γῆν καὶ τὸν ἑκαυσαν' ἐάν ἐμμένει ἀρροῦρητος, τίνας ἔχον ἢ ἐλλείψεις καὶ ποῖα μέτρα ἔλαβεν ἡ Κυβέρνησις κατὰ τῶν ἀρχῶν ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι ἔπρεπε νὰ φροντίσουν, ἐάν οὐχὶ νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν ζωὴν καὶ ὑπαρξίν τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ τὴν ὑπαρξίν τῶν στρατῶνων, καὶ νὰ μὴ μᾶς περιπαίξουν οἱ λητταὶ ὅτι ἔκασαν τοὺς στρατῶνας;

Ἐπιθυμοῦσα νὰ μάθω τὴν τετάρτην ὅλα αὐτὰ' ἐάν ᾖ αἰσθητός ὅτι αἱ ἀρχαὶ τῆς Ἀταλάντης προσέκαλυσαν τοὺς πολίτας νὰ ἐξέλθουν εἰς καταδίωξιν τῶν ληστῶν, ἐν τῇ στιγμῇ δὲ τῆς συμπλοκῆς ἐμμένει οἱ πολῖται, τοὺς περιεκύκλωσεν ἡ συμμορία τῶν Ἀρδανιταίων συγκειμένη ἀπὸ 40 ληστῶν, συνέλαβεν 10 καὶ τινος ἔκοψε τὴν μύτην, τινὸς τὰ αὐτιά, ἐάν τοῦτο ᾖ αἰσθητός, ποῖα ἦσαν αἱ ἀρχαὶ...

ΣΟΥΤΣΟΣ δὲν εἶναι αἰσθητός.

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Τὰ λέγω, διότι ἐπιθυμῶ, ἐάν ᾖ αἰσθητός, νὰ διαφευγθῶσιν ἐπὶ σήμερος' ἐάν ᾖ αἰσθητός, ποῖα αἱ ἀρχαὶ, αἱ ὁποῖαι παρελείψαν τὸ καθήκον των, καὶ ποῖα μέτρα ἔλαβεν ἡ Κυβέρνησις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Εἰσερχόμεθα εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν.

(Ἐνταῦθα ἀναγινώσκονται καὶ γίνονται δεκτὰ ἄνευ ἀντιρρήσεως εἰς δευτέραν συζήτησιν τὰ ἐξῆς νομοσχέδια.

Περὶ μισθοῦ τοῦ ἐν Ἀλεξανδρίᾳ Γεν. Προξένου.

Περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχ. 3220 ἐπὶ τοῦ ὑπουργίου τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς χρήσεως τοῦ 1869.

Περὶ πληρωμῆς ἐκπαισθητικῶν ὑπὸ τῶν ἀγοραστῶν ἐθνικῶν ἐλαιοδένδρων.

Περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου περὶ χαρτοσήμου.

Περὶ τροποποιήσεως τοῦ διατάγματος περὶ ὑποχρεωτικῆς κυκλοφορίας τῶν τραπεζικῶν γραμματίων.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Εἰσερχόμεθα εἰς τὸν προϋπολογισμὸν.

ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ. Τὸν λόγον, κ. Πρόεδρε.

ΔΑΝΟΠΟΥΛΟΣ. Τὸν λόγον καὶ ἐγώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Κύριοι, πρόκειται περὶ τοῦ σημαντικωτέρου ἔργου τοῦ νομοθετικοῦ σώματος, ἔχουν περὶ προϋπολογισμοῦ' ἀνάγκη πάσῃ τῇ προσοχῇ, ὅλοι ν' ἀκούωσι τοὺς λαλοῦντας ἄνευ θορύβου, ἄνευ διαπληκτισμῶν.

ΡΩΜΑΙΟΣ. Εἰς τὰ δωμάτια νὰ ᾖ αἰσθητός, διότι δὲν μᾶς ἀφίουν καὶ ἡμεῖς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Κύριοι βουλευταὶ, ἐξέλθετε ἀπὸ τὰ δωμάτια καὶ λάβετε τὰς ἐδρας σας.

ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ. Πέρυσι κατὰ τὴν αὐτὴν περίπου ἐποχὴν ἐλάλῃσα ἀπὸ τοῦ ἔχματος τούτου ἐν ἐκτάσει ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1868. Μολονότι δὲ ἡ ἀγόρευσίς μου ἐκαίνη διήρκεσε ὑπὲρ τὴν 1 1/2 ὥραν, ἡ τότε Βουλὴ, εἰς τὴν ὁποίαν πολλοὶ ἐξ ὁμῶν ἀνήκατε, μοὶ ἔκαμε τὴν τιμὴν νὰ μὴ ἀκούσῃ μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ μετὰ μεγάλῃς ὑπομονῆς. Λαμβάνων καὶ ἐφέτος, κύριοι, τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1870, καὶ προτιθέμενος νὰ λαλήσω περὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ περὶ τῆς ἐν γένει οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ Κράτους, θέλω προσπαθῆσαι νὰ ᾖ ὅσον τὸ δυνατόν σύντομος' ἐλπίζω δὲ, ὅτι θέλετε λῆθαι τὴν καλοσύνην νὰ μὴ ἀκούσῃτε καὶ ἐφέτος μετὰ τὴν αὐτὴν ὑπομονὴν, καὶ μετὰ τὴν αὐτὴν προσοχὴν, μετὰ τὴν ὁποίαν ἤκούσθη καὶ πέρυσι. Τὸ ἀντικείμενον οὐ μόνον εἶναι σπουδαῖον ἀλλὰ καὶ φύσεως τοιαύτης, ὥστε ἄνευ συντόμου προσοχῆς καὶ ἀθρόου συζητήσεως ἀδύνατον εἶναι νὰ ἐννοηθῇ.

Ἀναλύων πέρυσι τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1868 ἰσχυρίσθη, ὅτι οἱ συντάξαντες αὐτὸν ὑπουργοί, ἐλθόντες εἰς τὴν ἐξουσίαν, δὲν ἐτήρουν τὰς περὶ οἰκονομικῶν ἀρχὰς, τὰς ὁποίας ἐπηγγέλλοντο ὅτι ἦσαν ἐκτὸς τῶν πραγμάτων, ὅτι ἐξώγκωσαν τὰ ἔσοδα, ὑπολογίσαντες, ὅτι ἐμελλον ν' ἀναβῶσιν εἰς ποσὰ πολὺ ἀνώτερα τῶν πραγμάτων μελλόντων νὰ εἰσπραχθῶσι, καὶ ὅτι εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῶν διαφόρων δαπανῶν, ἀπεμακρόνησαν ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς φειδοῦς, τὸ ὅποιον αἱ οἰκονομικαὶ περιστάσεις τοῦ Κράτους ἀπῆλθον. Ἀποδομαί, κύριοι, διότι λαμβάνων καὶ ἐφέτος τὸν λόγον ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν πραγμάτων, εὐρίσκω εἰς τὴν δυσχερέστερον θέσιν νὰ εἰπω τὰ αὐτὰ, ὡς ἔγγιστα, καὶ διὰ τοὺς νῦν ὑπουργούς. Καὶ οἱ νῦν ὑπουργοὶ ἐλθόντες εἰς τὴν ἐξουσίαν, ἐλησμόνησαν ὅσα ἔλαβον, ὅτι ἦσαν ἐκτὸς αὐτῆς' ἀλλὰ εἰλον ἀντιπολιτευόμενοι τοῦ προκατόχου ὑπουργίου καὶ ἄλλα ἐπραΐαν ὅτι ἦλθον αὐτοὶ εἰς τὴν ἐξουσίαν. Καὶ οἱ νῦν ὑπουργοὶ ἐξώγκωσαν κατὰ τὸ αὐτὸ μέτρον τὰ ἔσοδα, ὑπολογίσαντες αὐτὰ διὰ τὸ 1870, ὅπως οἱ προκατόχοι των τὰ ὑπελόγησαν διὰ τὸ 1868, καὶ εἶναι τοσοῦτον μᾶλλον ἀσυγχώρητοι διὰ τοῦτο, καθόσον ὅτε συνέταττον τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1870, εἶχον ὑπ' ὄψιν τὸ ἀποτέλεσμα δύο χρήσεων, ἀρ' ἧς ἐποχῆς ἐγένετο ἡ αὐξήσις φόρων, τῆς χρήσεως τοῦ 1867, ἡ ὁποία ἐλήξε πρὸ πολλοῦ, καὶ τῆς χρήσεως τοῦ 1868, ἡ ὁποία προσεγγίζει εἰς τὴν λήξιν της. Καὶ οἱ νῦν ὑπουργοὶ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῶν διαφόρων δαπανῶν οὐδόλως ἔλαβον ὑπ' ὄψιν τὸ πνεῦμα τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς φειδοῦς, τὸ ὅποιον αἱ οἰκονομικαὶ περιστάσεις μᾶς ἐπιβάλλουσιν, καὶ τὸ ὅποιον τοσοῦτον θερμῶς ἐσύσταινον πέρυσι εἰς τοὺς προκατόχους των. Ἡ μόνη διαφορὰ, τὴν ὁποίαν εὐρίσκω μεταξὺ τῶν τότε ὑπουργῶν καὶ τῶν παρόντων, εἶναι ἡ ἐξῆς. Οἱ τότε ὑπουργοὶ συνησθάνοντο τὴν δεινότητα τῶν περιστάσεων, εἰς τὰς ὁποίας εὐρισκόμεθα, προσέβλεπον τὴν ἀμυχανίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐντὸς ὀλίγου ἐμελλε νὰ εὐρεθῇ τὸ δεινόσιον ταμίον, καὶ διὰ τοῦτο, ἐνθυμίσθη, ὅσοι εἴθε εἰς τὸν περίβολον τούτον, ἐπεκαλοῦντο πολὺ συχνὰ τὰς ἐκτάκτους περιστάσεις, εἰς τὰς ὁποίας εὐρίσκετο ἡ πατρίς καὶ ἐστήριζον τὰς προδοκίας των εἰς τὸν πατριωτισμὸν τῶν ὁμογενῶν. Οἱ παρόντες ὅμως ὑπουργοί, ἐν λάβωμιν ὑπ' ὄψιν τὰς διαφόρους ἐκθέσεις των, φαίνεται, ὅτι δὲν κατανοοῦσιν, ὅσον πρέπει, τὰς οἰκονομικὰς δυσχερείας, εἰς τὰς ὁποίας εὐρισκόμεθα, οὐδὲ ὑποπτεύονται τὴν ἀμυχανίαν, ἡ ὁποία μᾶς περιμένει καὶ τὴν οἰκονομικὴν κρίσιν, ἡ ὁποία μᾶς ἀπειλεῖ. Οἱ παρόντες ὑπουργοὶ πιστεύουσιν ἴσως, ὅτι ἤρκεσεν ἡ εἰσφορά των εἰς τὴν ἐξουσίαν, διὰ νὰ βελτιωθῇ τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Κράτους, καὶ φε-

Δὲν ἐκαινοτομήσατε εἰς τὸν προϋπολογισμόν, μᾶς εἶπεν ὁ κ. Κου-
μουνδοῦρος, παρουσιάσατε τὸν προϋπολογισμόν, τὸν ὅποιον πα-
ρουσίασα καὶ ἐγὼ καὶ ὁ κ. Βούλγαρης.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Ἐγὼ τὸν παρουσίασα ἐν ἰσορροπία.

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ (Πρωθυπουργός.) Καὶ ἐγὼ ὑποστηρίζω, ὅτι
καὶ ὁ ἰδιός μας εἶναι εἰς ἰσορροπίαν.

Τί εἶδους προϋπολογισμόν ἐπιμένον; Γνωρίζετε, κύριοι, ὅτι
ἄλλοτε κατὰ τὸ 1866, καὶ δὲν ἐγγίζω τὴν δευτέραν ἐξαμηνίαν
τοῦ 1866, διὰ νὰ μὴ ἔχωμεν *μπελλάδες* (*ιλαρότης*)· γνωρί-
ζετε, κύριοι, ὅτι κατὰ τὴν πρώτην ἐξαμηνίαν τοῦ 1866 ἔνας
προϋπολογισμὸς συνετάχθη ταχυδακτυλουργικῶς, αὐτὸν ἐγὼ
μόνον γνωρίζω, ἐὰν εἶχον τὴν ἀπαίτησιν τοιοῦτον προϋπολο-
γισμόν νὰ παρουσιάσω, θεοχίως δὲν ἠδυνάμην νὰ παρουσιάσω
τοιοῦτον. Ἦτο δυνατόν, κύριοι, νὰ ἐπενεχθῶσιν οἰκονομίαι· ἀλλ'
αἱ οἰκονομίαι κυρίως δύνανται νὰ ἐπενεχθῶσιν εἰς δύο ὑπουργεῖα,
εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν καὶ εἰς τὸ ὑπουργεῖον
τῶν ναυτικῶν ὡς πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν, δὲν
ἤμεθα εἰς θέσιν νὰ ἐλαττώσωμεν οὐδ' ἓνα στρατιώτην. Διότι
αἱ ἐπαρχίαι ζητοῦσι στρατὸν, καὶ ὁ στρατὸς, ὁ ὅποιος ὑπάρχει
σήμερον εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὁ ὅποιος ἐκπληροῖ θαυμασίως τὸ
καθῆκόν του, δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς δημοσίας τά-
ξεως καὶ ἡσυχίας. Ἡθέλετε λοιπὸν, κύριοι, νὰ ἐπενέγκωμεν
οἰκονομίας, ἐνθ' ἡ δημοσία τάξις ἀπαιτεῖ τὴν αὐξάνειν μάλιστα
τοῦ στρατοῦ; Δὲν ἠδυνάμεθα, νὰ ἐπιφέρωμεν ἐλάττωσιν εἰς τὸν
στρατὸν.

TINEX. Ἀφοῦ ἔχει ἀνάγκην ὁ τόπος αὐξήσεως, ἔπρεπε νὰ
τὸν αὐξήσητε.

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ. Λοιπὸν τί μᾶς κατηγορεῖτε, ὅταν μᾶς λέ-
γετε ὅτι πρέπει ν' αὐξήσωμεν τὸν στρατὸν; Εἰς τὸ ὑπουργεῖον
τῶν ναυτικῶν ὑπάρχει αὐξήσις 350,000 δραχμῶν· ἀλλὰ τὴν
αὐξάνει αὐτὴν δὲν ἠδυνάμεθα ἐπίσης νὰ τὴν ἀπορῶμεν, διότι
ἦτο ὑποχρέωσις, τὴν ὅποιαν μᾶς ἐπέβαλε τὸ ὑπουργεῖον τοῦ
1867. Μόλις, μετὰ τρία ἔτη, κατεσβώθη νὰ ἐλθῶσι τὰ δύο
πλοῖα, τὰ ὅποια διέτριζαν τοσαύτας περιπετείας καὶ τρία ἔτη
κατεσκευάζοντο, κατεσκευάζοντο, καὶ ἦτο ἀδύνατον νὰ τελειώ-
σωσι. Τί θέλατε νὰ τὰ κήμιωμεν ἡμεῖς; νηιοδοχεῖα δὲν ἔχομεν·
ἠθέλατε νὰ τὰ πέμψωμεν εἰς τὸν ναύσταθμον τοῦ Πόρου; ἀλλ' οἱ
εἰδήμονες περὶ τὰ τοιαῦτα μᾶς εἶπον, ὅτι ἂν μόνον τρεῖς μῆ-
νας διαμείνωσιν ἀκίνητα, καταστρέφονται τὰ σίδερα, ὅζου-
δονται τὰ καρρία καὶ ὁ ἐξωτερικὸς θώραξ καταστρέφεται. Ἡ-
πρεπε λοιπὸν νὰ τὰ βάλωμεν εἰς ἐνέργειαν, ἢ ἔπρεπε νὰ τὰ
ἐκποιήσωμεν, καὶ γνωρίζετε, ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι εὐκόλον. Καὶ
τέλος πάντων, ἀφοῦ ἡ Ἑλλὰς κατέρθησε νὰ τὰ ἀποκτήσῃ, ἡ
κυβέρνησις, νομίζω, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ τὰ στείλῃ εἰς τὸν Πόρον
νὰ καταστραφῶσι. Δὲν ἠδυνάμεθα λοιπὸν νὰ φέρωμεν οἰκονο-
μίας, καὶ δὲν ἠδυνάμεθα διὰ τοὺς λόγους, τοὺς ὁποίους εἴ-
πομεν.

Τώρα, κύριοι, ὡς πρὸς τὰς λεπτομερείας δὲν θέλω νὰ εἰς-
έλθω εἰς αὐτάς, διότι οἱ ἀρμόδιοι ὑπουργοὶ εἴτε κατὰ τὴν γε-
νικὴν, εἴτε κατὰ τὴν μερικὴν συζήτησιν, θέλουσιν ἀπαντήσει.

TINEX. Ἀδριον, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Λύεται ἡ συνεδρίασις (ὥρα 4 1/2).

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΣΥΖΗΤΗΣΕΩΝ
ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΗΣ 15ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1867
ΤΟΜΟΣ Β΄

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ

ΖΑΪΜΗΣ. Ολιγώτερον.

ΣΥΓΓΡΟΝΟΜΟΣ. Πιθανόν. Εάν συγκρίνη τις τὸ καθυστέρημα τοῦτο τοῦ 1867 πρὸς τὸ καθυστέρημα τῆς χρήσεως τοῦ 1859, τῆς ὁποίας ἔχομεν τυπωμένον τὸν τακτικὸν ἀπολογισμὸν, βλέπει ὅτι κατὰ τὸ 1867 τὸ καθυστέρημα ἀναλογεῖ πρὸς 9 0|0, ἐνῶ κατὰ τὸ 1859 ἦτο μόνον 7 0|0, εἰς δὲ ἀφαιρέσαντες ἐκ τῶν δύο χρήσεων τοὺς ἐμμέτους φόρους, οἱ ὅποιοι δὲν ἀφίενται καθυστεροῦντα, τότε ἡ ἀναλογία εἶναι πολὺ μεγαλύτερα, διότι τὸ μὲν 1867 ἀφίει καθυστεροῦντα 14 0|0 τὸ δὲ 1859 ἀφίει μόνον 11 0|0. Καὶ τί ἄλλο ἀκόμη παρατηρεῖται; κατὰ τὸ 1859 εἰσπράχθησαν ἀπο-ελλεισμέναις χρήσις 1,600,000, ἐνῶ εἰς τὸ 1867 εἰσπράχθησαν 1,000,000 καὶ κατὰ τὸ 1868, 700 χιλιάδες μόνον. Βλέπετε, οὗτοι προβαίνουν εἰς τὸ χειρότερον, διότι τότε καὶ ολιγώτερον καθυστεροῦντα ἔμενον καὶ περισσότερα ἴσοδα ἀπὸ κλεισμέναις χρήσις εἰσπράττοντο. Ἰώρα συμβαίνει τὸ ἐναντίον, καὶ περισσότερα καθυστεροῦντα μένουσι καὶ ολιγώτερα ἴσοδα ἀπὸ κλεισμέναις χρήσις εἰσπράττονται. Καὶ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου πολὺ λόγος ἐγένετο εἰς τὴν πρώτην Βουλὴν, ἡ ὁποία ἐσύστασεν ἐπιτροπὴν, ἥτις ἐρχεται νὰ ἐργάζεται, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπὶ τῇ ἐξουσίᾳ τῆς Βουλῆς δὲν ἐπρόσθασεν, νὰ φέρῃ εἰς πέρασιν τὴν ἐργασίαν τῆς. Μολαταῦτα οἱ εἰσπράττονται συνέταξαν νομοσχέδιον περὶ ἐσθιαστικῆς τοῦ συστήματος τῆς εἰσπράξεως καὶ τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ εὐρίσκεται νομίζω εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ἀπορῶ πῶς δὲν ἐλήφθη καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ προκειμένου πρόνοια.

Τέταρτον ἀντικείμενον, διὰ τὸ ὁποῖον ὀφείλομεν νὰ προνοήσωμεν, εἶναι τὸ λογιστικὸν ἔμμενον, διότι οὐ μόνον δὲν ἔχομεν νὰ ἔχωμεν πλέον λογαριασμοὺς καὶ ἀπολογισμοὺς, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ὀλίγοι ἀριθμοὶ, οἱ ὅποιοι ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μᾶς δίδονται, δὲν εἶναι ἀκριβεῖς. Πρέπει νὰ ἐννοήσωμεν ὅλοι οὗτοι ὅπως ἔχουν παρ' ἡμῶν τὰ τοῦ λογιστικοῦ εἶναι λίαν ἀτελῆ, καὶ ἐπομένως πρέπει νὰ σκεφθῶμεν περὶ τῆς δυνατότητος αὐτοῦ ἐσθιαστικῆς.

Αὐτὰ, κύριοι, εἶχον νὰ σᾶς εἰπῶ σχετικῶς πρὸς τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ Κράτους καὶ πρὸς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1870. Ἐμακρηγόρησα ἴσως ὀλίγον, ἀλλ' ἐνόμισα ὅτι ἦτο ἀναγκαῖον νὰ μὴ παραλείψω τίποτε, ἐξ ὧν σᾶς εἶπον εὐχαριστοῦμαι ὥστε εἰς λόγους μου ν' ἀκουσθῶσι παρ' ἡμῶν καὶ ἐπὶ τῇ ἐσθιαστικῇ πολλῶν πραγμάτων, τὰ ὅποια ὡς ἠκούσατε κακῶς ἔχουσιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. ἔχει κανεὶς τὸν λόγον; — Εἰς τὰς ἐδρας σας, κύριοι.

ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΗΣ. Εἰς τὰ καθέκαστα βλέπομεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Δὲν ἐτέθη κανὲν θέμα· εἰς τὰ καθέκαστα ὁρίστε λοιπὸν, κύριοι.

ΜΙΑΛΗΣ. Κ. Πρόεδρε, ἐπιθίμου νὰ μάθω τὸ ὑπουργεῖον παραδέχεται ὅσα εἶπεν ὁ κ. Σωτηρόπουλος, ἀφοῦ δὲν θέλει ἢ δὲν δύναται ν' ἀπαντήσῃ εἰς αὐτό;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὁ ἀπαντήσας εἰς τὰ καθέκαστα, αὐτὸ εἶπε θέμα δὲν εἶναι, θὰ προδῶμεν ἐμπρός.

ΚΕΧΑΓΙΑΣ. Κ. πρόεδρε, παρακαλῶ ὁ προλαλήσας κ. Σωτηρόπουλος δὲν περιωρίσθη μόνον εἰς τὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἔκαμε λόγον περὶ μιᾶς ἐκθέσεως, τὴν ὁποίαν ὁ κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὑπέβαλεν εἰς τὴν Βουλὴν, εἰς αὐτὴν τὴν ἐκθεσὶν λέγει ὅτι τὸ ἔλλειμμα τῆς προκατόχου κυβερνήσεως ἦτο 7 περίπου ἑκατομμύρια, καὶ ὅτι ἡ διαδόχος κυβερνήσις, τευτέστι ἡ ἐνεστῶσα, ἔλαβεν ἐκ τοῦ δανείου τῶν 21 ἑκατομμυρίων πολὺ ἀνώτερον ποσόν· βλέπετε, τὸ τοιοῦτον δὲν ἔχει σχέσιν μετὰ τὰς δαπάνας, μετὰ τὰ ἴσοδα τοῦ προϋπολογισμοῦ, εἶναι ἐν τι χωριστόν, φρονῶ ὅτι ἐν τῇ συμφέροντι τῆς κυβερνήσεως εἶναι τὸ νὰ δώσῃ μίαν δια-

σφασιν, νὰ κάμῃ λόγον ἐν γένει περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως, διότι εἰς τὰ καθέκαστα τί θὰ ἴδωμεν; προσδιορισμὸς τοῦ ἐγγείου φόρου, τὸσα ἑκατομμύρια, δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν μετὰ τὸ ζήτημα· προσδιορισμὸς τῶν δαπανῶν τοῦ ὑπουργ. τῶν Οἰκονομικῶν, τὸσα ἑκατομμύρια, βλέπετε ὅτι δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν, εἰς τὴν ἐκθεσὶν, τὴν ὁποίαν ἐπέβαλεν ὁ κύριος ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν ἦτο ἀκριβὲς ἡ ὁγμ. Ἐπομένως νομίζω ὅτι ἔχει συμφέρον μίαν ἢ Κυβέρνησις ν' ἀναιρέσῃ, ἐν ἧν ἐντὸς τῆς ἀληθείας, ἐκείνα τὰ ὅποια εἶπεν ὁ κύριος Σωτηρόπουλος, καὶ τὰ ὅποια δι' ἀριθμῶν ἀπέδειξεν ὅτι δὲν εἶναι ἀκριβῆ, ἐπομένως συμφέρει εἰς τὴν κυβερνήσιν ν' ἀνέχεται τὸ νὰ λέγῃ εἰς τὰ τῶν βουλευτῶν ὅτι ἡ ἐκθεσὶς τὴν ὁποίαν ὑπέβαλεν εἰς τὴν Βουλὴν δὲν ἦτο ἀκριβὲς; νομίζω δὲν ἔχει συμφέρον, δὲν εὐρίσκει τὸ συμφέρον τας εἰς τὴν σιωπὴν, πρέπει νὰ τὸ ἀναιρέσῃ, διότι τί παραδέχεται; ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐξηπατήθη καὶ ἡ κοινὴ γνώμη ἐξηπατᾶται καθὼς ἀκόμη καὶ ἡ Βουλὴ; φρονῶ λοιπὸν, νὰ μὴ περιορισθῇ εἰς τὰ καθέκαστα, διότι τὰ καθέκαστα δὲν περιίχουν, παρὰ δαπάνας καὶ ἴσοδα. Τοῦτο εἶναι δὲ διόλου χωριστὸν ἀντικείμενον. Βλέπετε, διὰ διεχειρίσθησαν 15 ἑκατομμύρια, τὰ ὅποια ἔλαβον διὰ δανείων καὶ ἐπλήρωσαν, καθὼς λέγουσι, ὑποχρεώσεως τῆς παρελθούσης Κυβερνήσεως. Δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν αὐτὸ τὸ ζήτημα μετὰ τὸν προϋπολογισμὸν, καὶ διὰ τοῦτο παρακαλῶ τὴν Κυβέρνησιν πρὸς τὸ συμφέρον τας ν' ἀπαντήσῃ εἰς ὅσα ὁ κύριος Σωτηρόπουλος εἶπε περὶ αὐτοῦ τοῦ σπουδαίου ἀντικειμένου, ὅτι δηλαδὴ ἐκείνα τὰ χρήματα, τὰ ὅποια ἔλαβεν ἐκ τοῦ δανείου τῶν 21 ἑκατομμυρίων τὰ μετεχειρίσθη διὰ πληρωμῆς τῆς παρελθούσης κυβερνήσεως καὶ νὰ τὰ ἀποδείξῃ δι' ἀριθμῶν, διότι ὁ κ. Σωτηρόπουλος εἰς ἀριθμοὺς στικτικῆς εἶπε τὸ τοιοῦτον.

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ (Πρωθυπουργός). Κύριοι, εὐχαριστοῦμεν τὸν κ. Κεχαγιά, διότι ὑπέμνησεν ἡμῶν ἐν καθέκαστ' ὁ κ. Κεχαγιάς μᾶς εἶπεν ὅτι ὀφείλομεν ν' ἀπαντήσωμεν εἰς τὸν κ. Σωτηρόπουλον· ἐνθυμίσθη καλλίστα πρὸ ὀλίγου ὁ κ. Σωτηρόπουλος ἀνελθὼν ἐπὶ τοῦ βήματος τούτου σᾶς εἶπεν, ὅτι ἐπεκράτησεν ἡ συνήθεια κατὰ τὴν γενικὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους νὰ ἐξετάζηται ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως, ὅχι μόνον ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις, ἀλλὰ καὶ ἡ πολιτικὴ τῆς κυβερνήσεως. Δὲν ἀπαντῶμεν λοιπὸν εἰς τὸν κύριον Σωτηρόπουλον, διότι περιμένομεν ἄλλος τις ἐκ τῆς ἀντιπολιτεύσεως ν' ἀνέλθῃ νὰ ἐξετάσῃ τὴν διαγωγὴν τῆς κυβερνήσεως καὶ ὑπὸ τὰς ἄλλας ἐσφύεις, ὑπὸ τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἐξετασθῇ. Δι' ἡμᾶς ἦτο λίαν εὐκόλουν ν' ἀναιρέσωμεν τὰ ὀρθητικὰ λάθη τοῦ κ. Σωτηρόπουλου καὶ ν' ἀποδείξωμεν ὅτι τὰ περισσότερα ἐκ τῶν ὅσα εἶπεν περὶ τῶν δανείων δὲν εἶναι ἀληθῆ, δὲν στηρίζεται ἐπὶ τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ἡμεῖς ἐπιθυμοῦμεν, ἐάν ἡ ἀντιπολιτεύσις θέλῃ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐξετάζουσα τὴν διαγωγὴν τῆς Κυβερνήσεως, νὰ τὸ πράξῃ, καὶ ἐπιρροασόμεθα ν' ἀπαντήσωμεν.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Κύριε Ζαΐμη, θὰ ἐξακολουθήσωμεν συζητοῦντας τὸ οἰκονομικὸν σύστημα.

ΖΑΪΜΗΣ. Ὅριστε, θὰ σᾶς ἀπαντήσωμεν διὰ μιᾶς.

Α. ΠΕΤΙΜΕΖΑΣ. Ἦθελον ὑπομνήσῃ τὸσον εἰς τὸν κ. πρωθυπουργὸν καθὼς καὶ εἰς τὸν κ. ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης, ὅτι ὅταν πέρσῃ ἡ παρελθούσα Κυβέρνησις ἀντίταξεν τὸ σύστημα, τὸ ὁποῖον ἐλάλει καὶ ἡ παρούσα Κυβέρνησις σήμερον εἰς ἐνέργειαν, τοῦτέστι νὰ περιορίσῃ τὰς συζητήσεις διὰ τῆς σιωπῆς, ὁ κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἀπὸ τοῦ βήματος ἐκείνου κατηγόρησεν τὴν κυβερνήσιν καὶ τὴν εἶπεν ἔνεχον δι' ὅσα τῆς ἀποδίδουν, διότι ἡ κυβερνήσις ἐνείη δὲν ἀπέντησεν. Δὲν εἶναι ὁ κ. πρωθυπουργὸς, οὔτε ἡ παρούσα κυβερνήσις, οὔτε τὸ παρὸν ὑπουργεῖον, οὔτε κανὲν ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον θὰ ἀνελθῇ ποῖα εἶναι ἡ πορεία τῆς ἀντιπολιτεύσεως. Ἐν μίλλος τῆς ἀντιπολιτεύσε-

του έποψιν. Πρέπει λοιπόν νά χωρίσωμεν τὸ ἐν ζήτημα μὲ τὸ ἄλλο. Ἐγὼ γνωρίζω παρὰ τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν, οἵτινες εἶναι ὀπλαρχηγοὶ καὶ πληρεξούσιοι, καὶ δὲν ἔμπορὸν νὰ ψεύδωνται, διότι ἤξευρον ὅτι θὰ κάμω χρῆσιν αὐτῶν εἰς τὴν δημοσιότητα, μοὶ εἶπον ὅτι ἀπὸ τὸν Ἀπρίλιον μέχρι σήμερον, ἔλαβον βοήθημα, τὸ ὅποιον δὲν ὑπερβαίνει τὰς 50 καὶ 60 δραχμάς· τῶρα ὅλοι γνωρίζετε πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ζήσῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὰς Ἀθήνας· ἐρωτῶ ἐάν ἡ περιθάλψις αὐτῶν ἔμπορὸν νὰ τοὺς ἀποστομώσῃ· αὐτοὶ πάσχουν καὶ πάσχουν ὑπὸ τῆς πείνης, ἐκεῖνο δὲ τὸ ὅποιον εἶπε ὁ ἀξιότιμος κ. Πρωθυπουργός, ὅτι ἐντὸς τῆς ἐβδομάδος θὰ φέρῃ ἕνα κατάλογον καὶ νὰ δώσῃ βοηθήματα, αὐτὸ νομίζω ὅτι δὲν εἶναι τίποτε, καὶ διὰ τοῦτο παρακαλῶ μάλιστα τὸν κ. ὑπουργόν, νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν του νὰ μὴ γίνουσι διακρίσεις, διότι ἤξευρετε ὅτι συμβαίνουν ἀτοπήματα ἐκ τούτου, ὅπως καὶ προηγουμένως συνέβησαν. Διὰ τοῦτο συνιστῶ εἰς τὸν κ. Πρωθυπουργόν τὴν ταχεῖαν περιώσιν αὐτῶν τῶν πραγμάτων, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς ἐν ἀποτέλεσμα, ὥστε νὰ ἔμπορὸν νὰ ἔξωρῃ ἕκαστος τί ἔμπορὸν νὰ πληρώσῃ, καὶ πῶς νὰ οἰκονομήσῃ τὰ ἐξοδά του, νὰ τοῦ εὐθύνουν ὅπως διατηρηθῇ, νὰ ζήσῃ· διότι νὰ τοῦ δίδωνται σήμερον 30 δραχ. καὶ νὰ ἴναι ἀγνωστον εἰς αὐτὸν πότε θέλει λάβει ἄλλας, αὐτὸ εἶναι πολὺ λυπηρὸν, μάλιστα δὲ τῶρα ὅτε παρετηρήθη ὅτι κάθε ἡμέραν ἀναχωροῦν καὶ ἐντὸς ὀλίγου καιροῦ δὲν θὰ μείνῃ ἐδῶ οὐδὲ τὸ τέταρτον.

ΚΟΛΙΑΤΣΟΣ. Ὅσοι εἶναι ὅλοι θὰ μείνουν.

ΔΕΛΗΓΕΩΡΓΗΣ. Πιστεύεις, κ. Κολιάτσε, ὅτι ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι εἶναι ὀπλαρχηγοί, θὰ προτιμῶσιν διὰ γλιτχρότατον βοήθημα τῶν 40 δραχ. νὰ ἴναι ἐπαίται!

ΚΟΛΙΑΤΣΟΣ. Θέλουν 150.

ΛΕΚΑΣ. Ὁ Κρητικὸς ἀγὼν εἶναι ἐθνικὸς, καὶ ὅ,τι ἔμπορὸν νὰ κάμωμεν, νὰ τὸ κάμωμεν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ. Ἀναγινώσκει ἀναφορὰν τινὰ τοῦ Χρυσοβέργου.

ΤΙΝΕΣ. Νὰ τυπωθῇ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Κύριοι ὑπουργοί, ἔχετε καμμίαν πρότασιν νὰ εἰσαγάγητε;

ΖΑΪΜΗΣ. Ὁχι.

ΑΝΑΡΓ. Χ. ΑΝΑΡΓΥΡΟΥ. Ὑπάρχει ἐν κενόν εἰς τὸ διάταγμα περὶ ἐμπορικῶν ναυτικῶν τοῦ 1836. Τὸ κενὸν αὐτὸ εἶναι τοῦτο· ὅταν ἀγοράζῃται ἐν πλοῖον ξένον, ἢ ναυπηγῇται εἰς ξένην ἐπικράτειαν παρὰ ὑπηκόου Ἑλλήνου, τὸ 9 ἄρθρον τοῦ Βασ. Διατάγματος δὲν ὁρίζει, ἐάν ἔμπορὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ κάμῃ διὰ πλοῦν εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἐπομένως διὰ τῶν προξενικῶν ἀρχῶν ὑποχρεοῦνται νὰ ἐλθῶσι κατ' εὐθείαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, νὰ ὑποστῶσι τὸ νόμιμον καὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν πλοῦν· αὐτὴ ἡ ἐλλείψις φέρει μέγα πρόσκομμα, διότι τῶρα, καθὼς γνωρίζετε, ἐγένετο προσαύξησης τοῦ ἐμπορικῶν ναυτικῶν καὶ εἰς ξένην γῆν οἱ ἄνθρωποι ἀγοράζουν καὶ κατασκευάζουν πλοῖα. Διὰ νὰ ἐλθουν λοιπὸν ὑποχρεωτικῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ ἐγγραφοῦν προσβάλλουν τὰ συμφέροντά των, καὶ δι' αὐτὸ ζητοῦν καθ' ἑκάστην ἀδείαν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν πλοῦν των καὶ ἐπειτα νὰ ἐλθουν νὰ ἐγγραφοῦν. Αὐτὸ προβλέπων συνέταξα τὸ παρὸν νομοσχέδιον.

ΤΙΝΕΣ. Νὰ τυπωθῇ.

Α. Χ. ΑΝΑΡΓΥΡΟΥ. Σχεφθέντες τινές τῶν συναδέλφων μου καὶ μελετήσαντες τὸ νομοσχέδιον περὶ τῶν κληροδοτημάτων, ἔκαμνόν τινες παρατηρήσεις. Ἦναι πρὸς τὸ 3 ἄρθρον, ὅπου διανεμονται αἱ μερίδες, ζητοῦμεν τὴν αὐξήσιν τῶν μερίδων ἐκείνων, αἱ ὅποιαι προβλέπουσι τὴν ἐκμάθησιν τῶν μαθηματικῶν μαθημάτων· προσέτι, ἐπειδὴ εἰς τὸ 1 ἄρθρον παρατηροῦμεν ἐλλείψεις ἐκφράσεις ἔχομεν καὶ ἐκεῖ τροπολογίαν, ἢ ὅποιαν ἀναπτύσσεται. Εἰναι θέλω νὰ τὸ ἀναγνώσω.

ΠΟΛΛΟΙ. Ὁχι· νὰ τυπωθῇ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Θὰ διανεμηθῇ καὶ θὰ σταλῇ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν. **ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ.** Κύριε Πρόεδρε, ζητῶ τὸν λόγον πρὶν εἰσελθῶμεν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὅριστε.

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Τὸ νομοσχέδιον περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν, θὰ συζητηθῇ νομίζω τὴν πέμπτην παρακαλῶ τὸν κ. ὑπουργόν τῶν στρατιωτικῶν πρὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, εἰ δυνατόν, διὰ νὰ προχωρήσωμεν ταχέως, νὰ λάβῃ τὴν καλοσύνην τὴν τετάρτην, ἐάν θελῇ, ἢ αὐρίον, νὰ μᾶς σημειώσῃ αὐτοὶ οἱ 3 ἀντιστράτηγοι, 4 ὑποστράτηγοι, 10 Συνταγματάρχαι κτλ. ποίας θέσεις θὰ καθεζοῦν ἐν τῷ στρατῷ; καὶ παρακαλῶ πρὸς τοῦτους (καὶ τοῦτο εἶναι ἰδιαίτερος δι' ἡμῶν, οἱ ὅποιοι δὲν εἴμεθα εἰδημόνες εἰς τὰ τοῦ στρατοῦ) νὰ εὐαιρεστηθῇ ὁ κ. ὑπουργός τῶν στρατιωτικῶν νὰ μᾶς σημειώσῃ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου, αἱ ὅποιαι ἐξουσιοδοτοῦν τὸν προσδιορισμὸν αὐτῶν τῶν θέσεων· δὲν εἶναι δύσκολος ὑπόθεσις· οἱ τμηματάρχαι, οἱ ὅποιοι ἐργάζονται εἰς αὐτὰ, ἔμπορὸν ἀμέσως νὰ τοὺς σημειώσωμεν.

ΣΟΥΤΖΟΣ (ἐκπαιργός Στρατιωτικῶν). Ἢμπορὸν ἀμέσως.

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Δὲν εἶναι ἀνάγκη ἀμέσως διὰ νὰ μὴ μένουν τὰ σημερινὰ ὀπίσω. Ἐπεθύμουν νὰ μᾶς εἴπητε, αὐτοὶ οἱ κκ. ἀξιωματικοὶ τοποθετοῦνται εὐταῶς δυνάμει τοῦ δεινὸς νόμου. Ἐπειδὴ δὲ τὴν τετάρτην θὰ συζητήσωμεν τὰς ἄλλας ἐπερωτήσεις, τὰς ὅποιαις ἐκάμωμεν, ἤθελον παρακαλέσει τὸν κ. ὑπουργόν τῆς Δικαιοσύνης νὰ ἴναι ἑτοιμος νὰ μᾶς ἀπαντήσῃ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν συζήτησιν εἰς τὰ ἐπόμενα· ἐπαύθη ὁ δικαστὴς Κοντολέων, μετατέθησαν οἱ δικασταὶ Διογενεῖδας, Γκιών καὶ Βαλέτας. Δικαίωμα τῆς Κυβερνήσεως νὰ πύθῃ καὶ νὰ μετοθέτῃ· ἀλλὰ περὶ τοῦ Κοντολέοντος διεβεβαίωσε τὴν Βουλὴν ἐν συνεδριάσει ὁ κ. ὑπουργός τῆς Δικαιοσύνης, ὅτι εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς καλλιτέρους δικαστὰς, τοὺς ὁποίους ἔχει, ὅτι ἡ ὑπαρξὶς τοῦ Κοντολέοντος τιμᾷ τὴν ἐπαρχίαν, εἰς τὴν ὅποιαν εἶναι δικαστὴς. Ἀφοῦ ἐγένετο αὕτη ἡ δήλωσις (καὶ χωρὶς νὰ προσκληθῇ ἢ νὰ προκληθῇ εἰς τοῦτο ὁ ἀξιότιμος ὑπουργός τῆς Δικαιοσύνης) νομίζω, ὅτι δικαιοῦμαι νὰ ἐρωτήσω διὰ ποῖον λόγον ἐπαύθη αὐτός ὁ δικαστὴς, τὸν ὅποιον ὁ κ. ὑπουργός ἐσύστησε καὶ ἐνεκωμίασεν εἰς τὴν Βουλὴν, ὡς ἕνα τῶν καλλιτέρων δικαστῶν του, ὡς δικαστὴν, ὁ ὅποιος τιμᾷ τὸ δικαστήριον, εἰς τὸ ὅποιον εὐρίσκεται; Πρὸς τοῦτους, ἐάν δὲν μὲ ἀπατᾷ ἡ μνήμη μου, ὅταν συνεζητηθῇ ἡ ἐκλογὴ Λεβαδείας, ἐάν οὐχὶ περὶ τῶν τριῶν μετατεθέντων δικαστῶν τούτων, ἀλλὰ τουλάχιστον περὶ δύο ἐξ αὐτῶν, ὁ κ. ὑπουργός τῆς Δικαιοσύνης μᾶς εἶπεν, ὅτι εἶναι δικασταὶ, οἱ ὅποιοι ἤθελαν τιμᾷσιν τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὸ Βέλγιον· τῶρα ἐρωτῶ· εἶναι κύριος νὰ μεταθέσῃ, ὅποιον θέλει ὁ κ. ὑπουργός, ἀλλ' ἐρωτῶ, δικαστὰς, τοὺς ὁποίους συσταίνει τοιοῦτοτρόπως ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ὁ κ. ὑπουργός, δικτὶ τοῦς μεταθέτει ἀπὸ τὴν πρωτεύουσάν εἰς τὰς ἐπαρχίας; Κάμνω τὴν ἐπερώτησιν ταύτην, ὅπως θέτω τὸν κ. ὑπουργόν εἰς θέσιν νὰ ἔμπορὸν νὰ δικαιολογήσῃ διὰ τῆς ὑπαρξείας αὐτῶν τὰς μεταθέσεις, ὅπως φραγθῶσι μερικὰ στόματα, τὰ ὅποια διαφοροτρόπως σχολιάζουν τὴν μεταθέσιν ταύτην.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΟΥΦΟΣ. Λοιπὸν, οἱ καλλίτεροι πρέπει νὰ ἴναι εἰς τὴν πρωτεύουσάν;

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Δὲν ἔξωρῶ, ἀς ἀπαντήσῃ ὁ ὑπουργός τῆς Δικαιοσύνης. Παρακαλῶ ἐπίσης τὸν κ. ὑπουργόν τῆς Δικαιοσύνης, καὶ εἰς τοῦτο δὲν θὰ ἔμπορέτῃ νὰ μᾶς ἀπαντήσῃ ὁ ἀξιότιμος Πρωθυπουργός, ὁ ὅποιος ἀντιπροσωπεύει τὸν κ. Πετσάλην, ἀλλ' ἔχω τὴν πεποίθησιν ὅτι γρήγορα θὰ εὐτυχίσωμεν νὰ ἐξώμεν τὸν κ. Πετσάλην μεταξὺ μας.

ΖΑΪΜΗΣ. Εἶναι ἤδη ἐδῶ,...

τὰ ταμεία τοῦ Κράτους· ἀλλὰ, ὅταν τις κάμνη χρῆσιν εἰς τοῦτο ὑπολογισμοὺς τοῦ τοῦ μείναντος ὑπολοίπου εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους, ὀφείλει νὰ σημειώσῃ καὶ τὸ ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔτους εὑρεθὲν ὑπόλοιπον. Ἐπληρώσαμεν, ἀναφέρει προσέτι ἡ ἐκθεσίς, ἐν ἑκατομμύριον 845 χιλιάδας εἰς ἀπόδοσιν παρακαταθήκης, ἐξόφλησιν χρηματικῶν γραμματίων κτλ. ἀλλ' ἀφοῦ σημειώσατε ὅσον ἐχρεώμευσεν εἰς τοιαῦτα πληρωμαὶς ἔπρεπε νὰ σημειώσατε καὶ ὅσον εἰσπράχθη ἐντὶς τοῦ ἔτους ἀπὸ παρακαταθήκης κτλ. ἄλλως οἱ ὑπολογισμοὶ σας δὲν δύνανται νὰ ᾖναι ἀκριβεῖς. Δι' αὐτὸ σὰς εἶπον ὅτι ἡ ἐκθεσίς σας δὲν εἶναι μεθοδικῶς συντεταγμένη· δὲν ἐνόησα δὲ, ὅτι ἔπρεπε καὶ ν' ἀκολουθήσετε τὴν μέθοδον, μὲ τὴν ὁποίαν ἐγὼ συνέταξα ἄλλοτε παρομοίαν ἐκθεσιν, ἀλλ' ἤθελα ἀπλῶς νὰ σὰς εἶπω ὅτι, ἐάν ἀκολουθοῦσατε τὴν παραδεδομένην μέθοδον, δὲν ἤθελετε ὑποπέτετε εἰς τοιαῦτα σφάλματα.

ΣΑΡΑΒΑΣ. Ὁ μέλλων ὑπουργὸς ἴσως θέλει ὠρελῆθῃ ἀπὸ τὰς παρατηρήσεις σας αὐταί.

ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ. Ἰσως.—Μετὰ τὰς παρατηρήσεις ταύτας, αἱ ὁποῖαι ἀποδίδουν τὸ παρελθόν, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1870, καὶ νὰ φέρω μερικὰς παρατηρήσεις ἐπ' αὐτοῦ. Τὰ ἔσοδα τοῦ προϋπολογισμοῦ ὑπολογίζονται ἀπὸ τὸν κ. ὑπουργὸν τῶν οἰκονομικῶν εἰς 31,000,000. Πολλὰ, κύριοι, ἡδυνάμην νὰ εἶπω διὰ νὰ σὰς ἀποδείξω, ὅτι ὁ ὑπολογισμὸς οὗτος δὲν εἶναι ἀκριβής, ἀλλὰ θεωρῶ περιττὸν νὰ ἐδιδιαιτῶ πολὺ ἐπὶ τούτου· ἐπιφυλάττομαι δὲ, ἀφοῦ λαλήσω περὶ τῶν ἐξόδων, νὰ σὰς εἶπω καὶ τὴν περὶ ἐσόδων κρίσιν μου, καὶ νὰ σὰς ἀποδείξω ὅτι ἔλλειμμα καὶ οὐχὶ πλεόνασμα θέλει παρουσιάσῃ καὶ ὁ προϋπολογισμὸς οὗτος. Ἀρκούμαι ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ σὰς παρατηρήσω, ὅτι αὐθαίρετος εἶναι ἡ αὐξήσις τοῦ χαρτοσήμου εἰς 3,200,000, ἀφοῦ οὗτε κατὰ τὸ 1867, οὗτε κατὰ τὸ 1868 αἱ εἰσπράξεις δὲν ἐφθισαν τὰ τρία ἑκατομμύρια. Ἐπίσης φρονῶ, ὅτι ἐσφαλμένος θέλει ἀποδῆ καὶ ὁ ὑπολογισμὸς τοῦ ἐσόδου τῶν ἐξαγωγικῶν τελῶν τῆς Ἑπτανήσου, ἐάν καθὼς ἀναφέρει ἡ ἐκθεσίς, στηρίζεται εἰς τὸν λόγον, ὅτι τὸ 1870 θέλει εἶσθαι ἐλαττωφόρον, διότι καὶ μὲν τὸ ἔτος τοῦτο θέλει εἶσθαι ὡς ἐλπίζομεν εὐρορον εἰς τὴν παραγωγὴν τοῦ ἐλαίου, ἀλλ' ἡ ἐξαγωγή τοῦ ἐλαίου ἐν Ἑπτανήσῳ γίνεται κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος.

Μεταβαίνομαι ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐξόδων, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ σπουδαιότερον μέρος παντὸς προϋπολογισμοῦ.

Ὁ κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς συγκρίνει τὰ ἔσοδα τοῦ 1870 οὐχὶ πρὸς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1869, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἄθροισμα τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τῶν ἐκτάκτων πιστώσεων, τὰς ὁποίας τὸ προκάτοχον ὑπουργεῖον ἔλαβεν, στηριζόμενον εἰς τὴν πίστην τῶν 100,000,000· ἀρκούν δὲ ἀπὸ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1869 τὴν δαπάνην τῆς νομισματοποιΐας, ὁμολογεῖ ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς, τὸν ὁποῖον σὰς παρουσιάζει, εἶναι ἀνώτερος ἀπὸ τὸν προϋπολογισμὸν καὶ τὰς πιστώσεις τοῦ 1869 κατὰ 1,220,000 δραχμὰς· ἀλλ' ἐν, ἐπιφέρει κατόπιν, ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν τὰ διάφορα ἔσοδα, ὅσα ἡ παρούσα κυβέρνησις δὲν ἡδύνατο κατ' οὐδένα τρόπον ν' ἀπορρίψῃ ἕνεκα τῶν πράξεων τῆς προκάτοχου κυβερνήσεως, τότε ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1870 καθίσταται κατὰ 1,200,000 δραχμὰς οἰκονομικώτερος ἀπὸ τὸν τοῦ 1869, διὰ τὰς οἰκονομίας δὲ ταύτας ὁ κ. ὑπουργὸς δὲν διστάζει νὰ ἐπαινέσῃ ὅλους τοὺς συναδέλφους του, λέγων, ὅτι αὐτοὶ ὀφείλονται εἰς τὴν αὐστηρὰν πρὸς τὴν, ἥτις κατεβλήθη περὶ τὸν προσδιορισμὸν τῶν δαπανῶν ἐκάστης ὑπηρεσίας, ἢ ἔχομεν λοιπὸν κατὰ τὴν ἐκθεσιν τοῦ κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ 1 ἑκατομμύριον καὶ 200 χιλ. δραχμὰς οἰκονομίας ὀφειλομένης εἰς τὴν αὐστηρὰν προσοχὴν, τὴν ὁποίαν αὐτὸς καὶ οἱ συναδέλφοί του κατέβαλον!

Ἀς ἐλθωμεν, κύριοι, εἰς τὰς λεπτομερείας διὰ νὰ ἴδωμεν κατὰ πόσον αἱ ἐλαττώσεις αὗται εἶναι πραγματικαί. Ἀρχίζω ἀπὸ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν, ὅστις καὶ προηγείται ὅλων τῶν ἄλλων. Ὁ κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν ὁμολογεῖ ἐν τῇ εἰδικῇ ἐκθεσί, ὅτι τὰ ἔσοδα τοῦ 1870 εἶναι ἀνώτερα τῶν προϋπολογισθέντων διὰ τὸ 1869, ἀλλὰ μετὰ διαφόρους προσθαφαιρέσεις περιστρεφόμενας εἰς τὰς προσθέτους δαπάνας, μὲ τὰς ὁποίας τὰ ἐκληροδότησαν οἱ προκατόχοί του, εὕρισκεται ὅτι ἔκαμε πραγματικὰς οἰκονομίας ἐκ 357,000 δραχμῶν, ὀφειλομένης βεβαίως εἰς τὴν αὐστηρὰν προσοχὴν, τὴν ὁποίαν κατέβαλε περὶ τὸν προσδιορισμὸν τῶν δαπανῶν.

Ἡ πρώτη οἰκονομία εἶναι κατὰ 60,000 περίπου δραχμὰς ἐλάττωσις τοῦ κεφαλαίου τῶν συντάξεων τῆς Ἑπτανήσου, ἡ ὁποία καθὼς ἀναφέρει ὁ κ. ὑπουργὸς ἐγένετο, διότι ἀπέθανον ἔγγλοι τινὲς καὶ ἑπτανήσιοι συνταξιούχοι. Νομίζω, ὅτι ἡ αὐστηρὰ προσοχὴ τοῦ κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ δὲν συνετέλεσεν εἰς τὸ ν' ἀποθάνωσι μερικοὶ πτωχοὶ συνταξιούχοι, καὶ ὅτι ἡ οἰκονομία αὕτη ἔρχεται ἀρ' ἐαυτῆς· ἀπέθανον οἱ ἄνθρωποι, ἐπόμενον εἶναι νὰ ἐλαττωθῇ ἡ ὠρισμένη διὰ τὰς συντάξεις αὐτῶν πίστις.

Δευτέρᾳ οἰκονομίᾳ εἶναι ἡ κατὰ 5,000 δραχμῶν ἐλάττωσις τῶν ποσοστῶν, τὰ ὁποία λαμβάνουν οἱ ταμίαι διὰ τὴν εἰσπράξιν τῶν δημοσίων ἐσόδων. Ὡς πρὸς τὴν οἰκονομίαν ταύτην δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι καὶ ἡ αὐστηρὰ προσοχὴ ἐνὸς ὑπουργοῦ ἔμπορεῖ νὰ κάμῃ πολὺ καλὰ τὸ μέρος τῆς· διότι, ἐάν ὁ ὑπουργὸς διὰ τῆς μεγάλης προσοχῆς, τὴν ὁποίαν ἤθελε καταβάλλει περὶ τὴν βεβαίωσιν καὶ εἰσπράξιν τῶν φόρων, κατορθώσῃ νὰ εἰσπράξῃ ὀλιγώτερα ἔσοδα, βεβαίως ὁ ὑπουργὸς αὐτὸς θὰ κερδίσῃ τὰ ποσοστὰ (γέλωδες).

ΛΥΓΕΡΙΝΟΣ. Μετ' ὀλίγον θὰ γελάσωμεν καὶ ἡμεῖς καὶ τότε θὰ λήγουν διὰ τί γελῶμεν.

Α. ΠΕΤΙΜΕΖΑΣ. Ἐγὼ δὲν ἐγέλασα, ἀλλ' ἐκτὸς τούτου τὰ γέλωτα δὲν ἔρχονται μόνον τῶν.

ΛΥΓΕΡΙΝΟΣ. Προχθὲς ἐπειμήσαν τὸν πρόεδρον.

ΣΑΡΑΒΑΣ. Ἐξέστιν αὐτοῖς γελᾶν, κ. πρόεδρε.

ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ. Ὅταν εἰσπραχθῶσιν ὀλιγώτερα ἔσοδα, τότε βεβαίως θέλουν πληρωθῇ καὶ ὀλιγώτερα ποσοστὰ. Ἀλλ' ἐγὼ εὐχομαι, νὰ λείψῃ ἡ τοιαύτη οἰκονομία καὶ ἐπιθυμῶ νὰ δαπανηθῶσιν οὐχὶ μόνον αἱ ἀρκιούμεναι 5,000 δραχμαί, ἀλλὰ καὶ νὰ διπλασιασθῇ, εἰ δυνατόν, ἡ τῶν ποσοστῶν δαπάνη.

Ἐκ τοῦ κεφ. 10 ἀρκιροῦνται δραχμαί 20,000 ἀπὸ τὰ ποσοστὰ, τὰ ὁποία λαμβάνουσιν οἱ ἄνθρωποι τοῦ κράτους ἐκ τῶν εἰσπραττομένων ἀδείων τῶν ἐπιτελευματίων καὶ οἰκοδομῶν· ἀλλὰ διὰ τὸν λόγον, τὸν ὁποῖον σὰς προσέπον, εὐχομαι νὰ μὴ πραγματοποιηθῇ καὶ ἡ οἰκονομία αὕτη.

Ἐκ τοῦ κεφ. 11 ἐλαττοῦνται κατὰ 100,000 δραχμῶν αἱ ἀποδοχαὶ τοῦ χαρτοσήμου· ἀλλὰ, κύριοι, καὶ αἱ ἀποδοχαὶ αὗται εἶναι ὁμοίας φύσεως μὲ τὰ ποσοστὰ, καὶ διὰ νὰ ἐλαττωθῶσι πρέπει νὰ ὀλιγοτεύσῃ τὰ ἔσοδα τοῦ χαρτοσήμου. Ἀλλ' ἀφοῦ ὁ κ. ὑπουργὸς κῆρυξεν, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω, κατὰ 200,000 τὰ ἔσοδα ταῦτα, δὲν ἐννοῶ πῶς δύναται νὰ ἐλαττώσῃ τὰς ἀποδοχάς.

Ὅμοιαι μὲ τὰς ἀνωτέρω εἶναι καὶ αἱ λοιπαὶ ἐλαττώσεις· μετὰ τὴν αὐτῶν ὑπάρχει καὶ ἡ κατὰ 100,000 δραχμῶν ἐλάττωσις τοῦ κεφαλαίου τῆς ὁδοποιΐας, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐλάττωσιν ταύτην οὐδεμία προσοχὴ ἦτον ἀναγκαία, καθ' ὅσον προέβλεπετο ἀπὸ τὴν ὁλοκληρῇ πραγματοποιήσει τοῦ δανείου τῶν 28 ἑκατομμυρίων. Ἰσως εἶναι, κατεβάλλετο πλεονέκτημα προσοχῇ, ἤθελε παρατηρηθῇ, ὅτι ἀφοῦ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ πραγματοποιηθέντος ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ παρόντος ὑπουργείου δανείου, ἀπαιτεῖται

σεως ανέβη και επέκρινε δι' αριθμῶν και δι' οικονομικῶν λογισμῶν και επιχειρημάτων τὸν προϋπολογισμόν, τὸν ὅποιον ὑπέβαλε τὸ παρὸν ὑπουργεῖον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Βουλῆς. Ἡ κυβέρνησις ὡρεῖται, ἔχει καθήκον μάλιστα, συνεπῶς πρὸς ὅσα ἄλλοτε ἐπιγγέλλετο ἐπισήμως ἀπὸ τοῦ ἑθνομάρτυρος, ἵνα εἴθρ' ὡς ἀπαντήσῃ πρὸς ἐκείνα, τὰ ὅποια ἡ ἀντιπολίτευσις ἐξέθετε, ὅχι νὰ ἔρχεται ὁ ν. πρωθυπουργὸς καὶ νὰ μᾶς λέγῃ, ἡμεῖς ἐπιγυλαιοσόμεθα ν' ἀποδείξωμεν ὅτι αὐτοὶ οἱ ἀριθμοὶ, τοὺς ὅποιους ἀνέφερεν ὁ κ. Σωτηρόπουλος δὲν εἶναι ἀληθεῖς ἀπὸ ὁμολογήτου σεις ἐπὶ πολιτικῶν ἀντικειμένων, ἀπὸ ἀναπτύξεως δηλ. τὴν πολιτικὴν ἢ κατακρίνατε τὴν πολιτικὴν τοῦ παρόντος ὑπουργείου. Κάμμιν σχίσιν δὲν ἔχει, δὲν δύναται ποτὶ τὸ ὑπουργεῖον νὰ κανονίσῃ ποία θὰ εἶναι ἡ πολιτικὴ ποία ἡ πολιτικὴ τῆς ἀντιπολιτεύσεως ἐντὸς τοῦ κοινοβουλίου· ἡ ἀντιπολίτευσις εἶναι ἐλευθέρη νὰ κανονίσῃ τὴν πολιτικὴν ταύτην, νὰ κανονίσῃ τὴν πολιτικὴν τῆς ἐντὸς τοῦ κοινοβουλίου, ὅπως ἐκείνη κρίνῃ καλλίτερον. Λοιπὸν λέγω, ὅτι τὸ παρὸν ὑπουργεῖον ὁρεῖται ν' ἀπαντήσῃ εἰς ὅσα ὁ κ. Σωτηρόπουλος ἐξέθηκε διὰ νὰ ᾖ ἡ συνεπὴς μὲ τὸν ἑαυτὸν του, διότι, καθ' ὅσον, ἂς ἐνθυμηθῶμεν ὅτι πέτυσε, εἰς τὴν ἀπάντησιν ἐπὶ τοῦ Β. λόγου, ὅταν τὸ παρελθὸν ὑπουργεῖον ἀπὸ ὠριλῆσθαι τίσσας ῥήτορες τῆς ἀντιπολιτεύσεως, καὶ δὲν ἀπῆντησιν, ὁ κ. Πατσάλης τελευταῖον κατέφαινε τὴν διαγωγὴν, τὴν πολιτικὴν τοῦ ὑπουργείου ἐκείνου κατακυραυνοδόλῃσεν αὐτὸ καὶ ἠθέλησε μάλιστα νὰ πρὶθῇ μέχρι τοῦ σημείου, νὰ ἀποκαλίσῃ τὴν διαγωγὴν τοῦ προδοτικῆς. Ὅ,τι λοιπὸν πέτυσε κατηγοροῦσε τὸ ὑπουργεῖον ὡς ἀντιπολιτεύσεως, ἐρέτος δὲν πρέπει νὰ ὑπερασπίσῃ, ἐπαναλαμβάνω διὰ νὰ εἶπω ὅτι οἱ κ. κ. ὑπουργοὶ ἐάν ἔχουν ν' ἀπαντήσουν ὁρεῖται ν' ἀπαντήσουν πρὸς τὸν ῥήτορα, ὁ ὅποιος ἡγόρευε καὶ δὲν δύναται ποτε νὰ κανονίσῃ τὴν πολιτικὴν καὶ πολιτικὴν, τὴν ὅποιαν θὰ μετέλθῃ ἡ ἀντιπολίτευσις ἐντὸς τοῦ κοινοβουλίου.

Θ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΝΝΗΣ (Ἰ. Πρωτ. ἐξωτ. ἐξωτ.) Ὁδὼ ἀξιώσει ἀπὸ τὸν ἐντιμὸν βουλευτὴν, τὸν ἐκ Καλαβρύτων, τὴν αὐτὴν ἀξίωσιν, τὴν ὅποιαν ἐκείνος ἀπευθύνει εἰς τὴν κυβέρνησιν. Εἰ ἡ ἀντιπολίτευσις ἀξιοῖ ὅτι ἡ κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ κανονίσῃ τὴν πορείαν αὐτῆς, οὐδὲ τὴν πολιτικὴν αὐτῆς, τὴν ὅποιαν θέλει νὰ μετέλθῃ, τοιοῦτο ὅπως παρακαλῶ αὐτὴν νὰ πιστεύσῃ ὅτι καὶ ἡ κυβέρνησις δύναται ν' ἀξιώσῃ ὅτι δὲν θέλει ἡ ἀντιπολίτευσις διαγράψῃ τὴν πορείαν, τὴν ὅποιαν θ' ἀκολουθήσῃ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἡ ἐνεστῶσα κυβέρνησις, κ. πρόεδρε, ἀποτελεῖται ἐκ προσώπων, τὰ ὅποια οὐδέποτε διανοήθησαν νὰ περιώσῃσι τὰς συζητήσεις διὰ τῆς σιωπῆς. Ὁ παρελθὼν αὐτῆς δημόσιος εἶος καὶ τὸ ἐνεστὼς μαρτυρεῖ, ὅτι ἐτοιμῶς ἀπεδέχθη πᾶσαν συζήτησιν καὶ ἐτοιμῶς προβαίνει εἰς παραστάσεις τῶν εὐθύνων, τὰς ὅποιας ὁρεῖται. Δὲν διανοήθημεν νὰ σιωπήσωμεν κατὰ τῶν ἐπιθέσεων, αἱ ὅποια ἐγένοντο, ἐνθυμίσωμεν ὅμως, ὅτι δὲν ἤμεθα ὑποχρεωμένοι ν' ἀπαντήσωμεν εἰς ἀποδόσεις, τὰς ὅποιας ἀπὸ τοῦδε ἀκόμη λέγω, ὅτι δὲν θεωροῦμεν ὡς σπουδαίας. Ἡ ἀντιπολίτευσις, δύναται ἐξετάζουσα τὸν πολιτικὸν εἶος τῆς, ν' ἀναλύσῃ τὸν προϋπολογισμόν, ἂς ἔλθουν οἱ ῥήτορες αὐτῆς. Ἡ κυβέρνησις, ὅταν νομίσῃ, ὅτι ὁρεῖται νὰ κάμῃ ἀπάντησιν, βεβαίως θέλει ἔλθαι καὶ αὐτὴ καὶ ὅλοι οἱ ῥήτορες αὐτῆς, ν' ἀποδείξῃ, ὅτι αἱ αἰτιάσεις τῆς ἀντιπολιτεύσεως δὲν εἶναι σπουδαίαι.

ΚΟΥΜΟΥΝΑΟΥΡΟΣ. Κύριοι! Σήμερον βλέπω νέαν τακτικὴν ἐκ μέρους τῆς κυβερνήσεως. Ἡ κυβέρνησις ὁρεῖται, προσκαλουμένη νὰ διδῇ πληροφορίας, νὰ τὰς διδῇ. Συζητεῖται σήμερον κατ' ἀντιμαχίαν τὸ σπουδαιότερον κυβερνητικὸν ἔργον. Συζητεῖται, ὁ προϋπολογισμὸς, ἡ βῆσις τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς δυνάμεως ἐνὸς ἔθνους· τὸ ὑπουργεῖον κατηγορεῖται, ὅτι παρουσιάζει προϋπολογισμόν

ψευδῆ καὶ ἐναντίον τοῦ Νόμου· προϋπολογισμόν, ὁ ὅποιος ἀποδείκνυται ἀθλίαν τὴν οικονομικὴν κατὰστασιν τοῦ τόπου· προϋπολογισμόν εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ ὅποιου τὸ λέγουσιν ὅτι παρεδίκατο ῥητῶς τοῖς Νόμοις, καταναλώσαν χρηματικά, τὰ ὅποια δὲν ἐδύναντο νὰ καταναλώσῃ, καὶ τὶ ὑπουργεῖον δὲν ἀπαντᾷ, λέγον, «θέλω νὰ ἐξετασθῇ ἡ πολιτικὴ μου». Ἀλλὰ δὲν πρόκειται περὶ τούτου· πρόκειται νὰ μάθῃ τὸ ἔθνος, ποία εἶναι ἡ σημερινὴ οικονομικὴ κατὰστασις του· διότι αὐτὸ εἶναι τὸ σπουδαιότερον. Ἐπειδὴ, ἐάν οικονομικῶς εὐρισκόμεθα κακῶς, ὅπως εὐρισκόμεθα, τί μᾶς μέλει περὶ τῆς πολιτικῆς, ἡ ὅποια θὰ ἐξετασθῇ, αἷς βεβαίως, καὶ θὰ ἐξετασθῇ πολὺ εὐρώως καὶ θὰ ἀποδειχθῇ κακὴ. Περὶ τούτου δὲν πρόκειται τώρα, ἀλλὰ περὶ τοῦ τί ἔχομεν, καὶ τίνας στερούμεθα, πῶς θὰ ζήσωμεν, καὶ χρεωστῶμεν νὰ τὸ εἰπῇτε· διότι, ἐπαναλαμβάνω, ἡ καλὴ ἢ ἡ κακὴ διοίκησις τῶν οικονομικῶν εἶναι ἡ δύναμις ἢ ἡ ἀδυναμία, ἡ εὐδαιμονία ἢ κακοδαιμονία ἐνὸς τόπου. Καὶ ὅταν τὴν καλὴν ἢ τὴν κακὴν διοίκησιν τοῦ τόπου ἐξετάζωμεν ὑπ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν σήμερον, τὸ ὑπουργεῖον λέγει, «δὲν ἀπαντῶ θὰ ἀπαντήσω, ὅταν ἐξετάσῃτε τὴν πολιτικὴν μου». Ἡξεύρετε δὲ διὰ τί τὸ λέγουσιν; Διότι πρόκειται περὶ λ/σμῶν, καὶ οἱ λογαριασμοὶ εἶναι ἀριθμοὶ, καὶ δὲν εἶναι λόγοι ἀπλοὶ, οἱ ὅποιοι δύναται δι' ἄλλων λόγων εὐραδῶν νὰ κατασοφιστευθῶσιν.

Ἀπορῶ λοιπὸν μὲ τὴν νέαν τακτικὴν τοῦ ὑπουργείου, ἥτις εἶναι ἄρνησις τῆς κοινοβουλευτικῆς καὶ συνταγματικῆς κυβερνήσεως, χρεωστουμένη νὰ διδῇ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς λόγον καὶ ἐξηγήσεις ἐπὶ τῇ κατὰστασιν τοῦ ἔθνους καὶ ἰδίως τῆς οικονομικῆς, ὅταν ζητῆται καὶ πρὸ πάντων ὅταν κατηγορεῖται δι' αὐτὴν τὴν κατὰστασιν. Διὰ νὰ μάθωμεν δὲ τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων, καὶ ποία εἶναι ἡ κατὰστασις μας, πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν ὅλα τὰ προηγούμενα, τὰ ὅποια θὰ μᾶς χρησιμεύωσιν ὡς ὁδηγός, καὶ ἀπὸ ἱδωμεν τοὺς σταθμούς, τοὺς ὅποιους ἐκάμομεν καὶ τὸν δρόμον, τὸν ὅποιον διηγήσαμεν, θέλωμεν ἐννοήσῃ ποῦ θὰ φθάσωμεν.

Κύριοι! συμφωνῶ πρὸ πάντων μὲ τὴν ἐπιτροπὴν, καὶ ὑφ' αὐτῇ καὶ ἐγὼ τὴν φωνήν μου κατὰ τῆς κατὰστασιν τοῦ Λογιστηρίου καὶ τοῦ Συνεδρίου ἀκόμη. Εἶνε, τῷ ὄντι λυπηρὸν καὶ πρωτοφανές, ἐάν θέλετε, ἐνῶ τοσαῦτα ἐξοδεύονται, νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν ὅχι ἀπολογισμὸν, ἀλλ' ἀπλοὺς ἀκόμη λο/σμούς, καὶ ὅταν ἀξιωθῶμεν νὰ λάβωμεν μίαν μόνον ἔκθεσιν, μίαν σημειώσιν, ἐντὸς αὐτῆς νὰ εὐρίσκωμεν χιλιάς ἀντιφάσεις. Δὲν λέγω τοῦτο διὰ νὰ μαρτυρῶ τὸ σημερινὸν ὑπουργεῖον. Ὅλοι πρέπει νὰ προσπαθῶμεν πρὸς διόρθωσιν τοῦ αὐτοῦ τούτου. Καὶ ἐγὼ, κύριοι, ἔχω μᾶλλον τὸ δικαίωμα νὰ τὸ εἶπω· διότι, ὅτε ἀλλοτε ὡς ὑπουργὸς τῶν οικονομικῶν ἐπαρουσίασα ἀπολογισμὸν, ἀτελεῖς βεβαίως, διότι ἔλειπεν ἡ ἐπιξεργασία τοῦ Συνεδρίου, ἡ ἀντιπολίτευσις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀντὶ λάθους· νὰ ἐπιπέσῃ ἐναντίον μου, καλλίτερον νὰ ὑπεστήριξῃ τὸ ἔργον καὶ νὰ συνίστα τὴν τελειοποίησιν του· διότι, ἐάν κατ' ἔτος ἐδεχόμεθα ὅ,τι ἦτο δυνατόν νὰ ἔχωμεν, καὶ ἐζητοῦμεν τὸ καλλίτερον, ἠθέλωμεν ἔχει τώρα ἴσως ἀπολογισμὸν. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἀντιπολίτευσις ἀδίκως ἐπέπαυε κατὰ τοῦ ὑπουργείου τότε, τὰ κατόπιν ὑπουργεῖα δὲν ἔφερον ἀπολογισμοὺς, καὶ οὕτως οὐδὲ σημειώσεις ἀπλὰς ἔχομεν, καὶ οἱ λο/σμοὶ πολλῶν ἐτῶν εἰς τὸ Λογιστήριον καὶ τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον μένουσιν ἀνεξέλεγκτοι.

Κύριοι! ἀρχίζω ἀπὸ τοῦ 1866· ὁ σκοπός μου ἀπὸ τῆς διόλου ἱστορικῆς σκοπὸν δὲν ἔχω νὰ ἐγγίσω, νὰ ἐκτιμήσω

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΣΥΖΗΤΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ'. ΣΥΝΟΔΟΣ Α'.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΑ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΧΡΗΣΤΙΔΟΥ.

ΕΤΕΝΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 53.

Τῆς 18 Ὀκτωβρίου 1869.

(Σάββατον).

Ὡρα 12.

Μετὰ τὴν ἐκφώνησιν τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου, εὐρεθείσης ἐν ἀπαρτίᾳ τῆς Βουλῆς, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικά τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὑπάρχει ἀντίρρησης ;

ΠΟΛΛΟΙ. Ὁχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἄρα ἐγκρίνονται. ἔχομεν τώρα, κύριοι, τὴν ἡμερησίαν διάταξιν.

ΠΟΝΗΡΟΠΟΥΛΟΣ (Γραμματεὺς). Εἰς πρώτην συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον περὶ μισθοῦ τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ γενικοῦ προξένου (Ἀναγινώσκει αὐτό).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὑπάρχει ἀντίρρησης κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ ;

ΠΟΛΛΟΙ. Ὁχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Λοιπὸν παρεδέχθη.

ΠΟΝΗΡΟΠΟΥΛΟΣ (Γραμματεὺς). Δεύτερον ἀντικείμενον περὶ ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως δραχμῶν 3,320 ἐπὶ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν τῆς χρήσεως τοῦ 1869. (Ἀναγινώσκει αὐτό).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὑπάρχει ἀντίρρησης κατὰ τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ ;

ΠΟΛΛΟΙ. Ὁχι.

ΠΟΝΗΡΟΠΟΥΛΟΣ (Γραμματεὺς). Ἔτερον ἀντικείμενον ἐπίσης εἰς πρώτην συζήτησιν ὡς καὶ τὰ προηγούμενα περὶ πληρωμῆς ἐκπαιστηρίων ὑπὸ τῶν ἀγοραστῶν ἐθνικῶν ἐλαιοδένδρων. (Ἀναγινώσκει αὐτό).

ΤΙΝΕΣ. Μετὰ τῶν προσαρτημάτων.

ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ. Μὲ συγχωρεῖτε νὰ σῶς παρατηρήσω ὅτι δὲν πρόκειται περὶ τῶν ἐν γένει φθαρτῶν κτημάτων, πρόκειται περὶ τῶν ἀγοραστῶν ἐλαίων καὶ ὑπὲρ αὐτῶν γίνεται αὐτό.

Εἰς ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ. Δὲν ἠγόρασαν ἐλαίαι, ἀλλὰ φθαρτὰ κτήματα.

ΕΤΕΡΟΣ. Ἐκποιῶνται καὶ σήμερον φθαρτὰ κτήματα ;

ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ. Τί θέλετε νὰ προστεθῇ ;

ΛΕΩΠΟΥΛΟΣ. Πρὸς διασάφησιν θέσκατε « ἐλαιοτεμάχια ».

ΤΙΝΕΣ. Δὲν εἶναι λέξις κατάλληλος αὐτὴ, « ἐλαιῶνας » νὰ θέσωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὑπάρχει ἀντίρρησης κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου ;

ΠΟΛΛΟΙ. Ὁχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἡ Βουλὴ παρεδέχθη.

ΠΟΝΗΡΟΠΟΥΛΟΣ (Γραμματεὺς). Τέταρτον ἀντικείμενον εἰς πρώτην συζήτησιν περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου περὶ χαρτοσήμου. (Ἀναγινώσκει τὸ νομοσχέδιον).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὑπάρχει ἀντίρρησης κατὰ τῆς ἀρχῆς ;

ΠΟΛΛΟΙ. Ὁχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἡ Βουλὴ παρεδέχθη.

ΠΟΝΗΡΟΠΟΥΛΟΣ (Γραμματεὺς). Πέμπτον ἀντικείμενον ἐπίσης εἰς πρώτην συζήτησιν, περὶ τροποποιήσεως τοῦ Β. διατάγματος περὶ υποχρεωτικῆς κυκλοφορίας τῶν τραπεζικῶν γραμματίων. (Ἀναγινώσκει τὸ νομοσχέδιον).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὑπάρχει ἀντίρρησης κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου ;

ΠΟΛΛΟΙ. Ὁχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἡ Βουλὴ παρεδέχθη.

ΠΟΝΗΡΟΠΟΥΛΟΣ (Γραμματεὺς). Ἑκτον ἀντικείμενον ἐπίσης εἰς πρώτην συζήτησιν εἶναι ἡ πρότασις νόμου ὑπὸ τοῦ κ. Διαμαντοπούλου, περὶ ἐπιτηδευμάτων καὶ ἐξδομῶν ἢ προτάσεις ἢ ὑπὸ τῶν βουλευτῶν Ἄργους περὶ συστάσεως ἐφορίας εἰς Ἄργος.

ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ. Παρακαλῶ τὴν Βουλὴν ν' ἀναβάλῃ τὴν ἀναγνώσιν καὶ συζήτησιν τῶν νομοσχεδίων ἢ προτάσεων νόμων τοῦ βουλευτοῦ Καλαβρύτων καὶ τοῦ βουλευτοῦ Ἄργους διὰ νὰ συζητηθῶσιν βραδύτερον, ἀπὸ προηγουμένως καὶ ἡ Κυβέρνησις μελετήσῃ αὐτά.

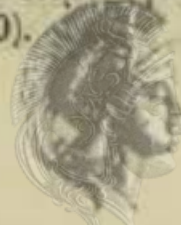
ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Εἶναι δύο νομοσχέδια Διαμαντοπούλου, περὶ τροποποιήσεως τῶν νόμων τῶν ἐπιτηδευμάτων, καὶ τοῦ βουλευτοῦ Ἄργους κ. Δανοπούλου, περὶ συστάσεως νέας ἐφορίας ἐν Ἄργει ὑπεδιδαζομένης τῆς ἐν Ναυπλίῳ ἢ ἐπιτροπῇ ἔλαμε τὴν ἐκθεσίν της ἐπὶ τῆς πρώτης καὶ ὁ κ. ὑπουργὸς προτείνει τὰ δύο αὐτὰ νομοσχέδια ν' ἀναβληθῶσιν.

ΔΑΝΟΠΟΥΛΟΣ. Συγκατατιθέμεθα καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν ἀναβολὴν, ἀλλ' οὐχὶ δι' ἄλλον λόγον, παρὰ νὰ λάβῃ καιρὸν ὁ ὑπουργὸς νὰ σκεφθῇ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Αὐτὸ λέγει καὶ ὁ ὑπουργός. Λοιπὸν παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν ἀναβολὴν τῶν δύο νομοσχεδίων ;

ΠΟΛΛΟΙ. Δὲν ὑπάρχει ἀντίρρησης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Λοιπὸν, κύριοι, δὲν ὑπάρχει ἑτέρα ἐργασία. Λύεται ἡ συνδριάζεις. (Ὡρα 1 παρὰ 10/60).

Ετη καὶ εἰς ἐξαμηνιαίας δόσεις, ἦτον ἀνάγκη νὰ σημειώθῃ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1870 ἐν ἑκατομμύριον φράγκων διὰ κεφάλαιον, καὶ 900,000 διὰ τοὺς τόκους τοῦ α. ἔτους, ὥστε διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ δανείου τούτου χρειαζόνται δύο ἑκατομμύρια καὶ οὐχὶ 720,000 δραχμῶν. Ἄν λοιπὸν πραγματοποιηθῇ τὸ δάνειον τοῦτο, ὅπερ εὐχόμεν νὰ γίνῃ, ἵνα παύσῃ ἡ ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία τῶν τραπεζικῶν γραμματίων, τότε πρέπει νὰ προσθήσῃτε εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1870 καὶ ἐν ἡμῖσι εἰς ἑκατομμύριον διὰ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ, καὶ τότε τὰ ἔσοδα τοῦ 1870 δὲν δύνανται νὰ ᾖναι ὀλιγώτερα τῶν 35,000,000 ἢ 36 ἑκατομμυρίων, ἐπειδὴ δὲ τὰ ἔσοδα δὲν ἡμποροῦν νὰ ᾖναι πλείονερα τῶν 32,000,000, θέλει προκύψῃ ἑλλειμμα 4 περίπου ἑκατομμυρίων καὶ οὐχὶ περίσσιμα, ὡς λογαριάζει ὁ κύριος ὑπουργός. Ἀλλὰ μὴ νομίσῃτε, ὅτι αἱ ὑποχρεώσεις τοῦ δημοσίου περιορίζονται ἕως ἐδῶ. ἔχοντες καὶ ἑτέρας ἐκκρεμείας ὑποχρεώσεις, περὶ τῶν ὁποίων πρέπει νὰ ληφθῇ πρόνοια, διότι δὲν συμφέρει νὰ παρατείνεται ἡ ἐκκρεμότης αὐτῶν. Μεταξὺ τούτων ἀναφέρει τὰ ἀραιώμενα ἀπὸ ἔσοδα καὶ κλεισμένων χρήσεων, τὰ ὅποια ἀναβαίνουν εἰς δύο ἑκατομμύρια καὶ ἐπικείμενα. Μόνον τὸ ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν γνωρίζω, ὅτι μέχρι τοῦ 1866 εἶχεν τοιαῦτα ἔσοδα ἐκ δραχμῶν 1,358,000, ἐκτὸς τοῦ ἑλλείμματος, ὅπερ ὑπάρχει ἀπὸ τῆς μεσοδασιλείας εἰς τὰ στρατιωτικά ταμεία, καὶ τὸ ὅποιον ὑπερβαίνει τὰς 300 χιλιάδας· ἡ μὴ τακτοποίησις τῶν δαπανῶν τούτων ἀναγκάζει, ὡς ὁ κ. ὑπουργός ἀναφέρει εἰς τὴν ἐκθεσί- του, τοὺς δικαιουμένους λαμβάνειν νὰ καταστρέψωσιν εἰς τὰ δικαστήρια, καὶ οὐ μόνον ὑποχρεοῦται τὸ δημοσίον νὰ πληρῶσῃ τὸ κεφάλαιον καὶ τοὺς τόκους, ἀλλ' ἀκόμη συμβαίνει τὸ αὐτοπὸν τοῦ νὰ καταστρέφῃται ἡ οἰκονομία τοῦ προϋπολογισμοῦ, διότι τὰ χρεὲ ταῦτα πληρόνεται ἀπὸ τὰς δικαστικὰς ἀποζημιώσεις καὶ οὕτω διαφεύγουν καθ' ὁλοκληρίαν τὸν ἑλεγχον τῆς Βουλῆς, ἐνῶ πᾶσα ὑπερβάσις πρέπει κατὰ τὸν λογιστικὸν νόμον νὰ ψαφίζεται εἰδικῶς ἀπὸ τὴν Βουλὴν. Περὶ ὅλων τούτων εἶναι ἀνάγκη νὰ ληφθῇ πρόνοια, καὶ δὲν πρέπει νὰ ἐπαναπαυώμεθα μὲ τὴν ἰδέαν διὰ ὃν προϋπολογισμὸς θέλει ἔχει περίσσιμα. Πρέπει νὰ ἐννοήσωμεν ὅλην ἀπὸ τούτου ὅτι ἡ οἰκονομικὴ ἡμῶν κατάστασις εἶναι λίαν δυσχερὴς, ὅτι ἂν δὲν λάβωμεν μέτρα γενναῖα καὶ ἡρωϊκὰ θέλωμεν εὐρεθῇ ἐντός ὀλίγου εἰς κρίσιν οἰκονομικὴν, εἴ ἢ δὲν θὰ ᾖναι πολὺ εὐκολὸν νὰ ἐξέλθωμεν, διότι ἐξηντληθῶσιν ὁλοσχερῶς οἱ ἑκατοὶ πόροι. Τὸ δημοσίον τῆς Ἑλλάδος στερεῖται πίστεως, καὶ ἐν ἑως τῶρα εἰ- ρέθησαν μερικὰ δάνεια, τοῦτο ὁρεῖται εἰς τὸ ὅτι ἐνεχυριά- σαμεν τὰ τελωνεῖά μας, ἀλλ' αἱ εἰσπράξεις τῶν τελωνείων κιν- δυνεύουν νὰ ἐξηντληθῶσι καθ' ὁλοκληρίαν, διατιθέσκει σχεδὸν ὅλην εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν δανείων· πρέπει νὰ λάβωμεν πάντας ὅ- ὃς, ὅτι οὔτε πρέπει οὔτε δυνάμεθα νὰ καλύπτωμεν μὲ δά- νεια τὰ ἑλλείμματά μας, καὶ πρέπει νὰ σκερθῶμεν ὀρίμως περὶ τῆς οἰκονομικῆς ἡμῶν καταστάσεως· ἐάν ἡ κυβέρνησις ἐπι- μείνῃ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῆς, ὁρᾷται νὰ σημειώσῃ μὲ πε- ρισσότεραν ἀκριθείαν τὰ διάφορα ἔσοδα, ἐκτὸς δὲ τούτων πρί- πει νὰ προσθήσῃ καὶ τὰς ἄλλας ἐκκρεμείας ὑποχρεώσεις τοῦ δη- μοσίου ἢ τοῦλάχιστον νὰ προσκράγῃ ἀκριθῇ αὐτῶν σημείωσιν, διὰ νὰ σκερθῶμεν κατὰ ποῖον τρόπον δυνάμεθα νὰ ἐπικρίσωμεν εἰς ὅλα ταῦτα.

Ἐκτὸς τούτου φρονῶ, κύριοι, ὅτι εἶναι καιρὸς νὰ σκερθῶμεν καὶ περὶ ἄλλων οἰκονομικῶν ζητημάτων, τὰ ὅποια ἔχουν σχέ- σιν οὐ μόνον μὲ τὴν κατάστασιν τοῦ δημοσίου ταμείου, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἐν γένει οἰκονομίαν τοῦ τόπου. Μεταξὺ τῶν ζητη- μάτων τούτων τάττω πρῶτον τὸ περὶ διαθέσεως καὶ διανομῆς τῆς ἐθνικῆς γῆς. ἕως πότε, κύριοι, ὁ γεωργὸς τῆς Ἑλλάδος θέ- λει εἶναι καταδικασμένος νὰ δουλεύῃ ὡς δουλοπάροικος, ἐπὶ

τῆς γῆς, τὴν ὁποίαν ἀργύρουν οἱ κατακτηταὶ ἀπὸ τοῦ πα- τέρας τοῦ καὶ τὴν ὁποίαν αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀνάκτησεν, ἀφ' οὗ ἔχου- μεν ποταμούς αἱμάτων, δὲν βλέπεται, κύριοι, ὅτι καὶ τὸν Μουζι- κον τῆς Ῥωσσίας, ἀφ' οὗ ἡ κυβέρνησις τοῦ ἀπεράσιου νὰ τὸν ἀπελευθερώσῃ, τὸν κατέστησεν ἰδιοκτῆτην ὑποχρεώσας τοὺς εὐγενεῖς νὰ τῷ παραχωρήσωσιν ἐν τιμᾷ χιόν ἐκ τῆς γῆς, τὴν ὁποίαν ἐκπλήρουσι; δὲν βλέπεται, ὅτι καὶ ὁ Τσερρόνο; τῶν ἡγικωνῶν, ἀφ' οὗ ἐκρίθη ἄξιος ἐλευθερίας, ἔλαβε καὶ αὐτὸς ἰδιο- κτεσίαν ἐν τιμᾷ χιόν γῆς ἐπαρκούν εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ καὶ ἐξασφαλίζον τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ; ἕως πότε λοιπὸν ὁ γεωρ- γὸς τῆς Ἑλλάδος θέλει παρουσιάζει τὴν οἰκτράν καὶ ἀλλόκοτον ταύτην ἐξαίρεσιν; Πρέπει νὰ ληφθῇ ἀνεὺ ἀναβολῆς πρόνοια περὶ διαθέσεως καὶ διανομῆς τῆς ἐθνικῆς γῆς, διότι τοῦτο οὐ μόνον εἶναι ἔργον δικαιοσύνης διὰ τὴν πολυπληθεστέραν τάξιν τῶν συμπολιτῶν μας, ἀλλὰ θέλει συντελεῖσαι τὰ μέγιστα καὶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἰδιωτικοῦ καὶ δημοσίου πλούτου. Περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐγένετο πολλὸς λόγος καὶ εἰς τὰς ἐθνικὰς συναλεύσεις, ἡ δὲ τελευταία Συναλεύσις μὴ προφθάσας νὰ νομοθετήσῃ περὶ αὐτοῦ ἀνέγραψεν ἐν τῷ συντάγματι ῥητὴν διάταξιν ἐπιβάλλουσαν τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην εἰς τὴν κυβέρ- νησιν. Συναπῶς μὲ τὴν ἀπόφασιν ταύτην τῆς συναλεύσεως, ἐγὼ, ὅστις εἶχον τὴν τιμὴν νὰ ᾖναι ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, καθ' ὃν χρόνον ἡ συναλεύσις κατέπαυσε τὰς ἐργασίας τῆς, συν- ἵσταται νομοσχέδιον, τὸ διαβίβασα εἰς τὸ συμβούλιον τῆς Ἐπι- κρατείας, τὸ ὅποιον ἐπὶ μῆνας εἰσγάσθη, συνέταξε σπου- δαῖαν ἐκθεσιν καὶ κατάρτησε νομοσχέδιον, τοῦ ὁποίου ὁμολογῶ τὴν ἀξίαν, ἂν καὶ διαφωνῶ εἰς τινὰς διατάξεις. Τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ὑπεβλήθη ἀπὸ τὸ 65 εἰς τὴν Βουλὴν καὶ μολεταῦτα καμμία φροντίς δὲν ἐλήφθη περὶ τῆς συζητήσεως αὐτοῦ. Πα- ρακαλῶ τὴν Κυβέρνησιν, ἡ ὁποία ἀριθμεῖ μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς δυνάμει Συμβούλους τῆς Ἐπικρατείας, νὰ ἐπιστρέψῃ τὴν συζήτησιν τοῦ.

Δεύτερον ἀντικείμενον, τὸ ὅποιον θεωρῶ ἐπίσης, οὐσιώδες εἶναι ἡ μεταβολὴ τοῦ φορολογικοῦ συστήματος. Πρέπει νὰ ἐν- οήσωμεν ὅλοι, ὅτι διὰ τοῦ συστήματος τῆς ἀποδεκατώσεως δὲν εἶναι δυνατόν νὰ προσδεύσῃ γεωργικῶς ἡ Ἑλλάς. Σίστη- α τοιοῦτον δὲν ὑπάρχει εἰς κανὲν εὐ-ομοῦμενον ἔθνος, καὶ πρέπει ἀνεὺ ἀναβολῆς νὰ λείψῃ καὶ ἀπὸ ἡμῶν, διότι μᾶς ἀτιμᾷ, καὶ μᾶς ζημιώνει. Περὶ τούτου ἔγενετο πολλὸς λόγος εἰς τὴν πρώτην Βουλὴν, καὶ ἐπειδὴ κατὰ δυστυχίαν ὑπάρχει εἰς τὰς κεφαλὰς τινῶν ἡ ἐπικρατὴς ἰδέα, ὅτι ἀνεὺ κτηματολο- γίου δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μεταβληθῇ τὸ φορολογικὸν σύστημα, ἡ Βουλὴ ἐπέστησεν εἰς τὴν κυβέρνησιν ν' ἀποστείλῃ ἐμὲ, ὅστις ἡγχαλῆθην ἀμετὰ εἰς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, ὅπως σπουδάσω αὐτὸ ἐπιτοπίως. Ἀποσταλὲς περιήλθον διάφορα μέρη τῆς Ἑυρώπης, συνέλεξα τὰς ἀναγκαίους πληροφορίες καὶ ἐπα- νελήθον ἐγγραφὴ τὴν ἐκθεσί μου ἐπ' ὧν εἶδον καὶ ἔμαθον. Ἡ ἐκθεσις αὕτη ὑπεβλήθη εἰς τὸ ὑπουργεῖον, ἐτυπώθη καὶ διε- νεμμένη, ἀλλὰ τὸ ἀντικείμενον μένει ἀκόμη ἐκκρεμείας. Ὅσοι ἐλα- ῖον τὸν κόπον νὰ μελετήσωσι τὴν μικρὰν ἐκθεσί μου δὲν ἀμετῶσιν, ὅτι ἐπιστάθην, ὅτι εἶναι ἀπαραίτητος καὶ κατε- τήγμετα μεταβολή, καὶ ὅτι τὰ λεγόμενα περὶ κτηματολογίου δὲν ἔχουν ὑπόστασιν, διότι εἰς ὅλον τὸν κόσμον κατάρχεται τὴν ἀποδεκατώσιν ἀνεὺ κτηματολογίου.

Τρίτον ἀντικείμενον, τὸ ὅποιον ὁρεῖται νὰ μεριμνήσωμεν, κύριοι, εἶναι τὸ σύστημα τῆς εἰσπράξεως τῶν δημοσίων προ- σόδων. Παρατηρῶμεν, ὅτι ἀπὸ τινος καιροῦ μένουσι κατὰ τὴν ἀξίαν τῶν χρήσεων περισσότερα καθυστεροῦντα ἀφ' ὧν ἔμενον ἄλλοτε. Ὁ ἀπολογισμὸς π. χ. τοῦ 1867 παρουσιάζει 2,903, 000 καθυστεροῦντα, καὶ φερόμεται μήπως τοῦ 1868 παρουσιάζ- ῃ περισσότερα.

1 εκατομμύριον καὶ 100 χιλιάδες· ἡ ἐλάττωσις ἔσται νὰ περιορισθῇ εἰς 50,000 μόνον.

Τοιαῦτα εἶναι, κύριοι, αἱ οἰκονομίαι τοῦ κ. ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν. Βλέπετε ὅτι καμμίαν θέσιν δὲν κατάρχει, καμμίαν μέθοδον, ἐξ ἧς νὰ προκύπῃ ἐλάττωσις δαπανῶν, δὲν εἰσάγει, ἀλλὰ τί κάμνει; ἐλαττώνει τὰ ποσοστά καὶ τὰς ἀποδοχάς, τοῦτέστι τὰ κονδύλια, τὰ ὅποια εἶναι ἐν πίθεσι τῆς ἐλαττώσεως, καὶ τὰ ὅποια πρέπει νὰ ἐπιθυμῶμεν ὥπως αὐξηθῶσιν ὅσον ἐνιστὶ περισσότερον. Περὶ τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὁ ἐντιμὸς αὐτοῦ συνάδελφος ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν λέγει εἰς τὴν ἐκθεσὶν τοῦ ὅτι ἔκαμε ἐλαττώσεις κατὰ 25,000 δραχμῶν· ἀλλὰ ὁ κ. ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν δὲν παραδέχεται τοῦτο· ἡ διαφορὰ δὲ αὕτη προκύπτει, ἐκ τοῦ ὅτι ὁ μὲν ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν συγκρίνει τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1870 μόνον πρὸς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1869· ὁ δὲ ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν τὸν συγκρίνει πρὸς τὸν προϋπολογισμὸν καὶ τὰς πιστώσεις. Κατὰ τὸν ὑπουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν λοιπὸν ὑπάρχει εἰς τὸν παρουσιασθέντα προϋπολογισμὸν αὐξήσεις διαφόρων ἐξόδων, τὰ ὅποια ἀναβαίνουν εἰς 41,000 δραχμῶν, ἀλλὰ ἐξ ἄλλου μέρους ἀφαιρεῖ 16,000 δραχ. αἰτίας ἐδαπηνέθησαν πέρυσιν εἰς εἰδικούς ἀπεσταλμένους εἰς τὸ Λονδὶνον καὶ Βιέννην, ἄλλους παρὰ τοὺς πρόσθετους.

TINES. Πότε;

ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ. Εἰς τὰ 1868.

TINES. Καὶ εἰς τὰ 1867.

ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ. Οὐδεμία λοιπὸν οἰκονομία εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν ἐγένετο, μολονότι, ὡς γνωρίζετε, ἀπὸ τὰ 1867 ὁ προϋπολογισμὸς οὗτος ἐξωγνώθη κατὰ 300,000 καὶ ἐπέκεινα δραχμῶν. Ἐπὶ τῶν εἰδικῶν προϋπολογισμῶν τῶν λοιπῶν ὑπουργείων, τὰ ὅποια ἀκολουθοῦν, δηλ. τοῦ ὑπουργείου τῆς δικαιοσύνης, ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῶν ἐσωτερικῶν ἐπιφυλάσσομαι νὰ εἰπω τινὰ, ὅταν ἔλθῃ ἡ ἐδαίτερὰ συζήτησις ἐκάστου αὐτῶν, μεταδίδω δὲ ἀμέσως εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν.

Ὁ κύριος ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς καυχᾶται εἰς τὴν ἐκθεσὶν τοῦ, ὅτι ἔκαμεν οἰκονομίας ἀναβαίνουσας εἰς 821,000 δραχμῶν, τὸ δὲ περίεργον εἶναι ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ προϋπολογισμοῦ παρατήρησεν· τοῦτο ἔσπευσεν νὰ ἐκφράσῃ τὰς εὐχαριστίας τῆς εἰς τὸν κύριον ὑπουργὸν τῶν στρατιωτικῶν διὰ τὰς οἰκονομίας, τὰς ὁποίας ἔκαμεν, εὐχομένη νὰ πράξῃ τοιαῦτας καὶ εἰς τὸ μέλλον.

Θαυμάζω, κύριοι, πῶς διέφυγον τὴν ἀξιοδέρκειν τῶν ἐντίμων μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς, πράγματα, τὰ ὅποια οὐχὶ ἐμβριθεῖς μελέτη, ἀλλ' ἀπλὴ ἀνάγνωσις τοῦ προϋπολογισμοῦ ἔρεικε ὥπως παρατηρηθῶσιν· λυποῦμαι δὲ διότι ἐξ ὧν θέλω σᾶς εἰπεῖ θέλει προκύψῃ τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ σὰς δὲν ἐξήτασε μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης προσοχῆς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν. Ἐν πρώτοις, κύριοι, ἡ σύγκρισις τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν, ἐξ ἧς προκύπτει ἐλάττωσις 821,000, δραχμῶν δὲν γίνεται πρὸς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1869, ἀλλὰ πρὸς τὸν προϋπολογισμὸν καὶ τὴν πίστωσιν, ἡ ὁποία μετὰ τὴν διακοπὴν τῶν σχέσεων ἐλήφθη ἐκ τοῦ νόμου τῶν 100 εκατομμυρίων, δικαιολογημένην ὑπὸ τῶν ἐξωτερικῶν ἐκτάκτων περιστάσεων τῆς στιγμῆς ἐκείνης. Ἄν δὲ συγκρίνατε τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1870, πρὸς μόνον τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1869, θέλετε ἰδεῖ, ὅτι αἱ ἐλαττώσεις, τὰς ὁποίας ἐδῶ ἔφερον ὁ κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν περιορίζονται εἰς 93,000 μόνον δραχμῶν καὶ οὐχὶ εἰς 821,000. Ἀλλὰ δυστυχῶς καὶ ἡ μικρὰ αὕτη οἰκονομία δὲν εἶναι πραγματικὴ· ἀπ' ἐναντίας ὁ προϋπολογισμὸς τῶν στρατιωτικῶν ἐξόδων διὰ τὸ 1870 εἶναι πολὺ ἀνώτερος ἀπὸ τὸν προϋπο-

λογισμὸν τοῦ 1869. Λέγετε ὑπ' ὄψιν τὸν συγκριτικὸν πίνακα τὸν παρατεθέντα εἰς τὸν προϋπολογισμὸν, καὶ θέλετε ἰδεῖ, ὅτι εἰς ὅλα τὰ ὅπλα καὶ εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ὑπηρεσίας, ἐξαιρουμένου μόνου τοῦ κλάδου τῆς χωροφυλακῆς, ἐγένετο αὐξήσις. Μελετήσατε εἰς τὰ καθέκαστα καὶ τοὺς δύο προϋπολογισμοὺς καὶ θέλετε δεξιωθῆτε ὅτι μὲ τὴν συνήθη ἐπιτηδεύτητά, τὴν ὁποίαν μεταχειρίσθησαν πάντοτε οἱ ὑπουργοὶ τῶν Στρατιωτικῶν, προστίθενται μερικαὶ νέαι θέσεις ἀξιωματικῶν· οὕτως π. χ. ἀντὶ τῶν τισσάρων λοχαγῶν προεξτεργαστῶν, οἵτι εἰς κατὰ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1869 ὑπάρχονσι εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1870 περιέχει ἐξ τοιούτων.

Ἀντὶ τῶν 40 λοχαγῶν τοῦ Μηχανικοῦ, 10 ὑπολοχαγῶν καὶ 9 ἀνθυπολοχαγῶν τοῦ 1869, ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1870 ἔχει 13 λοχαγούς, 12 ὑπολοχαγούς καὶ 12 ἀνθυπολοχαγούς.

ΔΑΓΡΕΣ. Ἐγὼ εὐρίσκω ὅτι ἡ δαπάνη ἡξήσῃ μόνον κατὰ 142 δραχμῶν.

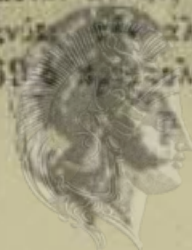
ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ. Ἐρπύζοντες τὰ ἐξηγητικὰ φύλλα τῶν διαφόρων κλάδων τῆς ὑπηρεσίας, θέλετε παρατηρήσει ὅτι ποῦ μὲν προστίθεται εἰς ὑπολογισμὸν, ποῦ δὲ εἰς ἀνθυπολογισμὸν, ἀλλοχοῦ εἰς ἱατρὸς, καὶ εἰς τὴν ἀνωτάτην υγειονομικὴν ἐπιτροπὴν εἰς ἐπίτροπος.

ΣΚΑΡ. ΣΟΥΤΣΟΣ (ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν.) Διωρίσθη κατὰ τὸ διατάγμα.

ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ. Δὲν λαλῶ περὶ διαταγμάτων ἀλλὰ περὶ αὐξήσεως δαπανῶν. Λοιπὸν εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, ἐξαιρουμένης τῆς χωροφυλακῆς, ἐγένετο αὐξήσις. Ἀλλὰ θὰ μοὶ εἴπητε, τίνι τρόπῳ ἐλαττοῦνται τὰ ἐξόδα κατὰ 93 χιλιάδας;

ΤΑΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΣ. Αἱ προσθήκαι εἶναι ἐναντίον τῶν ὀργανικῶν νόμων;

ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ. Δὲν πρόκειται περὶ ὀργανικῶν νόμων, πρόκειται περὶ συγκρίσεως. Πόθεν προκύπτει λοιπὸν ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1870 μὲ ὅλας τὰς αὐξήσεις, τὰς ὁποίας σᾶς ἀνέφερον, δὲν εἶναι ἀνώτερος ἀπὸ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1869 ἀλλ' εἶναι κατώτερος κατὰ 93 χιλιάδας; Ἰδοὺ πόθεν ἐν πρώτοις ἀφαιροῦνται 160 χιλιάδες δραχμαὶ ἀπὸ τὰ ἐξόδα τῶν τροφῶν. Ὅταν εἶδον τὴν ἐλάττωσιν αὐτὴν, ὑπέθεσα ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ ἐλαττώσῃ τὴν τροφὴν τῶν στρατιωτῶν καὶ νὰ τοὺς συνειθίσῃ νὰ τρώγουν ὀλιγώτερα, (γέλως) μελετήσας ὁμῶς τὴν ἐκθεσὶν εἶδον ὅτι οὐδὲν τοιοῦτον διανοήθη· πόθεν προέρχεται λοιπὸν ἡ ἐλάττωσις τῶν 160 χιλιάδων δραχμῶν, ἀφ' οὗ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν εἶναι ἀνώτερος; διότι ὁ κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν προβλέπει ὅτι κατὰ τὸ 1870 θέλει ἐπὶ τὴν ὑποτίμησιν εἰς τὰ σιτηρά (γέλως). Ἀπὸ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1869, ὅτε συνέταττε τὸν προϋπολογισμὸν, ἐγνωρίζετε καὶ γνωρίζετε, ὅποιοι θὰ εἶναι αἱ τιμαὶ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ 1870, ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἔχω πολλὴν παροῦσιν εἰς τοιαῦτα πραγματικὰ καὶ σὰς συμβουλεύω νὰ μὴ παραδεχθῆτε τὴν προκειμένην ἐλάττωσιν, ἂν θὰ διατηρήσετε ὁλόκληρον τὸ προσωπικόν, τὸ σημειούμενον εἰς τὸν προϋπολογισμὸν. Ἐλαττοῦνται ἐπίτι: κατὰ δραχμῶν 345,000 τὰ κεφάλαια τοῦ ἱατισμοῦ καὶ τῶν φαρμάκων, διότι, ὡς διαλαμβάνει ἡ ὑπουργικὴ ἐκθεσις, ἐπερίσσευσαν ἱμάτια καὶ φάρμακα ἀπὸ τὸ παρελθόν ἔτος καὶ δὲν εἶ-αι ἀνάγκη νὰ προμηθευθῶμεν ὅλα ὅσα ἀναγκαῖον εἴσιν ἐπίσκι. Ἀλλὰ προκειμένου περὶ συγκρίσεως τῶν δύο προϋπολογισμῶν ἡ ἀξία τῶν περισσευσάντων κατὰ τὸ 1869 καὶ μελλόντων νὰ χρησιμεύσωσι τὸ 1870, πρέπει ν' ἀφαιρεθῇ ἀπὸ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1869 καὶ νὰ προστεθῇ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1870. Ἀφοῦ δὲ κάμντε τὴν ἐργασίαν αὐτήν, θέλετε εἶχε τὸ ἐξῆς ἀποτέλεσμα, ὅπερ σᾶς δεικνύει τὸ ἀκλῆθ ἡ σχέση τῶν δύο προϋπολογισμῶν. Κατὰ τὸ 1869 ὁ προϋπολογισ-

ὅποια ἐπίσης οὔτε ἐξόδα, οὔτε ἐσοδα εἶναι, ἀλλὰ χρέματα τῆς ὁδοποιίας, εἰσπραττόμενα καὶ ἀποδιδόμενα ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως.

Εἰδεύετε, ὅτι τῷ 1867 ἐπαρουσιάσθη εἰς Νόμος, καθ' ὃν τὸ Δημόσιον εἰσπράττει ποσὰ διὰ τὴν ὁδοποιάν, καὶ ὀφείλει νὰ τὰ ἐπιστρέφῃ εἰς τὸ Ταμεῖον αὐτῆς· ὥστε αἱ τακτικαὶ δαπάναι τοῦ 1867 ἀναδίδονται μόνον εἰς 27, 364,352. Τὸ 1867 εἰσπράξε κατὰ τὸν ἀπολογισμὸν 45, 475,098· ἀφοῦ δὲ ἀφαιρέσῃτε ἐξ αὐτῶν τὰ 3,848,874 τῶν Δυνάμεων, τὰ 10 ἑκατομμύρια τοῦ δανείου καὶ τὰς 917,500, αἱ ὅποια δὲν εἶναι ἐσοδὸν τοῦ 1867, ἀλλὰ τῆς ὁδοποιίας, εἰσπράξεν ἐσοδα 30,708,724· ἐξώδευσε δὲ 27,364,352, ἤτοι ἀρῆκε περισσεύμα 3,344,372. Λοιπὸν τὸ 1867 διὰ τῶν ἐσοδῶν τοῦ ἐκάλυψε τὰ ἐξόδα του καὶ ἀρῆκε καὶ περισσεύμα, καὶ ἐθεράπευσεν ἀνάγκας, τὰς ὁποίας δὲν ἔδωκε ν' ἀποφύγῃ καὶ νὰ μὴ ἐκπληρώσῃ καὶ ἂν ἤθελεν. Ἀπὸ τοῦ 1866 ἀφαιρέσατε πολὺ δικαίως ποσὰ τινα, τῶν ὁποίων ἡ πληρωμὴ δὲν ἐπαναλαμβάνεται, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ 1867 πρέπει νὰ σημειώσῃτε ποσὰ τινα, τὰ ὅποια ἐπλήρωσε, τὰ ὅποια δὲν ἐδυνάμεθα ν' ἀποφύγωμεν, ὡς εἴρηται, καὶ τὰ ὅποια τὸ 1866 δὲν ἐπλήρωσε. Τὸ 1866 δὲν περιεῖχε πρῶτον 250 χιλιάδας δραχ. ἐπιχορήγησιν τῆς Α. Μ. Ὁ Βασιλεὺς, καθὼς γινώσκετε, εἶχε δωρήσει 250 χιλιάδας δραχ. ἀλλ' ἡ δωρεὰ αὕτη ἐπαυσε τὸ 1867. Ἐπομένως ἡ ἐπιχορήγησις εἰδίδετο καὶ δίδετο πλήρως ἀπὸ τοῦ 1867. Προστέθησαν καὶ ἐκ τοῦ Νόμου 347,014 αὐξήσεις συντάξεων. Προσέτι 150 χιλ. δρ. αἱ ὅποια ὀφείλοντο ἀπὸ τὸ παρελθὸν εἰς τὴν Βουλὴν καὶ δὲν ἐπληρώθησαν. Ἐπομένως μετὰ τὰς ἀφαιρέσεις αὐτάς καὶ ἄλλας, τὰς ὁποίας παρατρέχει θέλετε ἰδεῖν ὅτι τὸ 1867 δὲν ἐξώδευσε οὔτε 27 ἑκατομμύρια μολονότι ἐπρόσθεσε τέσσαρα τάγματα εὐζώνων, τὰ ὅποια τότε ὑπεργόρευεν ἡ ἀνάγκη, ἀλλὰ τῶν ὁποίων ἡ ἀναγκαιότης καὶ ἡ χρησιμότης καὶ μέχρι τῆς στιγμῆς αὐτῆς ὑπάρχει ἀναμφισβήτητος καὶ ἄνευ τῶν ὁποίων καὶ σήμερον δὲν εἰδεύω εἰς ποῖαν θέσιν ἤθελεν εὐρεθῇ ἡ δημόσιος ἀσφάλεια, ἥ τις χωλαίνει κατὰ μέγα μέρος, διότι ὁ ἀναγκαῖος στρατὸς δὲν ὑπάρχει.

Τὸ 1867 δὲν ἀπεμακρύνθη λοιπὸν τοῦ 1866, τὸ ὅποιον ἐκήρυξε καὶ εἶχεν ὡς σημαίαν του τὰς οἰκονομίας, τὰς ὁποίας ἐρήμοσε μετὰ σκληρότητός τινος· μολονότι τὸ 1867 κατηγορήθη ὡς τὸ πλέον σπάταλον ὅλων τῶν ἐτῶν. Ταῦτα δὲν εἶναι λόγοι, ἀλλ' ἀριθμοὶ περιεχόμενοι εἰς τὰς πληροφορίες, τῆς ὁποίας τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν ἐδωμοσίευσεν, καὶ οἱ ὅποιοι ὑπάρχουν εἰς τὸν πίνακα τῶν ἀπολογισμῶν τοῦ 1866 καὶ 1867.

Τὸ 1867 ἐδανείσθη τὰ 10 ἑκατομ. ἵνα ἐξοδεύτῃ κατ' ἀναλογίαν τὰ 2/3 ὅπως τότε παρουσιάζετο ἡ ἀνάγκη, καὶ ἡ ἐπιθυμία τοῦ ἔθνους, εἰς παρασκευάς, τὸ δὲ ἄλλο 1/3 εἰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας. Ἐν τούτοις ἐξώδευσε 7,700,000 μόνον, τὰ δὲ 2,300,000 ἀρῆκεν ἀνέπαρτα εἰς τὴν Τραπεζάν. Ἐκ τῶν 7,700,000 ἐξώδευσε τὰ 4,486,783 εἰς τὰς παρασκευάς καὶ ἀγορὰν ὑλικῶν, 2,300,000 διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Κρήτης, καὶ τὸ ὑπόλοιπον διὰ τὴν ὑπηρεσίαν· ἀλλὰ τὸ ὑπόλοιπον τοῦτο ἐπέστρεψεν ἐκ τῶν περισσευμάτων τοῦ προϋπολογισμοῦ, ὡς ἐρρέθη. Ἰδοὺ ὅποια ἦτο ἡ ὡς σπάταλος κατηγορηθεῖσα διαχείρισις.

Τὸ 1867 ἐδανείσθη, ὡς ἀνωτέρω, 7,700,000, ἐξώδευσε εἰς τὰς τακτικὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας 27,364,352, καὶ ἀρῆκε περισσεύμα 3,344,372, τοῦ ὁποίου ἀφαιρουμένου ἐξ ὧν ἔλαβεν ἐκ τοῦ δανείου, ὡκονόμησε τὰς ἐκτά-

κτους καὶ τακτικὰς ἀνάγκας, τὰς τῆς δημοσίου ἀσφαλείας καὶ τῶν Κρητῶν διὰ τοῦ τακτικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ πλέον δρ. 4,355,628 τοῦ δανείου.

Ἦλθε κύριοι, τὸ 1868. Τὸ 1868 εἶχεν ἐπίσης δυσκολίας οἰκονομικὰς, ἐπειδὴ τὸ ζήτημα τῆς Κρήτης ὑπῆρχε καὶ ἐξεκλούθει· ἦτο ἠναγκασμένον καὶ αὐτὸ νὰ οἰκονομήσῃ τὰς περιστάσεις αὐτάς καὶ τὰς ἀνάγκας. Δυστυχῶς, κύριοι, δὲν ἔχομεν λογαριασμὸν τῆς χρήσεως τοῦ ἐτους αὐτοῦ· ἀλλὰ τὸ 1868 ἐξώδευσε 41,832,000 κατὰ μίαν ἰδιαίτην σημειώσιν τοῦ Λογιστηρίου, 43,964,533 κατὰ τὴν ἔκθεσιν τοῦ κ. ὑπουργοῦ· διότι ὁ κ. ὑπουργὸς λέγει, ὅτι τὰ ἐξόδα τοῦ 1868 ἦσαν 34,564,533. Εὔρε δ' ὀφειλόμενα μὲ ὅσα ἐξωφλήθησαν μέχρι 24 Ἰανουαρίου 1869, 9,400,000 ἦτοι τὸ ὅλον 43,964,533.

ΔΕΛΗΓΕΩΡΓΗΣ. Δὲν ἔμπορουν νὰ ἐνωθῶν, διότι 34 καὶ 6 1/2 γίνονται 40 1/2.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Τὸ ὑπουργεῖον λέγει κ. Δεληγεώργη εἰς τὴν ἔκθεσιν του, ὅτι 2,915,000 εἰς τραπεζικὰ γραμματικά διατέθησαν εἰς τὰς ἐν γένει πληρωμὰς τοῦ Ταμείου, τὰ ὅποια προστιθέμενα εἰς τὰς ἀπαιτήσεις, ὅσας εἶδεν ἡ παρούσα κυβερνήσις ἐκκερμαίς, ἀποτελοῦσι τὸ πρῶτον δραχ. 9,400,000. Ἀλλὰ ταῦτα εἰσὶν ὑποθέσεις. Ἐν τούτοις τὸ ὑπουργεῖον κατὰ τὰς σημειώσεις τοῦ Λογιστηρίου, τὸ 1868 ἐξώδευσε 41,832,000. Πόσα εἶναι ἐκτακτά;

ΔΕΛΗΓΕΩΡΓΗΣ. Ὁ κ. ὑπουργὸς νὰ μᾶς εἰπῇ τὸν ἀριθμὸν τῶν ὅλων ἐξόδων.

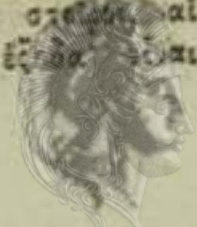
ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Νὰ εἰπῇ ἐγὼ τί μὲ εἶπον. — Πόσα εἶναι τὰ ἐκτακτά καὶ τὰ τακτικά, ἡρώτησα. Τὰ ἐκτακτά πρέπει νὰ συμφωνῶσι πρὸς τὰς ζητηθείσας πιστώσεις, ἀναδίδουσας εἰς 12 ἑκατομμύρια· ἐπομένως αὐτὰ πρέπει νὰ ἐξωδεδύθησαν· ὥστε ἂν ἀφαιρέσῃτε τὰ 12 ἑκατομμύρια, τὰ 30 ἑκατομμύρια θὰ ἦεν τὰ τακτικά τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1868. Ἐν τούτοις σημειώσατε ὡς ἐξόδον ἐκτακτὸν τοῦ 1868 ἀντὶ 12 ἑκατομμυρίων 19· διότι ὁ ὑπουργὸς εἰς τὴν ἔκθεσιν του περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς διαχειρίσεως τοῦ 1868 ἀφαιρεῖ 10 ἑκατομμύρια ὡς ἐκτακτά· σημειοὶ δὲ προσέτι 6,517,000 ὡς ὀφειλόμενα· καὶ 2,915,000 ὡς πληρωθέντα ἀπέναντι ὀφειλῶν.

Ἡρώτησα λοιπὸν, ἐν τῇ τῶν πιστώσεων ἐπιηρώσατε ἡ πέραν αὐτῶν; Ἠξεύσατε τί μὲ εἶπον; ὅτι δὲν ἐζητήθησαν πιστώσεις δι' ὅλα, διότι ἔχουσι τὸν Νόμον τῶν 100 ἑκατομμυρίων καὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτοῦ ἐξώδευον.

ΥΠΟΥΡΓ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ. Διὰ τὸ 1868 ὁμιλεῖτε;

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Αἱ πληροφορίες, τὰς ὁποίας ἐζητήσα ἀπὸ τοῦ 1869 εἶναι αὐταί. Μοι εἶπον λοιπὸν ὅτι δὲν ἔμπορουν νὰ δώσουν λογαριασμὸς ἀκριβεῖς τῶν ἐξόδων τοῦ 1868.

Ἐτελείωσα, κύριοι, τὸ 1868 καὶ ἦλθε τὸ 1869. Τὸ 1869 εὐρέθη ἀπέναντι δύο δυσκολιῶν· ἡ πρώτη ἦτο ἡ τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας τῶν Τραπεζικῶν Γραμματίων, δυσκολία σοβαρὰ. Ἡ ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία τῶν γραμματίων ταραττεῖ τὰς συναλλαγὰς, γεννᾷ ζημίαις, τὰς ὁποίας τότε θὰ ἐνωθήσασιν, ὅταν λάβωμεν ἀνάγκην ν' ἀγοράσωμεν σιτηρὰ, ἢ ἄλλου εἴδους ἐξωτερικὰ ἐμπορεύματα, τὰ ὅποια ἀπαιτοῦσι χρήματα. Ἐπρεπε νὰ τὴν λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸ ὑπουργεῖον. Ἐκτὸς αὐτῆς τῆς δυσκολίας τῆς σπουδαίας εὐρέθη ἀπέναντι καὶ μιᾶς ἄλλης, ἐνὸς προσωρινοῦ ἐλλείμματος. Τὸ ὑπουργεῖον ἦλθε τὸν Ἰανουάριον μετὰ τὸν Ἰανουάριον ἀρχίζον μῆνας στερῆς καὶ εἰσπράξεις δὲν ἀνταποκρίνονται εἰς τὰ ἐξόδα· οὕτως

πολογισμός τοῦ 1869, ὅποια θέλουν εἶσθαι τὰ τοῦ 1870, ὅστις εἶναι δαπανηρότερος;

Κύριοι, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ εἰσέλθω εἰς τὰς λεπτομερείας τοῦ προϋπολογισμοῦ τὴν ἀνάλυσιν ἔκαμεν ὁ κ. Σωτηρόπουλος, καὶ εἶδετε, ὅτι αἱ ἐλαττώσεις τὰς ὁποίας παρουσιάζουν οἱ κ.κ. ὑπουργοὶ εἶναι ἰδανικαί. Αἱ αὐξήσεις ἀπ' ἐναντίας εἰσὶ βέβαιαι, διότι αὐξήσεις πραγματικῆς εἶναι ἡ προσθήκη καὶ ἡ δημιουργία θέσεων, καὶ τοιαῦται ὑπάρχουν προσθήκαι εἰς ὅλον τὸν προϋπολογισμόν. Ἐνθ' ἡ ἐλάττωσις ποσοστῶν καὶ ἐξόδων δὲν εἶναι ἀληθεῖς οικονομίαι, διότι αὐτὰ τὰ ποσὰ δὲν δύνανται νὰ ὁρισθῶσι, διότι ἡ ἀνάγκη τὰ ἀναδιδάξει καὶ τὰ καταβιδάξει, ὡς ἂν εἴπατε, ὅτι θὰ ἐξοδεύσῃτε 110,000 δραχμὰς διὰ τροφὰς, ἂν ὑπάρχῃ εὐθηνία θὰ ἐξοδεύσῃτε ἴσως 80 καὶ τοῦναντίον.

Ἡ δημιουργία ὁμοῦ θέσεων εἶναι ἐξόδον [ὁρισμένον καὶ ἀπαιτητὸν, ἐπομένως αὐτὸ κανονίζει τὴν οικονομίαν ἢ τὴν αὐξήσιν τῶν ἐξόδων.

Ὅτι μοὶ ἔκαμεν ἐντύπωσιν, καὶ ἐριστῶ τὴν προσοχὴν ἡμῶν, καὶ παρακάλῳ νὰ τὸ διορθώσῃ ὁ κ. ὑπουργός, διότι εἶνε οικονομία ἀλλόκοτος, εἶναι ἡ οικονομία τῶν 100,000 δραχμῶν τῆς ὁδοποιίας, πιστεύω ὅτι ὁ κ. ὑπουργός δὲν ἐπρόσβλεπεν εἰς αὐτὸ, εἶναι ἀρκετὰ εὐφυῆς, καὶ ἂν ἐπρόσβλεπεν ἤθελεν ἀποφύγει τὸ αὐτοπῶν. Ἐπειδὴ, λέγει, τὸ χρέος τῶν 28,000,000 ἐπραγματοποιήθη ὅλον, ἡ ὀλικὴ αὕτη πρᾶγματοποίησις συνεπάγεται τὴν ἐλάττωσιν τῶν πόρων τῆς ὁδοποιίας, ὥστε δὲν πρέπει νὰ πληρωθῶσι τὰ ὀφειλόμενα εἰς τὴν ὁδοποιάν καὶ ἐπομένως τὰ ἀραιούμενα.

ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ (ὑπουργὸς Οὐκονομικῶν). Τὰ μέλλοντα.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Δὲν εἶναι ἀκριβὲς αὐτό, καὶ σὰς παρακαλῶ νὰ τὸ ἀπαλειψήτε διότι κατὰ τὸν Νόμον ὑπέγγυα πρὸς πληρωμὴν τοῦ χρέους εἶναι τὰ ἔσοδα τοῦ δημοσίου. Δὲν δικαιούται τὸ δημόσιον νὰ πληρῶνῃ διὰ τὰ χρέη τοῦ ἐκ περισυίας ξένου. Τὰ ἔσοδα τῆς ὁδοποιίας δὲν εἶναι περιουσία τοῦ δημοσίου εἶναι ἰδιαιτέρα τῆς ὁδοποιίας, εἶναι ξένα χρήματα; Ποῖος σὰς εἶπε, κύριοι, ὅτι εἰσπράττετε νὰ λάβητε τὰ ξένα χρήματα διὰ νὰ πληρώσῃτε τὸ χρέος σας. Ἀλλ' ἂν κατὰ τὸν Νόμον δὲν ἐμπορεῖ ὁ Τελωνὴς νὰ ἐκκόψῃ τὸ ποσόν, τὸ ἀνῆλθεν εἰς τὴν ὁδοποιάν, ἀπὸ τὰς τελωνιακὰς εἰσπράξεις, ὀφείλετε νὰ τὸ ἐπιστρέψῃτε εἰς τὸ ταμεῖον τῆς ὁδοποιίας ἀπὸ ἄλλας εἰσπράξεις. Τὸ ταμεῖον τῆς ὁδοποιίας εἶναι κεχωρισμένον, ἔχει ἰδιαιτέραν περιουσίαν. Ἡ περιουσία αὕτη δὲν εἶναι ὑπόχρεως, δὲν εἶναι ὑπέγγυος νὰ πληρῶνῃ χρέη τοῦ δημοσίου εἶναι ἰδιαιτέρα περιουσία, ὅπως εἶναι αἱ περιουσίαι τῶν σωματείων, ἡ μᾶλλον ἰδιαιτέρα συνεκφερό τοῦ ἔθνους πρὸς κατσκευὴν ἀποκλειστικῶς τῶν ὁδῶν. Εἶμαι βέβαιος, κύριε ὑπουργέ, ὅτι, ἂν μελετήσῃτε αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν, θὰ ἴδῃτε, ὅτι ἔχω δίκαιον.

ΔΑΓΡΕΣ. Καὶ πέρυσι ἀφῆρέθησαν.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Τῷ ὄντι ἀλλὰ σὺ, οἱ ὅποιοι ἔλθετε ὡς ἄνθρωποι ν' ἀνορθώσῃτε τοὺς Νόμους, νὰ βελτιώσῃτε τὸν τόπον, νὰ διευκολύνῃτε τὴν συγκοινωνίαν καὶ νὰ ὠθήσῃτε τὰ δημόσια ἔργα, ἀντὶ νὰ μοὶ λέγητε, ὅτι ἀφῆρέθησαν καὶ πέρυσιν, ἔπρεπε νὰ παρουσιασθῇτε καὶ νὰ εἴπατε, ὅτι τὸ πρῶτον ἔργον τῆς παρούσης κυβερνήσεως ἦτο νὰ πληρώσῃ αὐτὰ τὰ χρήματα καὶ ἀρχίσῃ ἡ ὁδοποιία. Ἐγὼ, κύριοι, γνωρίζω καὶ ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον καὶ ἀπὸ τὸ Ταμεῖον τῆς ὁδοποιίας, ὅτι τὰ χρήματα δὲν ἐπληρώθησαν. Τὴν πρώτην ἡμέραν ἔπρεπε νὰ τὰ ἀποδώσῃτε καὶ ἀρχίσῃτε τὰ δημόσια ἔργα. Ἐπρίπιν ἀκόμη ν' ἀρχί-

σῃτε καὶ διαπραγματεύσιν συνθηκὰς μετὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὅποια τὰ ἑλληνικὰ προϊόντα εἰσεργόμενα ἐπιβαρύνονται μετὰ τέλος υπερβολικόν. Ἐπρεπε νὰ μὴ συγχωρήσῃτε νὰ σὰς προλάβῃ ἡ ἰδιωτικὴ ἐνέργεια εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς σταφίδος ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ, καὶ ἀντὶ τούτου νὰ ἐλθῃτε νὰ μὰς εἴπατε οὐχὶ τί ἐπραξάτε, ἀλλ' ὅτι δὲν εἴμπορεῖτε νὰ μὰς εἴπατε τί πράττετε, ὡς νὰ ἦτο μυστήριον διπλωματικὸν ἢ διαπραγματεύσις ἐμπορικῶν συνθηκῶν.

Θ. ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ. (ὑπουργ. Ἐξωτερικῶν) Θέλω σὰς ἀποδείξει ὅτι εἶναι μυστήριον, καὶ ὅτι δὲν μὰς προέλαθεν ἡ ἰδιωτικὴ ἐνέργεια.

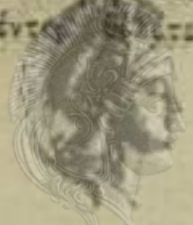
ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Ἐγὼ νομίζω, κύριοι, ὅτι δὲν εἶναι καὶ δὲν πρέπει νὰ ᾔται μυστήριον διότι οὐχὶ ἡ κυβερνήσις, ἀλλὰ τὸ ἔθνος εἶναι εἰς θέσιν νὰ κρίνῃ ποῖα ὕλικά θυσίαι εἶναι προτιμότερον νὰ γείνωσι. Μὴ νομίζουν οἱ κ. ὑπουργοί, ὅτι δύνανται νὰ διαθέτωσιν αὐτοὶ τὰ συμφέροντα τοῦ κοινοῦ ἐν τῇ κρυπτῇ. Ἀμα ὑπεγράψατε τὸ Πρωτόκολλον, τὸ ὅποιον σὰς ἔθετεν εἰς φιλικὰς σχέσεις μετὰ τὴν γείτονα δύναμιν, ἔπρεπε νὰ ἐπιστήσῃτε τὴν προσοχὴν σας νὰ ἀρῇτε τὰς δυσκολίας, νὰ ἀρῇτε τὰ ἐμπόδια, τὰ βαρὴ τέλη, τὰ ὅποια ἐπιβαρύνουν τὰ προϊόντα καὶ τὴν ναυτιλίαν μας κατὰ τὴν διάδοσιν τῶν ἐκ τῆς Ἀνατολῆς. Εἶναι, κύριοι, μετὰ τὴν νέαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων, τὸ πρῶτον χρέος τῆς κυβερνήσεως νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν σας εἰς τὰς ἐμπορικὰς σχέσεις τοῦ τόπου ἰδίως πρὸς τὴν Ἀνατολήν, ὥστε νὰ πέσωσιν οἱ τελωνιακοὶ φορτηγοί. Διότι ἀπὸ τὴν Ἀνατολήν, κύριοι, τὸ ἐμπόριόν μας πορίζεται τὸν πλοῦτον.

Ἰδοὺ τί περιέμενον ν' ἀκούσω, ὅτι ἐπελήφθη ἐν ὑπουργεῖον, τὸ ὅποιον καυχᾶται, ὅτι ἤλθε ν' ἀνορθώσῃ τοὺς Νόμους, νὰ βελτιώσῃ τὴν συγκοινωνίαν καὶ νὰ προαγάγῃ τὰ συμφέροντα καὶ τὴν οικονομικὴν κατάστασιν τοῦ Κράτους. Ὅπως βαδίζομεν, σὰς βεβαιῶ, ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ εὐρεθώμεν εἰς δυσχερείαν, ἀπὸ τὰς ὁποίας δυσκόλως θὰ ἐξέλθωμεν. Μὰς παρουσιάζετε ἕνα προϋπολογισμόν, ὅστις δὲν εἶναι ἢ ἀντιγραφὴ τοῦ παρελθόντος.

Ἀλλὰ τὰ τελευταῖα γεγονότα ἔπρεπε νὰ μὰς διδάξωσι ὅταν τίποτε, κύριοι, νιώτερον δὲν παρουσιάζετε, ὅταν τίποτε δὲν βελτιοῦτε, ἀλλ' ἐξακολουθεῖτε τὸ παρελθόν, ἀμφοτερότερον ὅτι θὰ φθάσωμεν εἰς τὰς ἰδίας συνεπείας τοῦ παρελθόντος; Εἰς οὐδὲν λοιπὸν σὰς ἐχρησίμευσε τὸ παρελθόν;

Νομίζω, κύριοι, ὅτι ὁ προϋπολογισμός, ὅπως ἔχει, δηλαδή ἐξοδα μέχρι 35 ἑκατομμυρίων ἐνθ' ὅσα ἐσοδα δὲν θέλουν ὑπερβῇ τὰ 31 ἑκατομ. ὅπως ἀπεδείχθη καὶ δὲν τὸ ἐπαναλαμβάνω ὥστε τὸν τόπον εἰς βεβαίαν καὶ ἀναπόφευκτον οικονομικὴν κρίσιν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν δυσκόλως θὰ ἐξέλθωμεν, διότι ὅσον παρατείνεται ἡ κακὴ κατάσταση, τόσο χειροτερεύει.

Ἐρωτῶ πρὸς τούτους τὸ ὑπουργεῖον τὸν Ἰανουάριον, ἀφοῦ ἐξαντλήσῃ ὅλον τὸ δάνειον, ὅταν μεθ' ὅριον ἔλθουν οἱ ἄγονοι μῆνες, πῶς θὰ οικονομῇ τὰς ἀνάγκας του; Καὶ ἡξέυρετε τί σημασίαν ἔχει ἑλλειψὶς χρημάτων καὶ κατάστασις δημοσίας ασφαλείας ὅποια ὑπάρχει; Ἀλλοτε τὸ ἑλλειμμα τῶν ἀγόνων μηνῶν προκατεβάλλετο ἀπὸ τὸ παρελθὸν ἔτος. Τὸ παρελθὸν ἔτος κατὰ τὸν Δεκέμβριον εἶχε πάντοτε εἰς τὸ Ταμεῖον τοῦ χρηματὰ τινα πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἐλλείμματος τῶν ἀγόνων μηνῶν τοῦ ἐρχομένου ἔτους, τὸ ὅποιον τὰ ἐδανείζετο ἐπὶ ἐπιστροφῇ. Ὅταν ὁ προϋπολογισμός δὲν ἄρῃεν ἑλλειμμα, τὰ χρήματα ἐπιστρέφοντο. Ἐρωτῶ. Ἐξοδεύσατε 10,000,000 δανεισθέντα, ὥστε

Αἱ 336 χιλιάδες διὰ τὸ ἐν Τεργέστη κατασκευαζόμενον θωρακωτὸν δὲν ἔχουν καμμίαν σχέσιν μετὰ τὴν ἐκτακτὴν πίστωσιν, ὡς καὶ τὰ 2 ἑκατομμύρια δι' ἀγορὰν ὀπλῶν, διότι καὶ τὰ ποσὰ ταῦτα εἶχον ψηφισθῆ δι' ἰδιαίτερας πιστώσεως (θόρυβος).

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ. Πόθεν... (θόρυβος).

ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ. Ἐγὼ, κύριοι, θέλω, νὰ σᾶς εἰπῶ, ὅτι τὰ ποσὰ αὐτὰ δὲν περναῖον ἀπὸ τὴν πίστωσιν τῶν 100,000,000.

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ (πρωθυπουργός). Πολλὰ θὰ λεχθῶν περὶ αὐτῶν.

ΔΙΓΓΡΕΣ... (θόρυβος).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Μὴ διακόπτετε. — Ἐξακολουθήσατε, κ. Σωτηροπούλε.

ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ. Ἀντιπὸν, ἐπαναλαμβάνω, κύριοι, ὅτι αἱ ἐκκρεμὲς πληρωμαὶ, ὅλα τὰ ὀφειλόμενα ὅσα παρέλαβεν ἡ παρὼσα ἀπὸ τὴν παρελθούσῃ κυβερνήσιν, δὲν ἔχουν καμμίαν σχέσιν μετὰ τὴν πίστωσιν τῶν 100,000,000, διότι ὅλα σχεδὸν αἱ δαπάναι αὗται ἢ περιλαμβάνονται εἰς τὴν τακτικὴν προϋπολογισμόν, ἢ εἶχον χορηγηθῆ δι' εἰδικῶν πιστώσεων. Ἐπομένως φρονῶ, ὅτι ἡ κυβερνήσις τοῦ κ. Ζαΐμη δὲν εἶχε δικαίωμα νὰ κάμῃ χρῆσιν τοῦ δανείου τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, οὔτε διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ἐκκρεμῶν πληρωμῶν, τὰς ὁποίας παρέλαβεν ἀπὸ τὴν προκατόχον κυβερνήσιν. Ἀλλ' οἱ κύριοι ὑπουργοὶ ἐνδέχεται νὰ μοὶ ἀπευθύνουν μίαν ἄλλην παρατήρησιν, τὴν ὁποίαν καὶ μοὶ ἀπερρίψετε πρὸ ὀλίγου ὁ κ. ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης: «ἐνδεχόμενόν ἐστιν ἡ ἐκκρεμὴ, εἴχομεν καὶ ἀνάγκη τῆς ὑπηρεσίας, πόθεν ἠθέλομεν πορισθῆ χρήματα διὰ νὰ πληρώσωμεν;» Καὶ τίς δύναται, κύριοι, ἢ ὀφείλει νὰ σᾶς εἰπῇ τί ἐπρεπε νὰ πράξῃτε; ποῖος ἐμβαίνει ἐντὸς πλοίου διὰ νὰ τὸ κυβερνήσῃ καὶ ἐπειτα ἐρωτᾷ τοὺς ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἱσταμένους τί νὰ κάμω; (Γέλως).

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ (πρωθυπουργός). Δὲν σᾶς ἐρωτῶμιν.

ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ. Μετὰ τὴν ἐρώτησιν ὁ κ. Πιστάκης. — Ἐκείνο τὸ ὅποσον δύναμαι καὶ δικαιοῦμαι νὰ σᾶς εἰπῶ ἐγὼ εἶναι, ὅτι δὲν εἶχετε δικαίωμα νὰ ἐγγιζήτε τὸ δάνειον αὐτὸ, διότι δὲν εἶχε σχέσιν παρὰ μόνον μετὰ τὴν ἐκτακτὴν πίστωσιν. Ἐντοσούτω οἱ κ. ὑπουργοὶ νομίσαντες, ὅτι εἶχον δικαίωμα νὰ μεταχειρισθῶσι τὰ χρήματα τοῦ δανείου, ἔλαβον ἀπὸ τὴν τράπεζαν τὸν Ἰανουάριον 320 χιλιάδας, τὸν Φεβρουάριον 2,760,000, τὸν Μάρτιον 1,280,000, τὸν Ἀπρίλιον 1,016,000, τὸν Μάιον 495 χιλιάδας καὶ τὸν Ἰούνιον 169 χιλιάδας, τὸ ὅλον 6,070,000. Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον τὰ χρήματα ταῦτα, τὰ ὅποια ἐξ ἐκτάκτων πόρων παρέλαβον καὶ μετεχειρίσθησαν οἱ κύριοι ὑπουργοί. Ἐπειδὴ ἡ προκατόχος κυβερνήσις ἤρξασεν τὸν τόκον τοῦ δανείου τῶν 28,000,000, καὶ ἐπειδὴ ἐκ τῶν καταστάσεων, τὰς ὁποίας ἐδημοσίευσεν ἡ τράπεζα, ἐπίσθη τὸ κοινόν, ὅτι αἱ εἰσπράξεις τῶν τελωνείων ὅσαι εἶχον προσδιορισθῆ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ δανείου τούτου, ἦσαν ἱκαναὶ διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν τόκων καὶ τοῦ χρεωλυτοῦ ὀλοκλήρου τοῦ δανείου, ἐπύρηνθησαν δανεισταί, οἵτινες ἠγόρασαν τὰς 10,000 ὀμολογιῶν, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὴν ἔκθεσιν τοῦ κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ ἔμεινον ἀπραγματοποίητοι, καὶ οὕτως ἡ παρὼσα κυβερνήσις ἔλαβε καὶ ἐκ τοῦ δανείου τούτου 8,900,000. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ κυβερνήσις τοῦ κ. Ζαΐμη κτύπησεν εἰς διάστημα 5 ἢ 6 μηνῶν, νὰ λάβῃ εἰς χεῖρας τῆς δάνεια ἀναβαίνοντα εἰς 15 ἑκατομμύρια, ἐξ ὧν ἐλέπω ὅτι δὲν ἀπέδωκε διὰ χρεὶς τοῦ δημοσίου, μέχρι τέλους τοῦλάχιστον Ἰουνίου, εἰμὴ μόνον 2 1/2 ἢ 3 ἑκατομμύρια εἰς ἐξόφλησιν ἐντόκων γραμμάτων, ὥστε μετεχειρίσθη διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς 12 περίπου ἑκατομμύρια ἐκτὸς τῶν εἰσπράξεων ὅσαι ἐγένοντο ἀπὸ τὰ τακτικὰ εἰσοδήματα τοῦ κράτους. Τὸ ποσὸν τοῦτο, κύριοι, εἶναι πολὺ ἀνώτερον τῶν δανείων, ἅτινα περιήλθον εἰς χεῖρας τοῦ ὑπουργείου Κομμουναδούρου κατὰ τὸ 1867, διότι κατὰ τὰς σχετικὰς καταστάσεις, ὁ κ. Κομμου-

ναδούρος ἔλαβεν ἐν συνόλῳ ἀπὸ δάνεια 10 ἑκατομμύρια, καὶ ἐπειδὴ ἤρκει τὰ 3 διατίθεται, δὲν ἐδαπάνησεν εἰμὴ 7 ἑκατομμύρια μόνον. Δὲν πιστεύω δὲ νὰ ἐδαπάνησεν περισσότερα ἀπὸ τὸν κ. Ζαΐμη καὶ ἡ κυβερνήσις τοῦ κ. Βούλγαρη, διότι κατὰ τὴν ἔκθεσιν τοῦ κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, καὶ ἡ κυβερνήσις αὕτη ἔλαβεν ἐν συνόλῳ ἀπὸ δάνεια 10,887,000, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπέστρεψαν 1,700,000 δὲν μένουσιν παρὰ 9,000,000. Εἰς αὐτὰ ἡμπορεῖτε νὰ προσθέσατε, ὅσα χρήματα παρέλαβεν ἀπὸ τὴν κυβερνήσιν τοῦ κ. Κομμουναδούρου, καθὼς καὶ ὅτι δαπάνας ἀφῆκεν ἐκκρεμὲς εἰς τοὺς διαδόχους τῆς.

Κ. ΠΕΤΣΑΛΗΣ. Πόσα εἶναι αὐτὰ, δὲν ἐκάμετε λογιζομένον;

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ (πρωθυπουργός). Ἀφήσατε νὰ προχωρήσῃ.

ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ. Ἀλλ' ὅπως δικαιολογήσωσιν οἱ κύριοι ὑπουργοὶ τὴν χρῆσιν ὅλων τούτων τῶν δανείων ἀπεφάσισαν νὰ υποβάλωσιν ἔκθεσιν περὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ κράτους πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα. Λυπούμαι, κύριοι, ποῦ ὁ, διότι εὐρίσκωμαι εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ σᾶς παρατηρήσω, ὅτι ἡ ἔκθεσις αὕτη τοῦ κ. ὑπουργοῦ, δὲν εἶναι συντεταγμένη μετὰ τὴν μέθοδον ἐκείνην, μετὰ τὴν ὁποίαν αἱ τοιαύτης φύσεως ἐκθέσεις πρέπει νὰ συντάσσωνται, καὶ ἀπορῶ πῶς ὁ κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν ἠθέλησεν νὰ καινοτομήσῃ καὶ δὲν ἔλαβεν ὡς ὑπόδειγμα ἐκθέσεις ἄλλων προηγούμενων ὑπουργῶν.

ΤΙΝΕΣ (ἐξ ἀμφοτέρων). Ἀνέβαινε!!

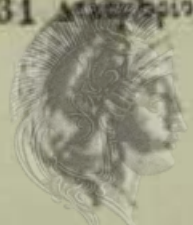
ΣΑΡΑΒΑΣ (ὑπουργὸς παιδείας). Περίργον πῶς δὲν σὲ ἐκολούθητε.

ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ. Θὰ ἴδωτε, ὅτι δὲν εἶναι περίργον. Δὲν ἔκαμα μόνος ἐγὼ τοιαύτην ἔκθεσιν, ἔκαμαν καὶ ἄλλοι ὑπουργοὶ (θόρυβος).

Ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ ὅτι λείπει ἡ μέθοδος, καὶ οἱ ἀριθμοί, τοὺς ὁποίους περιέχει ἡ ἔκθεσις, δὲν εἶναι ἀκριβεῖς καὶ φαίνεται ὅτι δὲν ἐξήχθησαν ἀπὸ τὰ δημοσιὰ βιβλία, ἀλλ' ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε ἐντετυπώθησαν εἰς τὴν ἔκθεσιν ταύτην. Δὲν εἶναι θεδαίως ἡ παρὼσα στιγμή ὁ κατάλληλος χρόνος πρὸς ἀνάλυσιν μιᾶς τοιαύτης ἐκθέσεως, θέλω μόνον σᾶς εἰπῇ ὀλίγα τινὰ διὰ νὰ ἐννοήσατε τὰς ἐλλείψεις τῆς.

Ἐν πρώτοις, εἰς τὴν σελίδα 10 (ἔχετε, πιστεύω, ἀνά χεῖρας τὸν προϋπολογισμόν) ὁ κύριος ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν σημειοῖ, ὅτι τὸ προσωρινὸν ἔλλειμμα τῆς χρήσεως τοῦ 1868 ἀναβαίνει εἰς 7 ἑκατομμύρια 741 χιλιάδας δραχμῆς, θέλων δὲ νὰ δείξῃ πῶς ἐκαλύφθη τὸ ἔλλειμμα τοῦτο λέγει, ὅτι ἐχρησίμευσεν εἰς ταῦτα καὶ τὸ μετὰ τῶν τραπεζικῶν δανείων, ἐξ οὗ ἐλήφθησαν μέχρι 31 Δεκεμβρίου εἰς μεταλλικὸν 3 ἑκατομμύρια καὶ εἰς γραμμάτια ἐν ἑκατομμύριον. Τοῦτο δὲ σημαίνει ὅτι γραμμάτια ἐνὸς ἑκατομμυρίου ἐδαπανήθησαν πρὸ τῆς 31 Δεκεμβρίου. Ἀλλ' εἰς τὴν σελίδα 12 ἡ αὕτη ἔκθεσις διαλαμβάνει, ὅτι ὁλόκληρον τὸ ἐκ δραχ. 2,915,000 δάνειον, ὅπερ ἐλήφθη μέχρι τῆς 25 Ἰανουαρίου εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια, διατέθη ἀπὸ τῆς 31 Δεκεμβρίου μέχρι τῆς 21 Ἰανουαρίου. Δὲν εἶναι τοῦτο προφανὲς ἀντίρρηση; ἔάν τὸ ἐν ἑκατομμύριον ἐχρησίμευσεν πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ προσωρινοῦ ἔλλειμματος τοῦ 1868, δὲν ἠδύνατο συγχρόνως νὰ διατεθῇ εἰς τὰς μετὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου γενομένας πληρωμὰς.

Ἄλλο, κύριοι ὁ κ. ὑπουργὸς, ἀριθμῶν εἰς τὴν ὑποσημείωσιν τῆς σελ. 10 τοὺς ἐκτάκτους πόρους, ἐκ τῶν ὁποίων ἐκαλύφθη τὸ ἔλλειμμα τοῦ 1868, ἀναφέρει ὅτι ἡ προκατόχος κυβερνήσις ἔλαβεν ἐκ τοιούτων πόρων 7 ἑκατομμύρια καὶ 887 χιλιάδας, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ προσωρινὸν ἔλλειμμα μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν 4 ἑκατομμυρίων τοῦ δανείου τοῦ τραπεζικοῦ περιορίζεται μόνον εἰς 3,700,000, θέλων νὰ δικαιολογήσῃ τὸ ὑπόλοιπον ἀναφέρει ὅτι 600 χιλιάδες ἔμειναν ὡς ὑπόλοιπον τῆς 31 Δεκεμβρίου εἰς

άλλην, ούτε να καταγορήσω, ούτε να επαινέσω· σὺς ἀνσφύρω γιγνόντα. Ἡ Κυβέρνησις τοῦ 1868 εἶχεν ἀπογυμνώσει ὅλας τὰς ἐπαρχίας καὶ εἶχε συγκεντρώσει ὅλον τὸν στρατὸν εἰς δύο σημεῖα τῆς Στερεᾶς. Ὅχι μόνον, κύριοι, εἰσπράξεις δὲν ἔδυναντο νὰ γίνωσιν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπουσία τοῦ στρατοῦ ἀπὸ πολλὰς ἐπαρχίας ἐκλόνησε τὴν ἡγεσίαν καὶ τὴν τάξιν. Διὰ νὰ μετασταθμεύσῃ δὲ ὁ στρατὸς ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας εἰς τὰς νέας θέσεις του, εἰς τόπον, ὅπου τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας εἶναι τόσον μικρά καὶ τῆς Κυβερνήσεως τὰ μέσα εἴτι μικρότερα, γνωρίζετε, κύριοι, πόσος καιρὸς παρήλθεν; Ἐρθάσιμεν εἰς τὸ τέλος τοῦ Φεβρουαρίου καὶ ὁ στρατὸς ἀκόμη δὲν εἶχε φθάσει εἰς τὰς ἐδρας του· αὐτὴν τὴν κατάστασιν εὐρομεν. Ἀπέναντι λοιπὸν αὐτῆς τῆς καταστάσεως δὲν ἀπεκάρθονθην, ἀλλ' εἶπομεν ὅτι ὀρεῖτομεν νὰ ἀναλάβωμεν τὴν εὐθύναν νὰ δαπανήσωμεν ὑπὲρ τῆς ἡγεσίας καὶ τῆς τάξεως τοῦ τόπου ἐκ τοῦ δανείου ἐκείνου.

Ἀλλὰ, καὶ οἱ δύο ἐντιμοὶ ῥήτορες τῆς ἀντιπολιτευσεως, καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἀντιπολιτευσεως κ. Κουμουνοῦρος καὶ ὁ προεστὴς τῆς ἀντιπολιτευσεως κ. Σωτηρόπουλος (Ἰλαρότης) καὶ οἱ δύο ἠθέλησαν νὰ μᾶς ἀποδείξωσιν ὅτι ἐδαπανήσαμεν πόσα; 35,000,000! Τὸ ἀκούσατε. Ὁ κ. Κουμουνοῦρος εἶπεν ὅτι μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου ἐδαπανήθησαν τὸ ὅλον 35,000,000, ὁ κ. Σωτηρόπουλος σὺς εἶπεν ὅτι ἐδαπανήθησαν διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς συνήθους ὑπηρεσίας 12,000,000· δὲν εἶναι ἀληθές, κύριοι, καὶ νομίζω ὅτι οἱ ἀριθμοὶ ἔχουν περισσotέραν εὐγλωττίαν ἀπὸ τοὺς λόγους.

Θέλετε νὰ μάθωτε καθαρῶς ἐκ δανείων καὶ διὰ τὴν τρέχουσαν ὑπηρεσίαν τί ἐδαπάνησε τὸ ὑπουργεῖον; ἐδαπάνησε, κύριοι, 3,000,000 δραχμᾶς, καὶ τὰ τρία αὐτὰ ἑκατομμύρια δὲν ἤμπορον νὰ λογισθῶν ὅτι ἐπῆγαν ἐκ δανείων, διότι αὐτὰ τὰ τρία ἑκατομμύρια θὰ καλυφθοῦν ἀπὸ τὰς εἰσπράξεις τοῦ Σεπτεμβρίου καὶ Ὀκτωβρίου, τὰς ὁποίας, ἐντελῶς δὲν γνωρίζομεν. Ἀκούσατε, κύριοι, τὴν καθαρὰν διαχείρισιν τοῦ ὑπουργείου. Τί, κύριοι, ἐπληρώσαμεν;

Ἡ κυβέρνησις ἐπλήρωσε δι' ἔξοδα τῆς χρήσεως 1869, 16,600,000· ἐπλήρωσε δι' ἔξοδα τῆς χρήσεως τοῦ 1868 5,220,000· ἐπλήρωσε διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ ὀπισμοῦ τοῦ θεωρητοῦ Ὀλγας, καὶ διεκείας, κύριοι, αὐτὰ ἦτον ὑποχρέωσις προκηγουμένη, 700,000· διὰ τὴν τελευταίαν δόσιν τῆς κατασκευῆς τοῦ πλείου τούτου 350,000· διὰ τὴν ἀποπληρωμὴν τῆς κατασκευῆς τοῦ πλείου αὐτοῦ Βασιλεὺς Γεώργιος 475,000· διὰ παραγγελίας τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν 500,000· διὰ τόκους τοῦ ἐθνικοῦ δανείου τῶν 6,000,000, τὸ ὅποion δὲν συμπεριλαμβάνεται εἰς τὰ ἔξοδα τῆς χρήσεως τοῦ 1868, τὰ ὁποία σὺς ἀνέφερον, 400,000· διὰ τόκους χρητῶν τῆς ἑπτανησίου 200,000· διὰ λογαριασμὸν τῶν ληθέντων ἐκ τῶν κεραιαίων τῆς ὁδοποιίας 250,000, καὶ μετ' ὀλίγων θὰ ἐξορλήσωμεν ὅλον τὸ ποσόν, τὸ ὅποion ἔλαβεν ὁ κ. Βούλγαρης ἀπὸ τῆς ὁδοποιίας· ἐδόθησαν εἰς τὴν Τράπεζαν διὰ λογαριασμὸν τοῦ μεταλλικοῦ 1,900,000 εἰς τὸν τραπέζιντν Ἐρλάγγερ 70,000, διὰ τὸ χρέος τὸ ὅποion συνωμολόγησε μετὰ τῆς ἰονικῆς Τραπεζῆς τὸ ὑπουργεῖον Βούλγαρη κατὰ τὸ ἔτος 1868, 1,000,000· εἰς τὸν Ροσχίλδ ἀπέμεινεν τῶν 60,000,000 φρ. 60,000 δρ· δι' ἐξόρλησιν ἐντόκων γραμματίων, 3,200,000, εἰς χρῆμα τῆς ἑπτανησίου 180,000· διὰ στρατιωτικὰς παραγγελίας δρ. 600,000· καὶ τὸ ὅλον, κύριοι, εἶναι 18,175,000 δρ. Ὑπάρχουν δὲ μετρητὰ 2,000,000 εἰς τὰ ἐπαρχιακὰ ταμεία, εἰς τὰ ἰδιαίτερα ταμεία 400,000, καθ' ὁδὸν 160,000, ἐν Περσίοις 900,000 ἤτοι τὸ ὅλον 3,460,000. Ὡστε ἂν παρατηρήσῃτε θέλετε ἰδεῖν, ὅτι τὸ ὅλον τῶν δαπανηθέντων παρὰ τοῦ ὑπουργείου εἶναι 21,615,000, ἀπέναντι 21,500,000, τὰ ὁποία ἐλάβομεν ἐκ δανείων καὶ ἐκ τῶν ἐσόδων τῆς χρήσεως τοῦ 1868· ὥστε διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ 1869

ἐδαπανήσαμεν ἐκ δανείων 3,000,000 δραχμῶν, τὸ ὅλον δὲ τῆς διαχείσεως ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου μέχρι τέλους Αὐγούστου 1869 ἀνέρχεται εἰς δρ. 38,378,000. Τώρα θέλετε νὰ σὺς κάμω τὴν ἀνάλογον;

ΚΟΥΜΟΥΝΟΥΡΟΣ. Ἡμπορεῖτε νὰ καταθέσῃτε αὐτὴν τὴν σημείωσιν διὰ νὰ λάβωμεν καὶ ἡμεῖς γνῶσιν;

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ (πρωτοπαιρ.). Μάλιστα.—Τώρα θέλετε νὰ μάθωτε πόσαι εἶναι αἱ δαπάναι, τὰς ὁποίας ἐπλήρωσε τὸ ὑπουργεῖον, καὶ αἱ ὁποιαὶ δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς δαπάναι ἀσφατοὶ μετὰ τὴν ὑπηρεσίαν; Ἀναβαίνουσι, κύριοι, εἰς 16,635,000. Βλέπετε λοιπὸν, κύριοι, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον εἰσέπραξεν ἀπὸ δάνεια καὶ ἀπὸ ἔσοδα τῆς παρελθούσης χρήσεως δρ. 21,500,000, διότι ἡμεῖς ἡναγκασμένοι νὰ συμπεριλάβωμεν καὶ τὴν διαχείρισιν τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου, ἡ ὁποία δὲν ἀνήκει καθαρῶς εἰς ἡμᾶς, ἀλλ' εἰς τὸ ὑπουργεῖον Βούλγαρη. Μαζὺ λοιπὸν μετὰ τὸ ὑπουργεῖον τοῦ κυρίου Βούλγαρη κατὰ τὸν Ἰανουάριον ἐκ τῶν δανείων καὶ ἐκ τῶν εἰσπράξεων τοῦ 1868, εἰσπράξαμεν 21,500,000· θὰ ἴδῃτε δὲ ὅτι ἐπληρώσαμεν ἔξοδα τοῦ 1868 κατασταθέντα ἀπαιτητὰ σὺν 5,000,000, τὰ ὁποία εἰσπράξαμεν, ἀλλ' ἐπληρώσαμεν 8,095,000· ἐλάττωμεν δὲ δρ. 8,090,000, ὡς λείπει ὁ κύριος Κουμουνοῦρος, ἀλλὰ 21,500,000 ἀπὸ τὸ δάνειον τῶν 28,000,000 καὶ τὸ δάνειον τῶν δύο τραπεζῶν καὶ τὰ ἔσοδα τῆς χρήσεως τοῦ 1868, ἡ ὁποία δὲν ἀνήκει εἰς ἡμᾶς. Ἐξ αὐτῶν τῶν 21,500,000 ἐδαπανήσαμεν εἰς πληρωμὴν χρητῶν, εἰς ἔξοδα τῆς χρήσεως τοῦ 1868 καὶ εἰς διάφορα ἄλλα ἑκτακτα ἔξοδα, 16,635,000. Ὅ,τι ἐλάβομεν διὰ νὰ συντηρηθῶμεν, ἀναβαίνει εἰς 3,000,000 καὶ αὐτὰ δὲν δυνάμειθα νὰ τὰ θεωρήσωμεν ὡς δάνειον, καὶ οὕτω θὰ καλυφθῶσιν ἀπὸ τὰ ἔσοδα τῶν εἰσπράξεων τοῦ Σεπτεμβρίου καὶ Ὀκτωβρίου, διότι αἱ εἰσπράξεις τοῦ Σεπτεμβρίου ἀναβαίνουν εἰς 4,000,000 καὶ ἄλλα τότε θὰ εἰσπραχθῶσι κατὰ τὸν Ὀκτώβριον, ὥστε διὰ τῶν εἰσπράξεων θὰ συντηθῶμεν νὰ καλύψωμεν τὸ δάνειον, τὸ ὅποion ἐλάβομεν ὡς προκαταβολὴν διὰ τὴν συνήθη τακτικὴν διαχείρισιν τοῦ 1869. Τὰ 16,600,000, καθὼς σὺς εἶπον, ἀπετέλουν αἱ ὑποχρεώσεις, τὰς ὁποίας ἦτον ἀδύνατον ν' ἀποφύγωμεν.

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Αἱ εἰσπράξεις τοῦ 1869 πόσαι ἦσαν;
ΖΑΪΜΗΣ. 12,495,000.

ΚΟΥΜΟΥΝΟΥΡΟΣ. Ἡμπορεῖτε νὰ παραγγεῖλετε νὰ μᾶς δοθῇ μία σημείωσις πόσαι εἶναι ὅλα τὰ ἔξοδα τοῦ 1868 ὡς καὶ τοῦ 1869 μέχρι αὐτῆς τῆς στιγμῆς;

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ. Μέχρι αὐτῆς τῆς στιγμῆς, γνωρίζετε καλύτερον ἐμοῦ, ὅτι εἶναι ἀδύνατον.

ΚΟΥΜΟΥΝΟΥΡΟΣ. Μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου;

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ. Εἶναι ἐπίσης ἀδύνατον, τὸ γνωρίζετε· διότι εἶναι ἀνάγκη νὰ συγκεντρωθῶσιν οἱ λογαριασμοὶ τῶν ταμιῶν, τὸ ὅποion δὲν εἶναι εὐκόλον.

ΚΟΥΜΟΥΝΟΥΡΟΣ. Μέχρι τέλους Αὐγούστου;

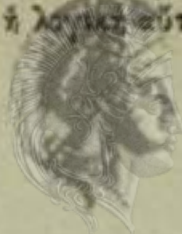
Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ (πρωτοπαιρ.). Μέχρι τέλους Αὐγούστου μάλιστα.

ΔΕΛΗΓΕΩΡΓΗΣ. Καὶ τὰ ἑκτακτα ἔξοδα τοῦ 1868.

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ. Θέλετε νὰ χωρ σθεῖν; Μάλιστα· ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ καὶ αὐτό.

Βλέπετε λοιπὸν, κύριοι, ὅτι ἡ κατηγορία, ἥτις ἐρρίφθη κατὰ τοῦ ὑπουργείου, ὅτι ἐδαπάνησε 30, 20, 50 ἑκατομμύρια δραχμᾶς, δὲν εἶναι ἀληθής.

Ὀλίγας, κύριοι, λέξεις θέλω προσθεῖν εἰς τὰ καθέκαστα τοῦ προϋπολογισμοῦ. Ἀφίνω εἰς τοὺς συναδέλφους μου ν' ἀπαντήσωσιν εἰς τινὰς λεπτομερείας, εἰς τὰς ὁποίας ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ εἰσέλθω. Μᾶς εἶπον, ἐσυνετάξατε προϋπολογισμὸν, τὸν ὅποion συνετάξαμεν ἡμεῖς οἱ ἄλλοι πάντοτε, τὸν ἴδιον προϋπολογισμὸν μᾶς ἐρέατε! Εἶναι, κύριοι, περίεργος ἡ λογικὴ αὕτη.

ὅτι, φαίνεται, ὅτι ἡ κυβέρνησις τοῦ κ. Βούλγαρη ἐνόησεν, ὅτι διὰ τὸν πόλεμον ἦτο ἀνάγκη νὰ αὐξήσῃ τοὺς τηλεγράφους. Παρομοίαν πίσωσιν εἰς 100,000 δραχμ. ἔδωκε καὶ ἡ παρούσα κυβέρνησις διὰ διατάγματος τῆς 8 Φεβρουαρίου ἐκ τῆς ἐκτάκτου πιστώσεως τῶν 100,000,000. Ἐντοσούτω, κύριοι, τὰ πράγματα ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἐδεινούντο, καὶ ἐπειδὴ εἰς τὸ ταμεῖον χρήματα δὲν ὑπάρχον, τὸ ὑπουργεῖον τ.ῆς κ. Βούλγαρη, στῆλζόμενον εἰς τὴν ψευδοθεσίαν διατάξιν τὴν χορηγούσαν τὸ δικαίωμα τῆς ἐξουσίας πόρων, ἀπεφάνισεν νὰ ἐκδώσῃ χαρτονομίσματα ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, καὶ ἐξέδωκε τὸ ἀπὸ 23 Δεκεμβρίου διάταγμα. Δὲν εἶναι τῆς παρούσης στιγμῆς νὰ σῶς ἐκθέσω τί φρονῶ περὶ τῆς πράξεως ταύτης τῆς προκατόχου κυβερνήσεως καὶ νὰ σῶς ἐξηγήσω κατὰ πόσον ἤθελε συντελέσῃ αὐτὴ εἰς τὸν σκοπὸν, δι' οὗ ἐξέδθη τὸ διάταγμα, ἀλλὰς περὶ τὸ θεωρῶ περιττὸν ἀφοῦ εὐτυχῶς δὲν ἐμδύκηνε εἰς ἐνέργειαν. Ἀντὶ τοῦτου ἐκλείβω συνδέσεις μεταξὺ κυβερνήσεως καὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι δύο τραπεζῶν, διὰ τῆς ὁποίας ὑπαχρυσύντο αὐταὶ νὰ δώσωσι δάνειον ἐκ δρα. 21 000,000, ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ κατασταθῇ ἀναγκαστικὴ ἡ κυκλοφορία τῶν τραπεζικῶν γραμματίων, ἀναξιδουζομένου τοῦ ποσοῦ αὐτῶν μέχρι 48,000,000. Αὐτὰ εἶναι, κύριοι, τὰ ἔργα τοῦ ὑπουργείου Βούλγαρη· ἔλαβεν ἑκτακτον πίστωσιν δρα. 100,000,000, μετ' τὴν αἰεὶ νὰ ἐξούρη πόρους, καὶ συνομολογήσῃ δάνεια, μὴ εὐρίσκον δι' δάνειον ἐξέδωκε διάταγμα ἐπιτρέπον τὴν ἐκδοσιν χαρτονομισμάτων ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, ἀνέκλεισε καὶ τοῦτο, καὶ κατέληξεν εἰς τὴν συνομολόγησιν δανείου μετὰ τῶν τραπεζῶν, ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ λάβωσιν ἀναγκαστικὴν κυκλοφορίαν τὰ τραπεζικὰ αὐτῶν γραμματία· ἐκ τοῦ δανείου ὅμως τούτου, ἡ κυβέρνησις τοῦ κ. Βούλγαρη δὲν ἐπρόβλεπε νὰ λάβῃ εἰμὴ 3,000,000 εἰς μεταλλικὸν, τὸ ὅποιον ἐστειλεν εἰς τὴν Εὐρώπην μετ' 500 εἰς χιλ. δραχμῶν διὰ νὰ ἀγορευθῶσι τὰ ἐν Βορδῷ κλοῖα, καὶ 2,900,000 εἰς τραπεζικὰ γραμματία, τὰ ὅποια μεταχειρίσθη εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς τακτικῆς ὑπηρεσίας, διότι ἀφοῦ πόλεμος δὲν ἐγένετο, δὲν ἐγεννήθησαν καὶ ἀνάγκαι, ἐξ ὧν ἑκείνων, τὰς ὁποίας ἀπέβλεπεν ἡ ἑκτακτος πίστωσις τῶν 100,000,000.

Ἐν τούτοις ἡ φορὰ τῶν πραγμάτων ἔρριψεν τὸ ὑπουργεῖον Βούλγαρη καὶ προτεκλήθη εἰς τὴν κυβέρνησιν ὁ ἀξιοτίμος πρωθυπουργὸς κ. Ζαΐμης, ὁ ὅποιος ἐπειδὴ τ' ἄλλα τμήματα τῆς ἀντιπολιτευσεως ἀπεπειθήσαν νὰ συμπράξωσιν, ἐβλήθη εἰς τὴν εὐχέλαιον θέσιν νὰ διανείμῃ ὅλα σχεδὸν τὰ χαρτοφυλάκια εἰς τοὺς ὀλίγους φίλους, οἵτινες ἀπετέλουν τὸ ἰδιαιτέρον αὐτοῦ κόμμα.

ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ. Θὰ τὰ ἴδωμεν ὕστερον αὐτὰ. (θόρυβος).

ΣΩΤΗΡΙΟΠΟΥΛΟΣ. Ἀπὸ τὸν κύριον Ζαΐμην καὶ τοὺς συναδέλφους αὐτοῦ, ἐλθόντας εἰς τὴν ἐξουσίαν, ὅλος ὁ κόσμος, κύριοι, περιμένει νὰ ἴδῃ ἐφαρμύζόμενα τὰ μέτρα ἐκείνα, τὰ ὅποια ἐστὸς τῶν πραγμάτων ἐπισκόμενοι ἐσυμβούλευον εἰς τὸ προκατόχον ὑπουργεῖον, καὶ τοσούτω μᾶλλον ἐδικαιοῦντο νὰ πιστεύωσιν οἱ ἄνθρωποι τοῦτο, καθ' ὅσον ὁ κ. Ζαΐμης καὶ οἱ συνάδελφοι αὐτοῦ προσχωρήσαντες (διὰ νὰ μεταχειρισθῶ καὶ ἐγὼ τὴν ἐκφράσιν τοῦ κυρίου ἐπὶ τῶν ἑξωτερικῶν ὑπουργῶν) εἰς τὸ πρωτόκολλον τῶν μεγάλων Δυνάμεων, ὅχι μόνον ἀπεικονίαν πᾶσαν περὶ πολέμου ἰδέαν καὶ ἐπανέλαβον τὰς σχέσεις μετὰ τῆς Τουρκίας, ἀλλ' ἐτελείωσαν καὶ τὴν ὑπόθεσιν τῆς Κρήτης, καὶ ἐπομένως ἀπηλλάγησαν ἀπὸ πολλὰς φροντίδας καὶ ἐξέδωκε, εἰς τὰ ὅποια ἡ Ἑλλ. κυβέρνησις μ' ὅλην αὐτῆς τὴν εὐδαιμονίαν, ἦτον ὑποχρεωμένη νὰ υποβάλλεται κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη. Αὐστουχῶς ὅμως ὁ κύριος Ζαΐμης καὶ οἱ συνάδελφοί του, ἐλασμόνησαν ὅσα ἔλεγον πρὸ τῆς εἰσόδου των εἰς τὴν ἐξουσίαν. Ἐσκέρθησαν, φαίνεται, ὅτι ἡ διοίκησις ἀποβαίνει εὐκολωτέρα καὶ μᾶλλον εὐχερής, ὅταν ἔχῃ τις νὰ πραγματοποιήσῃ

ποῖσιν μεγάλον προϋπολογισμόν, καὶ ὅταν δὲν ἦναι ὑποχρεωμένος νὰ κἀμνη οἰκονομία. Καὶ λοιπὸν, ὅχι μόνον δὲν ἐφάρμοσαν εἰς τοὺς προϋπολογισμούς, τοῦλάχιστον τῶν στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν, καμμίαν ἐκ τῶν ἐλαττώσεων ἐκείνων, τὰς ὁποίας διαλογίζοντο νὰ προτείνωσιν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τοῦ κυρίου Βούλγαρη· ἀλλὰ, κύριοι, τίς θέλει τὸ πιστεῦσαι, ἐπραγματοποίησαν καὶ τὴν ἑκτακτον πίστωσιν, τὴν ὁποίαν ὁ κύριος Βούλγαρης ἔλαβεν, ὡς σῶς προείπον, διὰ τὸ ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν. Δι' ἐμὲ, κύριοι, ἡ διαγωγή αὕτη τοῦ ὑπουργείου Ζαΐμη ἀποβαίνει ἀνεξήγητος, καὶ δὲν ἠξούρω τί νὰ ὑποθέσω. Δὲν εἶχον τίποτε εἰς τὸν νουν τῶν οἱ κύριοι οὗτοι, ὅταν ἐπιχειροῦμενοι τὸν προϋπολογισμόν τοῦ 1869 ἐπρότειναν, ἡ τοῦλάχιστον ἔλεγον, ὅτι θὰ προτείνωμεν διαφόρους οἰκονομίας καὶ ἐλαττώσεις, καὶ ἔλεγον ταῦτα πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν ν' ἀντιπολιτευθῶσι τὴν τότε κυβέρνησιν, ἡ εἶχον πολλὰ πράγματα νὰ προτείνωσιν, ἀλλ' ὅτε ἦλθον εἰς τὰ πράγματα ἐσκέρθησαν, ὅτι δὲν τοὺς ἐσύμφερε νὰ τὰ ἐφαρμόσωσι; Περί τούτου ἀπόκειται εἰς αὐτοὺς νὰ δώσωσι τὴν ἀπαιτούμενην διασάφειν, ἐγὼ μόνον ἐκθέτω τὰ πράγματα, λένω ὅτι ἡ Κυβέρνησις τοῦ κυρίου Ζαΐμη ἐλθοῦσα εἰς τὴν ἐξουσίαν, δὲν ἐφάρμοσε καμμίαν ἀπὸ τὰς οἰκονομίας, τὰς ὁποίας συνεβούλευεν εἰς τὴν κυβέρνησιν τοῦ κυρίου Βούλγαρη.

Ἀλλὰ, κύριοι, διὰ νὰ πραγματοποιήσωμεν προϋπολογισμόν τοσούτον πολυτελεῖ καὶ πολυδάπανον εἶχον ἀνάγκην χρημάτων καὶ χρήματα, ὡς προείπον, εἰς τὸ ταμεῖον δὲν εὐρέθησαν. Διὰ τὸ μὴ ὑπορέωσι λοιπὸν οἱ κύριοι ὑπουργοὶ καμμίαν στενοχωρίαν καὶ διὰ τὸ ν' ἀπαλλαγθῶσιν ἀπὸ τὰς ἐνοχλήσεως, τὰς ὁποίας δοκιμάζουσιν αἱ κυβερνήσεις, ὅταν δὲν ὑπάρχουν χρήματα, ἀπεφάνισαν νὰ λαμβάνουν καὶ αὐτοὶ ἐκ τοῦ δανείου τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, ὅσα χρήματα τοῖς ἀναγκαζοῦσαν καὶ νὰ τὰ δαπανῶσιν. Ἐλασμόνησαν ὅτι τὸ δάνειον τοῦτο συνεδέετο μετ' τὴν ἑκτακτον πίστωσιν τῶν 100,000 000, καὶ ὅτι ἡ πίστωσις αὕτη ἐδόθη εἰς τὴν κυβέρνησιν, διότι ὑπῆρχε φόβος, ὅτι κηρύσσον ἐμμελῆ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ κἀμωμεν πόλεμον, ἀφοῦ δὲ εὐτυχῶς ἀπεφύγομεν αὐτόν, ἐξέλιπε πλέον καὶ ἡ ἰσχὺς τοῦ νόμου τῆς πιστώσεως, ὡς καὶ τὸ δάνειον τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, τὸ ὅποιον ἐστηρίζετο εἰς τὸν νόμον τοῦτον. Καὶ αὐτὸς ὁ κ. Βούλγαρης ἐὰν ἔμενεν εἰς τὴν ἐξουσίαν, δὲν ἠδύνατο, ἀφοῦ ἐξέλιπεν ἡ ἰδέα τοῦ πολέμου, νὰ κἀμν χρῆσιν μιᾶς πιστώσεως καὶ ἐνὸς δανείου, αἵτινα ἐγένοντο μόνον καὶ μόνον διὰ τὸν πόλεμον· ἀλλ' ἴσως μᾶς εἰπῶσιν οἱ κύριοι ὑπουργοί, ὅτι καὶ μὲν δὲν ἐγενετο πόλεμος, ἐπειδὴ ὅμως ὑπῆρχεν ἡ ἰδέα, ὅτι ἦτον ἐνδεχόμενον νὰ γίνῃ, ἡ προκατόχος κυβέρνησις, ἀνέλαβε διαφόρους ὑποχρεώσεις, πρὸς ἐξόρλησιν τῶν ὁποίων ἔπρεπε νὰ δαπανήσωμεν ἡμεῖς, ἐπομένως ἐσκέρθησαν, ὅτι δὲν παραβαίνομεν τὸν νόμον μεταχειριζόμενοι τὰ χρήματα τοῦ δανείου τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας. Ἀπαντῶ, κύριοι, εἰς τοῦτο, ὅτι οὐδεμίαν σχεδὸν ἑκτακτον δαπάνην εὐρον ἐκκερμῆ. Ἐὰν ἀνγνώσκητε τὴν ἐκθεσιν τοῦ κυρίου ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργῶν πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα, καὶ λάβετε ὑπ' ὄψιν τὴν πρώτην αὐτῆς σελίδα, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπαριθμεῖ τὰς ὑποχρεωτικὰς δαπάνας, μετὰ τὰς ὁποίας τῷ ἐλεηροδότησιν ἡ προκατόχος κυβέρνησις, θέλει ἰδεῖ ὅτι ὅλα σχεδὸν αὐταὶ αἱ δαπάναι πηγάζουσιν ἀπὸ τὸν προϋπολογισμόν ἢ ἄλλας εἰδικὰ πιστώσεις καὶ δὲν ἔχουσιν σχέσιν μετ' τὴν ἑκτακτον τῶν 100 ἑκτομ. Αἱ 400,000 π. χ. αἱ ὀφειλόμεναι διὰ τόκον τοῦ ἐθνικοῦ δανείου εἶναι τακτικὴ δαπάνη, ἐμπεριλαμβανομένη ἐντὸς τοῦ προϋπολογισμοῦ. Αἱ 300,000 διὰ περιθάλψιν προσφύγων, ἐφαρμόθησαν δι' εἰδικῆς πιστώσεως ὅπως ἐφαρμόζοντο καὶ κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη. Ἐπίσης καὶ αἱ 1,144,000 δι' ἑκτακτα κατὰ δημοσίον ἀσφαλείας εἶχον φερθεῖν πολὺ πρὸ τῆς πιστώσεως τῶν 100 ἑκτομ.

οὐδέν. Ἀρχίζω δὲ ἀπὸ τοῦ 1866, διότι τὸ ἔτος τοῦτο ἔφερε χαρακτηριστικόν τι, εἶχε μίαν ἰδέαν, εἶχε μίαν πολιτικὴν. Ἡ πολιτικὴ τοῦ ἔτος ἡ οἰκονομία, καὶ τὴν οἰκονομίαν ἐρμήνευε, πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, ἐνίοτε μέχρι σκληρότητος. Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς μοὶ συγχωρεῖ τὴν ἔκφρασιν.

Τὸ 1866 ὅμως εὐρίσκατο ὑπὸ τὴν ἐπὶ τῆς τῶν μεγάλων ἐλαττώσεων τῶν φόρων, τὰς ὁποίας ἐπέφερον ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις, ὥστε τὸ 1866 ἐνέργει ὡς πρὸς τὰ ἐξόδα ὑπὸ τὴν ἰδέαν τῶν οἰκονομιῶν, ὡς πρὸς ἐξόδα δὲ ὑπὸ τὴν ἐπὶ τῆς τῶν ἐλαττώσεων. Διὰ τοῦτο, τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ 1866 ὡς πρὸς τὰς εἰσπράξεις ἀνέβη εἰς 24, 779, 095 καὶ τὰ ἐξόδα εἰς 27, 270, 637. Ἐγὼ, κύριοι, δὲν θέλω ἐπαναλάβει τὴν πολυθρόνητον συζήτησιν περὶ τοῦ ποῖον χρῆσιν πρέπει νὰ ἐπιδαρῶνται αἱ ἐκ 300,000 δραχμ. ἀποζημιώσεις. Θέλω παραδεχθῆναι μάλιστα τὸν ισχυρισμὸν τοῦ 1866, ὅτι αἱ δραχμαὶ αὗται ἀδίκως ἐλογαριθμῶσαν εἰς ἕκτος τοῦ, ὅτι ἔπρεπε νὰ λογαριθμῶσιν εἰς τὸ ἐπόμενον 1867, καὶ τοῦτο, διότι δὲν ἐλάττει τὸν σκοπὸν μου. Λοιπὸν τὸ 1866 ἐξώδυνεν 27, 270, 637, καὶ εἰσέπραξεν 24, 779, 095. Ἐξανείσθη δὲ ἐν καὶ ἡμῖς ἐκατομμύριον ἐκ τοῦ δανείου τῶν 15 ἐκατομμυρίων, καὶ 170, 000 ἐκ τοῦ δανείου τῶν 6 ἐκατομμυρίων, καὶ ἔμεινε καθυστεροῦν 821,562 δραχμῶν.

Κύριοι, διὰ νὰ ἤκαθε δικαιοί, ὁρῶντες νὰ σημειώσω, ὅτι ἀπὸ τοῦ 1866 πρέπει ν' ἀφαιρέσωμεν ποσὰ τινα, τὰ ὁποία δὲν ἐπανεληφθήσαν, ὡς τὰς 300,000 ὡς εἶρηται, τὰς ἐλαττώσεις τὰς ἐπαληθεύσας ἀπὸ τὴν κατάργησιν τῶν διακτερίων ἐν Ἑπτανήσῳ 95,000, ἐξοδὰ τινα, τὰ ὁποία ἐγένοντο, μέχρι 300 χιλιάδων δραχμῶν, διὰ τοὺς πρόσφυγας Κρήτας καὶ ἄλλα τινα, τὰ ὁποία δὲν ἐπαναλαμβάνονται καὶ τὰ ὁποία καταδικάζουν τὰ ἐξόδα τοῦ 1866 εἰς περίπου 26. 700,000, ἴδού, κύριοι, τὰ ἀποτελέσματα τοῦ 1866, τὰ ὁποία εὐρίσκατε καὶ εἰς τὴν σημείωσιν τοῦ Λογιστηρίου.

Ἐνθυμίσθη, ὅτι κατὰ τὸ 1866 ἤρχισεν ἡ ὑπόθεσις τῆς Κρήτης, ἥτις ἔφερε μαζί της ἐξόδα καὶ βάρη διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ μ' ὅλην τὴν οὐδετερότητα μας, καθὼς εἶπεν ὁ κ. Σωτηρόπουλος, ἡμεθεὶς ὑπόχρεοι νὰ τροποδοτῶμεν, νὰ ἐδώμεν τοὺς Κρήτας καὶ νὰ καταβάλλωμεν ἄλλα ἐξόδα, τὰ ὁποία ἦτο ἀδύνατον ν' ἀποφύγωμεν. — Τὸ 1867 εὐρεθὲν ὑπὸ τὸ βῆρος αὐτῆς τῆς καταστάσεως καὶ ἐλλείμματος τοῦ προϋπολογισμοῦ τὸ ὁποῖον εἶδατε καὶ εἰς τὸ 1866 καὶ τὸ ἐλλείμμα αὐτὸ ἦτο μόνιμον, διότι οὕτε αἱ εἰσπράξεις, οὕτε ἡ συγκομιδὴ τοῦ 1866 ἦσαν κακαί, οὕτε τὰ ἐξόδα ὑπερβολικά, ἵνα ὑποθῇ τις, ὅτι αὐτὴ ἡ διαφορὰ μεταξὺ ἐσόδων καὶ ἐξόδων ἦτο τυχαία καὶ διαβατική. Εὐρίσκαμε λοιπὸν ἀπέναντι γαθεροῦ ἐλλείμματος. Οὐδὲν χειρότερον εἰς Κράτος ἢ τὸ διαρκὲς ἐλλείμμα αὐτὸ ταράττει τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ Κράτους, καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον φέρει εἰς τὴν χρεωκοπίαν καὶ εἰς τὴν ἀσθένειαν τὰ ἔθνη, εἰς τὰ ὁποία ἡ πίστις ὑπάρχει μεγάλη διότι προεπιθεμένως αἰώνως ἐλλειμμάτων ἐπὶ ἐλλειμμάτων καὶ δανείων ἐπὶ δανείων θὰ φθάσιν ἐπὶ τέλους εἰς τὴν χρεωκοπίαν.

Διὰ τοῦτο, κύριοι, ἅμα ἐλθόντες εἰς τὰ πράγματα, δὲν ἀφήκαμεν τὴν διόθεσιν εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἐμφάνισιν εὐτυχῶν τινῶν περιστάσεων, ἀλλ' ἐσκέρθημεν πῶς ῥιζικῶς νὰ θεραπεύσωμεν τὴν ἀνωμαλίαν αὐτὴν καὶ νὰ φέρωμεν τάξιν καὶ ἰσορροπίαν εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Κράτους, δηλαδὴ νὰ κανονίσωμεν τὰ οἰκονομικά. Ἐντεῦθεν ἡ πρώτη ἰδέα τῆς αὐξήσεως τῶν φόρων. Μ' ὅλον τὸ θάρρος λοιπὸν ἐπαρυστάθημεν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἐκείνης, ἡ ὁποία δὲν εἰδίστατε νὰ θυσιάσῃ τὴν δε-

μασιότῃτά της, νὰ προσφέρῃ θυσίαν συμφέροντα τῶν ἐντολέων της ἀπέναντι τοῦ μεγάλου συμφέροντος, νὰ τακτοποιήσῃ τὰ οἰκονομικά τοῦ Κράτους, νὰ φέρῃ εἰς ἰσορροπίαν τὸν προϋπολογισμὸν καὶ νὰ προβλέψῃ περὶ τῶν ἐκτάκτων ἀναγκῶν. Ὑπεβάλλομεν λοιπὸν εἰς τὴν Βουλὴν, καὶ ἡ Βουλὴ παρεδέχθη αὐξῆσιν φόρων, δι' ἧς τὰ ἐξόδα ἀπὸ 24,779,095, ἀνευρίσκαμεν εἰς 31,102,028.

Τοιοῦτοτρόπως οὐχὶ μόνον τὰ ἐξόδα τῶν 27,364,352 ἐκαλύφθησαν, ἀλλὰ καὶ περισσεύμα ἔμεινεν εἰς τὸ 1867. Δὲν ἦτο ὅμως μόνον αὕτη ἡ ἰδέα μας, ἀλλ' εἶχομεν ὑπ' ὄψιν μας τὰς σπουδαίας καὶ μεγάλας ἀνάγκας, τὰς ὁποίας ἡ κατάστασις τῆς Κρήτης ἐπαρουσίαζε, καὶ ἔπρεπε καὶ δι' αὐτάς νὰ προνοήσωμεν, ἠθέλατε μᾶς κατηγορήσῃ δικαίως, ἐὰν ἀφαιρέθαι εἰς τὴν τύχην. Διὰ τοῦτο, ἐπειδὴ τὰ τακτικά ἐξόδα δὲν ἐπάρκουν, θεωρήσαμεν ἀναγκαῖον νὰ καταργήσωμεν εἰς δάνειον. Καὶ πρῶτον ἀπεπειράθημεν νὰ συνομολογήσωμεν τοιοῦτον εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ τοὺς ὁμογενεῖς διὰ τῆς ἀποστολῆς προσώπου ἐκ τῶν λίαν ἀξιοτίμων ἀνδρῶν τῆς Ἑλλάδος. Ὁ κ. Ρινιέρης ἀποσταλὲς εἰς Εὐρώπην, μᾶς ἐπληροφόρησεν ἐπιστρέφων, καὶ ἀπορῶ πῶς ἡ πληροφορία αὕτη διέφυγε τὴν προσοχὴν τῆς κυβερνήσεως, μᾶς ἐπληροφόρησεν, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐλπίσωμεν δάνειον ἐν Εὐρώπῃ, ἐν ὅσῳ στερούμεθα πίστεως, διότι αἱ ὁμολογίαι μας καὶ αἱ ὑποχρεώσεις μας δὲν δύναται νὰ κυκλοφορήσωσιν οὔτε νὰ πωληθῶσιν. Εἰς τὴν Εὐρώπην δὲν δανείζουσι διὰ νὰ καταστήσωσι πάγια τὰ κεφάλαιά των, ἀλλὰ διὰ νὰ τὰ ἔχωσιν εἰς κυκλοφορίαν καὶ αἱ ὁμολογίαι αἱ ἰδικαὶ μας εἰς τὴν Εὐρώπην κατὰ δυστυχίαν δὲν ἔχουσιν ἀξίαν ἀνταλλακτικὴν. Ἡ κατάστασις τῶν παλαιῶν δανείων μᾶς κλείει τὰ χρηματιστήρια τῆς Ἀγγλίας, καὶ τὰ χρηματιστήρια τῆς Ἀγγλίας μᾶς κλείουν καὶ τὰ χρηματιστήρια τῆς λοιπῆς Εὐρώπης. Ἀποῦ ἀπεληπίσθημεν οὕτω, ὑπεβάλλομεν τὸν Νόμον τοῦ δανείου τῶν 28 ἐκατομμυρίων. Πρῶτος λοιπὸν σκοπὸς ἡμῶν ἦτον, εἰσελθόντες εἰς τὴν ἐξουσίαν, νὰ καλύψωμεν τὸ ἐλλείμμα, νὰ τακτοποιήσωμεν τὰ οἰκονομικά μας, νὰ οἰκονομήσωμεν ποσὸν τι ἐπὶ τοῦ ὁποίου στηριζόμενοι μεθ' ἡμῶν καὶ οἱ πιστωταὶ μας, νὰ μᾶς χορηγήσωσι δάνειον, καὶ δι' αὐτοῦ ν' ἀνταποκριθῶμεν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς Κρήτης. Ἐν τούτοις κύριοι, διὰ τὴν αὐξῆσιν τῶν φόρων, οἵτινες ἐθεράπευσαν τὰς ἀνωτέρας ἀνάγκας, γινώσκατε πόσα εἶπον ἐναντίον μας, καὶ τὴν αὐξῆσιν ταύτην μεταχειρίσθησαν, ἵνα μᾶς πολεμήσωσι κατὰ τὰς ἐκλογὰς καὶ νὰ μᾶς συκοφαντήσωσι καὶ ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς. Ἡμεῖς ὅμως ἠδιαφορήσαμεν, διότι εἶχομεν τὴν συναίσθησιν, ὅτι ἐπ' ἀξίαν ὅ,τι καλλίτερον εἶδυντο νὰ πράξῃ κυβέρνησις. Ἐσπεύσαμεν νὰ ἐκανοποιήσωμεν τῷ 1867 τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας καὶ τὰς τῆς Κρήτης. Τὸ 1867 καταγορήθη ὡς σπάταλον ἔτος, καὶ μ' ὅλα ταῦτα ἀπὸ τοὺς λο/σμοὺς, τοὺς ὁποίους ἐδημιούρουν τὸ παρὸν ὑπουργεῖον, θέλατε ἰδεῖ, ὅτι τὸ 1867 δὲν ἦτο πολὺ μακρὰν οἰκονομικῶς ἀπὸ τὸ 1866, τὸ ὁποῖον ἐπαρουσιάσθη ὡς τὸ οἰκονομικώτερον. Κατὰ τοὺς λο/σμοὺς τοὺς παρουσιασθέντας ἀπὸ τὸν ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν, ἡ χρῆσις τοῦ 1867 ἀναβαίνει εἰς 42,491,806. Ἐξ αὐτῶν ὅμως, Κύριοι, ἀνάγκη ν' ἀφαιρέσῃτε 3,848,874 διὰ τὸ χρέος τῶν Δυνάμεων, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι οὔτε ἐσοδὸν, οὔτε ἐξοδὸν εἰς βῆρος τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἀλλὰ σημειοῦται ἀπλῶς εἰς τοὺς λο/σμοὺς, πληροῦνται ὅμως ἀπὸ τὰς Δυνάμεις. Ν' ἀφαιρέσῃτε 10,359,080 τῶν ἐκτάκτων πιστώσεων, ζητηθειῶν καὶ ἐξοδαθειῶν διὰ τὰς ἐκτάκτους ἀνάγκας, ν' ἀφαιρέσῃτε 917,500, αἱ

νοῦσιν, ὅτι ἐπὶ τῶν αὐτῶν εἰς ὅλα, ὥστε δὲν ἔχουν ἀνάγκην νὰ ἐπικαλεσθῶν τὰς ἐκτάκτους περιστάσεις, οὔτε νὰ καταφύγῃσιν εἰς τὸν πατριωτισμὸν τῶν ὁμογενῶν, ὅπως ἔακμον οἱ προκάτοχοί των. Διὰ τοῦτο βλέπετε, ὅτι οὐ μόνον προ- διαρίζουν τὰς δαπάναις τῆς ὑπηρεσίας ἀνευ τινὸς οἰκονομίας καὶ φειδοῦς, ἀλλὰ καὶ ἀγοράζουσιν κτίρια καὶ ἐπεκτείνουν τὰς δαπάνας τῶν διαφόρων κλάδων τῆς ὑπηρεσίας, καὶ μετ' ὅλα αὐτὰ ὑποθέ- τουν, ὅτι θὰ ἔχουν ἀρκετὰ περισσεύματα, μετὰ τὰ ὅποια ὑπόσχυν- ται νὰ μᾶς προκρίσῃσιν μετὰ νῆα πλοῖα καὶ νῆα δικαστικὰ κατα- στήματα. Εἰς ἀνοίχτη τοῦς προϋπολογισμοὺς τῶν διαφόρων ὑπουργείων, θέλει ἰδεῖν, ὅτι ὁ εἰς ἐκ τῶν ὑπουργῶν προτίθεται νὰ κατασκευάσῃ φυλακὰς, ὁ ἄλλος δικαστήρια καὶ ὁ ἄλλος ἄλλο δημόσιον καταστήμα.

Διὰ νὰ δυνάμωμεν νὰ ἐννοήσωμεν ὁπωσὺν τὴν οἰκονομικὴν μας κατάστασιν, καὶ διὰ νὰ κρίνωμεν συνάμα περὶ τῆς ἀξίας, τῇ ὁποίᾳ ὀφειλομένον ν' ἀποδώσωμεν εἰς τὰς ἐκθέσεις τῶν κ. ὑπουργῶν, σὰς παρακαλῶ νὰ μοὶ ἐπιτρέψῃτε ν' ἀναδράμω ὀλί- γον εἰς τὸ παρελθὸν καὶ νὰ σὰς ἀρηγήθῃ ὁποῖα τινα ἔλαβον χώραν ἀπὸ τῆς συζητήσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1868 μέχρι τῆς εἰσόδου τοῦ παρόντος ὑπουργείου εἰς τὴν ἐξουσίαν. Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1868, τὸν ὁποῖον παρουσίασεν εἰς τὴν Βουλὴν τὸ προεδρευόμενον ἀπὸ τὸν κ. Βούλγαρη ὑπουργεῖον, περιείχεν ἐξ ὧν 33 ἑκατομμύρια 508 χιλιάδας. Ἡ τότε ἀντι- πολίτευσις, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνέκον ὅλοι οἱ σημερινοὶ ὑπουργοὶ ἐκτὸς τοῦ κ. Δηλιγιάννη, ὅστις δὲν ἦτο βουλευτὴς, ἐθεώρησε τὸν προϋπολογισμὸν τοῦτον, ὡς λίαν ἐξωγλωττισμένον, καὶ τὸν ἐπο- λέμισεν συστηματικῶς. Μετὰ πολλὰς δὲ καὶ παρατεταμένας συ- ζητήσεις, εἰς τὰς ὁποίας, κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἀπὸ τινος χρόνου ἐν τῷ περιόλῳ τούτῳ τακτικὴν, ἐξητάσθη ἡ πολιτικὴ τοῦ 1867 καὶ τοῦ 1868, χωρὶς, ἐννοεῖται, νὰ λησμονηθῇ καὶ ἡ πολιτικὴ τοῦ 1866, ἡ ἀντιπολίτευσις κατέλαβεν εἰς τὸ ἐξέ- ῥημα, ὅ ὁποῖον, εἰς τὴν ἀπαιτῶμαι, ἐγράψιν ἰδιοχτίρως ὁ ἀξιό- τιμος πρωθυπουργὸς κ. Ζαΐμης. «Ἡ Βουλὴ πεισθεῖσα ἐκ τῆς ἀγενικῆς συζητήσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1868, ὅτι κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ ἡ κυβέρνησις δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὰς οἰ- κονομικὰς δυσχερείας τοῦ κράτους, προβαίνει εἰς τὴν συζήτησιν τῶν εἰδικῶν προϋπολογισμῶν τῶν ὑπουργείων». Τὸ θέμα τοῦτο ψηφισθὲν ἔλαβεν 75 ψήφους ὑπέρ, καὶ 81 κατὰ, ἀριθμῶντων 2. ἔιστα, εἰς τὴν προσετιθεμένην ἀκόμη εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν τρεῖς ἢ τέσσαρες ψήφοι, τὸ ὑπουργεῖον ἐκείνο ἤθελε πείσῃ ὑπὸ τὸ ἔαρος τῆς μεγαλειτέρας κατηγορίας, τῆς κατηγορίας, ὅτι δὲν ἔλαβεν παντελῶς ὑπ' ὄψιν τὰς οἰκονομικὰς δυσχερείας, εἰς τὰς ὁποίας τὸ κράτος εὐρίσκατο. Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τοῦτο συνεκλήθη ἡ Βουλὴ εἰς ἐκτακτον σύνοδον καὶ ὑπεβλήθη εἰς αὐτὴν ὁ προϋπο- λογισμὸς τοῦ 1869, ὅστις ὁμολογουμένως ἦτον οἰκονομικώτε- ρος ἀπὸ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1868, διότι εἰς τὴν γενικὴν ὑπηρεσίαν τῶν διαφόρων ὑπουργείων ἐγένοντο οἰκονομικαὶ ἀνα- βαίνουσαι εἰς 1,725,000. Ὁ προϋπολογισμὸς οὗτος περιέμ- φθη κατὰ τὸ σύνθημα εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ προϋπολογισμοῦ, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ ἀντιπολίτευσις ἀντιπροσωπεύετο ἀπὸ 7 μέλη, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 4 καθήντα σήμερον εἰς τὰς ἔδρας τῶν ὑ- πουργῶν, ἦτοι ὁ κ. Ζαΐμης, ὁ κ. Λούγερινός, ὁ κ. Σούττος καὶ ὁ κ. Σαράδης. Ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἣ, νὰ εἰπω καλ- λίτερον, ἡ μειοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς, ἡ ἀντιπροσωπεύουσα τὴν ἀντιπολίτευσιν, δὲν ἤρκεσθαι εἰς τὰς οἰκονομικὰς τοῦ ὑπουργείου, ἀλλ' ἐθεώρησε καὶ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1869 ἐξωγλωττισμένον καὶ πολυδάπανον, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἀπεφάσισε νὰ προτείνῃ σπουδαίας οἰκονομικὰς, μεγάλας ἐλαττώσεις, πρὸ πάντων εἰς τὰ δύο ὑπουργεῖα τῶν Στρατιωτικῶν καὶ τῶν Ναυτικῶν ἀλλ' ἐ- πειδὴ πρὶν ἢ προεβῇ νὰ διατυπώσῃ εἰς ἐκθεσὶν τὴν ἀπόφασίν της, ἐπῆλθεν ἡ διακοπὴ τῶν σχέσεων, ἡ μειοψηφία τῆς ἐπιτρο-

πῆς, καθὼς καὶ ὅλα τὰ μέλη τῆς ἀντιπολίτευσεως ἐσυλλογίσθη- σαν, ὅτι ἦτο μάταιον, μὴ συνετὸν νὰ προτείνουσιν οἰκονομικὰς ἀπο- ρύσεις τὴν ἐλάττωσιν τῶν δημοσίων δυνάμεων τοῦ κράτους, ἀφοῦ ὑπῆρχε φόβος κηρύξεως πολέμου. Διὰ τοῦτο ἀπέσχε μὲν νὰ προ- τείνῃ ἐλαττώσεις εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς τῶν ὑπουργείων τῶν Στρατιωτικῶν καὶ τῶν Ναυτικῶν, ἀλλ' ὅπως μὴ μείνῃ ἀμφιβολία περὶ τῶν προθέσεων αὐτῶν καὶ τῶν λόγων, οἵτινες τὴν ἀνάγκασαν νὰ δεχθῇ τὸν προϋπολογισμὸν, ὅπως τὸ ὑπουρ- γεῖον τὸν ὑπέβαλεν, ἐρρόντισεν νὰ προστεθῇ εἰς τὰς ἐκθέσεις ἡ ἑξῆς φράσις: «Ἡ μειοψηφία, καίτοι σκοπὸν ἔχουσα νὰ προτείνῃ μεγάλας οἰκονομικὰς, ἀπέχει μ' ὅλα ταῦτα νὰ προβῇ εἰς τὸ μέ-τρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ παρόντος μετὰ τὰς δοθείσας ἐγκλήσεις παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν ἑξωτερικῶν ὑπουργοῦ κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 27 Ὁκτωβρίου. Ταῦτα σημειώσασθαι ἡ μειοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς, ἣ νὰ εἰπω καλλίτερον ἡ ἀντιπολίτευσις, εἰς τὰς ἐκθέσεις ἐπὶ τῶν εἰδικῶν προϋπολογισμῶν τῶν δύο ὑπουργείων, ἀρκεῖ νὰ συζη- τηθῇ καὶ ψηφισθῇ ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1869, ὅπως ὑπεβλήθη ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον τοῦ κ. Βούλγαρη. Πρὶν κηρυχθῇ ἡ λήξις τῆς ἐκτάκτου συνεδρίας, τὸ ὑπουργεῖον Βούλγαρη, εὐρισκόμενον ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἰδέας ὅτι ἐμελλε νὰ ἐμῇ εἰς πόλεμον, ὑπέβα- λεν εἰς τὴν Βουλὴν δύο νομοσχέδια, ἐξ ὧν τὸ πρῶτον ἀπέβλε- πε τὴν τροποποίησιν τοῦ νόμου περὶ τοῦ δανείου τῶν 25,000 000 δραχμῶν, τροποποιήσιν, δι' ἣς ἀπῆται δύο τινὰ ἀ. ν' αὐ- ζήθῃ ὁ τόκος κατὰ 1 0/0, καὶ δευτέρον νὰ ἀπαλειφθῇ τὸ τε- λεύτατον ἄρθρον τοῦ νόμου, διὰ τοῦ ὁποίου ὑπερχρεώτο ἡ κυ- βέρνησις νὰ δαπανᾷ τὰ 2/3 εἰς προμήθειαν ὑλικοῦ, ὥστε νὰ μείνῃ ἐλευθέρη νὰ μεταχειρισθῇ ὅσα χρήματα ἤθελεν εἰσπράξῃ ἀπὸ τὸ δάνειον τοῦτο εἰς οἰκονομικὰ ἀνάγκην ἤθελεν ἐγκρίνειν. Διὰ τοῦ δευτέρου νομοσχεδίου ἐζητήθη διὰ τὰς ἐκτάκτους πε- μετάσεις ἐκτακτοὺς πιστώσεις 100,000,000 δραχμῶν, καὶ ἐδί- δατο εἰς τὴν κυβέρνησιν τὸ δικαίωμα νὰ συνομολογήσῃ δά-κιον καὶ ἐξέσθῃ ἄλλους πόρους, ὅπως προμηθεύῃ τὴν πίστωσιν ταύ- των. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον νομοσχέδιον, ἦτοι τὸ περὶ δανείου, ἡ Βουλὴ παρεδέχθη ἀνευ συζητήσεως· ἐπίσης παρεδέχθη καὶ τὸ πρῶτον ἄρθρον τοῦ δευτέρου νομοσχεδίου τὸ ἀποβλέπον τὴν χορηγήσιν τῆς ἐκτάκτου πιστώσεως τῶν 100,000,000 μετὰ μό- νον τὴν προσθήκην τῆς λέξεως «παρούσης» μετὰ τὰς λέξεις «ἐκτάκτους περιστάσεις», διὰ νὰ μὴ μείνῃ εἰς κανένα ἡ ἀμφι-βολία ὅτι ἡ πίστωσις δίδεται διὰ μόνον τὴν ἀνάγκην τοῦ πο-λέμου. Καθόσον ὅμως ἀφορᾷ τὴν ἐτέραν διατάξιν τοῦ νομοσχε-δίου, διὰ τῆς ὁποίας ἡ κυβέρνησις τοῦ κ. Βούλγαρη εἰσέτει τὴν ἔδωκεν νὰ ἐξέσθῃ πόροι, δὲν εὐρίσθη σύμφωνος ἡ ἀντιπολίτευσις, ἀλλὰ τὴν ἐπολέμισεν καὶ ἐζήτησε νὰ ἐξαλειφθῇ αἱ λέξεις «περὶ ἐξαιρέσεως πόρων». Εγένετο ψήφοφορία, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπερίσχυσε μὲν ἡ κυβέρνησις, ἀλλὰ 55 ψήφοι τῆς ἀντιπολιτεῦ-σεως ἐδόθησαν κατὰ. Τοιοῦτοτρόπως ἡ κυβέρνησις τοῦ Βούλ-γαρη ἔλαβε πίστωσιν 100,000,000, καὶ τὴν ἔδωκεν, ὅχι μόνον νὰ συνομολογήσῃ δά-κιον ἀλλὰ καὶ νὰ ἐξέσθῃ πόροι. Κατὰ τὸν ψηφισθέντα νόμον, ἡ πίστωσις τῶν 100,000,000 ἔπρεπε νὰ διανεμηθῇ εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς ὑπηρεσίας διὰ δημοσίων δικταγμάτων, ἀλλ' ἀναδράσας τὴν ἐρημερίαν τῆς κυβερνήσεως, δὲν εὐρίσκατο ἐκδοθέντα εἰμὴ μόνον τρία τοιαῦτα· πρῶτον τὸ διάταγμα τῆς 22 Δεκεμβρίου, δι' οὗ ἐδίδετο πίστω-σις 727,000 δραχμῶν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, διὰ νὰ ἐπαναφέρῃ ὅλας τὰς θέσεις, ὅσαι λόγω οἰκονομικῆς κα-ταργουμένη διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1869, ἀλλ' ἡ δαπάνη αὕτη δὲν ἤδυνετο, ἐννοεῖται, νὰ πραγματοποιηθῇ εἰμὴ ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τοῦ ἔτους, διότι ἀπέβλεπε μισθοδοσίαν καὶ ἐξόδα προσωπικοῦ καθ' ὅλον τὸ ἔτος· δεύτερον τὸ διάταγμα τῆς 11 Ἰανουαρίου, διὰ τοῦ ὁποίου χορηγείται πίστωσις 1,000,000 δραχ-μῶν διὰ νὰ δοθῶσιν ὡς δάνειον εἰς τὴν τηλεγραφικὴν ἐπιτροπὴν, δι-

ὀλιγώτεροι. Τὸ δὲ αὐτοῦς τοὺς μῆνας ἀνγκασίαν πορὸν πρέπει νὰ συμπληρωθῇ ἀλλοχρήσιν. Ἀλλοτε ὑπῆρχε περίσσευμα τοῦ προηγουμένου ἔτους καὶ ἐδάνειζε τὸ κατόπιν καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Ἀλλὰ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν δὲν ὑπάρχει τοιοῦτο περίσσευμα, οὔτε κατὰ τὸ 1866, οὔτε κατὰ τὸ 1867, καὶ ἐν τούτοις αἱ ἀνάγκαι ἐθραπέυθησαν.

Ἐνθυμέτε, ὅτι εἰς τὰ 1867 δὲν παρελάδομεν χρήματα, καὶ μὴ ὅλα ταῦτα δὲν ἀπεληπίσθημεν. Ἀλλ' εἰς τὸν δημοσίον βίον ἡ κατὰ φύσιν τάξις ἔστι τοῦ ἰδιωτικοῦ ὡς ἦτο ὑπουργὸς ὁ τρέσδός μας καὶ θὰ ἐδιδόμιντο ἂν ἐδεδόμιντο, διότι αὐτὸς διήλθε διὰ πορὸς καὶ ὕδατος. Οἱ ὑπουργοὶ ὅμως ἀγαπῶσι νὰ τὰ ἔχωσιν ὅλα ἐν τάξει, καὶ μὴ ζημίαν, νὰ μὴ ὑπάρχῃ οὐδὲς κίνδυνος, οὐδὲς φόβος· ἔχουσιν ἐν οἰκονομολογικῇ τάξει, δὲν διήλθον οἰκονομικῶς τρικυμίας, ἀγαπῶσι τὴν ἐσυχίαν καὶ ἀσφάλειαν. Ἰδοὺ πῶς ἐσυλλογίσθησαν.

Ἀπὸ τὸν Ἰανουάριον μέχρι τέλους Ἰουλίου θέλομεν ἔσθαι τακτικὸν 16,500,000, ὀφείλομεν καὶ 6,517,000 ἐπομένως πρέπει νὰ ἔχωμεν μέχρι τέλους Ἰουλίου 23,170,000. Αὐτὸς εἶναι ὁ λογαριασμός, τὸν ὁποῖον ὑπεβόλουν οἱ κ. ὑπουργοὶ εἰς τὸν βασιλέα. Τί ἐβόλυντο εἰσπράξεις, προθέτουσαν καθ' ὅλους τοὺς δυνατοὺς ὑπολογισμοὺς 12,000,000 δραχ. θὰ μᾶς λείψουν τότε, 11,017,000, ἢ τὸ ὀλιγώτερον 10 ἑκατομμύρια· πῶς νὰ τὰ ἀναπληρώσωμεν; Ἐχομεν 9,000,000 ἀπὸ τὸ δάνειον τῶν 28,000,000· αὐτὰ δὲν μᾶς ἀρκοῦσι νὰ ζήσωμεν, διότι δὲν ἐλπίζομεν καὶ ταχέως νὰ τὰ πραγματοποιήσωμεν. Καὶ ὅμως πρέπει νὰ ζήσωμεν πρὸ πάντων καὶ νὰ ζήσωμεν ἀνέτως καὶ ἡσυχῶς. Λοιπὸν ὡς κάμωμεν χρῆσιν καὶ τοῦ δανείου τῶν 21,000,000, ἢ ὅπως ἡλαττώθῃ τῶν 12,000,000.

Ἰδοὺ ὁ συλλογισμὸς τὸν ὁποῖον ἔκαμεν, συλλογισμὸς, τὸν ὁποῖον κάμνει πᾶς φιλόζωνος, ὅστις πρὸ παντός ἄλλου θέλει νὰ ζήσῃ ἡσυχῶς καὶ ὁμαλῶς. Ἦτο, κύριοι, λανθασμένος ὁ συλλογισμὸς αὐτός καὶ θὰ ἔχῃ ὀλεθρίους συνεπείας διὰ τὸν Τόπον.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν εἶχεν, ὡς λέγει, τότε ἔλλειμμα 10,000,000· εἶχεν ὅμως νὰ εἰσπράξῃ 9,000,000 ἀπὸ τὸ δάνειον, καὶ ἔπρεπε νὰ ἐννοήσῃ τὸ ὑπουργεῖον ὅτι, ὅταν ἐξοφλήσῃ ἡ πληρωμὴ τῶν τόκων καὶ χρεωλυσιῶν καὶ ἡῶς καὶ ὁ τόκος, τὸ δάνειον τῶν 28,000,000 ἔθελε πραγματοποιηθῇ. Εἶχεν ἀκόμη 600,000 μεταλλικὸν εἰς τὸ Ταμεῖον καὶ εἰς τὴν Τράπεζαν 726 μετοχάς, τὰς ὁποίας δύναται νὰ διαθέσῃ. Λοιπὸν τὸ ὑπουργεῖον εἶχε 1,224,020 ἀπὸ τὴν Τράπεζαν, 600,000 εἰς τὸ Ταμεῖον καὶ 9 ἑκατομμύρια τὸ δάνειον, ἐν ὅλῳ 10,824,020. Τί ὤφειλε τὸ ὑπουργεῖον νὰ πράξῃ, ἵνα ἀπαλλάξῃ τὸν Τόπον ἀπὸ τὰ γραμμάτια; — Νὰ ἐπιστρέψῃ τὰ 3,000,000, τὰ ὁποῖα εὕρισκοντο ὅσα εἰς τὴν Εὐρώπην, νὰ ἐξοφλήσῃ μὲ ὁμόλογα τοῦ δανείου τῶν 28 ἑκατομμυρίων τὰ 3,000,000 τῶν Τραπεζικῶν γραμματίων καὶ νὰ ἄρῃ τὴν ἀναγκαστικὴν κυκλοφορίαν, ἤθελον δὲ τῷ μένει 7,824,020 ἢτοι 2,000,000 μείον τῶν ὅσα ὑπελόγησεν ὅτι ἤθελε χρειασθῇ. Καὶ ὅτι, κύριοι, αἱ Τράπεζαι ἐλάμβανον ἀπὸ τὰ ὁμόλογα τοῦ Ἐθνικοῦ δανείου ἀπέναντι τῶν γραμματίων τῶν, ἐδεσφαιώθη καὶ ἀπὸ τὸ ἐσχάτως συμβάν. Εσχάτως ἀνευ σκοποῦ ἔδωκαν εἰς τὴν τράπεζαν 3 ἑκατομμύρια ἐκ τοῦ Ἐθνικοῦ δανείου πρὸς ἀπόσβεσιν 3,000,000 γραμματίων, καὶ οὕτω χωρὶς νὰ ἄρῃ τὴν ἀναγκαστικὴν κυκλοφορίαν, ἡῶσαν μόνον τὸν τόκον ἀπὸ 1 1/2 0/0, ὅπερ πληρόνομεν διὰ τὰ γραμμάτια, εἰς 10 0/0 ὅσα πληρόνομεν διὰ τὸ δάνειον.

Ἐπειδὴ ὅμως ἐγένετο καταφανές τὸ ἄτοπον, ἐγένετο μία ἐπιδιόρθωσις, ἥτις μοι ἐφάνη ἀττεία. Ἐλαβον 3,000,000 ἔντοκα γραμμάτια ἀπέναντι τῶν ὅσα ἔδωκαν, διὰ νὰ τὰ φυλάττωσιν, ὡς λέγουσιν, πρὸς πληρωμὴν τῶν γραμματίων τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας. Εἶχον ἀνάγκην δηλαδὴ νὰ δανεισθῶν ἀπὸ τὴν τράπεζαν πρὸς 10 0/0, διὰ νὰ ἐξοφλήσῃ γραμμάτια πληρόνοντα 8 0/0, ὅπως τὰ φυλάττωσιν εἰς τὰ Ταμεῖα πρὸς πληρωμὴν, ὥςποτε παρουσιασθῇ εὐκολία καὶ θέλουν νὰ πληρώσῃ τὸ δάνειον τῶν 12,000,000, καὶ τοιοῦτοτρόπως πληρόνουν διὰ 3,000,000, 8 0/0, ὥστε ἡῶσαν ὁ προϋπολογισμὸς χωρὶς λόγον κατὰ 250 χιλιάδας δραχ.

Λοιπὸν ἐδύνάτο ἡ κυβέρνησις, ἂν ἤθελεν, ἂν ἀπεισίστατο ἀφ᾽ ἑκείνης τὰς δυσκολίας, νὰ ἀπαλλάξῃ τὴν κοινωνίαν ἀπὸ τὴν ἀναγκαστικὴν κυκλοφορίαν, ἥτις θέλει ἔχει συνεπείας ὀλεθρίας καὶ ἀπὸ τὴν ὁποίαν δυσκόλως θ' ἀπαλαγώμεν εἰς τὸ μέλλον· διότι ἀντὶ 3 ἑκατομμυρίων θὰ ἔχωμεν ἀνάγκην μετὰ τινος καιρὸν 12,000,000 διὰ νὰ ἀπαλαγώμεν. Ἀλλῶς ὡς θέλει ἀποδειχθῇ, ἐάν δὲν ἐξοφλεῖτο τὸ χρέος τῶν ἐντόκων γραμματίων, καὶ ἀντ' αὐτῶν προτιμᾶτο ἡ ἐξόφλησις τοῦ δανείου τῶν 12 ἑκατομμυρίων, δὲν θὰ ὑπάρχῃ ποσὸς ἔλλειμμα. — Διὰ τὰ ἔντοκα γραμμάτια ἐπληρώθησαν 3,200,000 δραχ.

Αἱ τακτικαὶ εἰσπράξεις τοῦ 69 μέχρι τοῦδε εἰσὶν 17,400,000 δραχμαί· εἰσπράχθησαν προσέτι ἐκ τῶν Τραπεζῶν ὀκτὼ ἑκατομμύρια καὶ ἀπὸ τὸ ἐθνικὸν δάνειον τῶν 28,000,000, 9,000,000, καὶ προσέτι 3 ἑκατομμύρια μεταλλικόν, τὸ ὅλον 37,400,000. Καὶ εἰμὲθα εἰς τὸν Σεπτέμβριον. Τώρα τί ἔκαμεν αὐτὰ τὰ 37,400,000; Κατὰ τοὺς λοισμούς, τὸ ὑπουργεῖον ἐπλήρωσε 3,000,000 δι' ἔντοκα γραμμάτια καὶ 1900,000 διὰ τὸ μεταλλικόν· πρὸς δὲ ἔχει εἰς τὸ Ταμεῖον μέχρι τέλους Αὐγούστου 2 ἑκατομμύρια· ὥστε τὸ ὑπουργεῖον ἐπλήρωσεν ἢ ἔχει 7,000,000 ἐκ τῶν 37,400,000, τὰ ὁποῖα εἰσέπραξε. Μένουν λοιπὸν 30,400,000, αὐτὰ εἰς ἀπάντησιν μέχρι Αὐγούστου. Ἐχομεν δὲ 5 μῆνας ἀκόμη. Ἄν ἀκολουθήσωμεν τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, θέλομεν 12 1/2 ἑκατομμύρια διὰ τοὺς πέντε αὐτοὺς μῆνας, ἦτοι μέχρι τέλους τοῦ ἔτους· ἐπομένως 12 1/2 καὶ 39,400,000 ἀποτελοῦσι 41,400,000· καὶ ἐπειδὴ εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους μένουσιν τρία ἢ τέσσαρα ἑκατομμύρια ὀφειλόμενα θὰ φθάσωμεν εἰς τὸ τέλος τῆς χρήσεως μέχρι τῶν 45 ἑκατομμυρίων. Δὲν εἰζύρω ἂν πλανώμαι εἰς τοὺς λοισμούς, ἂν δὲν μᾶς φωτίσῃ ὁ κ. ὑπουργὸς θὰ ἐξακολουθώμεν ἴσως νὰ πλανώμεθα· διότι δύνανται οἱ λοισμοί, τοὺς ὁποίους μᾶς ἔδωκε νὰ εἶναι ἀνακριβεῖς. Ἐγὼ ἀμφισβῆλλω, ἂν δύναται νὰ στηρίχθῃ τις ἐπ' αὐτῶν καὶ ἰδοὺ διὰ τί. Τὸ ὑπουργεῖον λέγει εἰς τὴν πρὸς τὸν βασιλέα ἐκθεσίν τοῦ προϋπολογισμοῦ, ὅτι ὁ κ. Βούλγαρης ἔλαβεν ἐκ τῆς Τραπεζῆς δι' ἐκποίησιν μετοχῶν 855,000 δραχ. Ἐνῶ εἰς τὴν ἐκθεσίν του ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ λέγει, ὅτι διετίθησαν 274 μετοχαί, ἦτοι δραχ. 465,801 μόνον. Ἐκ τούτου βλέπετε τὴν μεγάλην ἀντίφασιν, ἥτις ἀποδεικνύει τὴν ἀταξίαν τῶν λογαριασμῶν. Ἐν τούτοις κατὰ τὰ μέχρι τοῦδε διδόμενα τὰ ἔσοδα τῆς χρήσεως 1869 θέλουν ἀνάβῃ εἰς 45 ἑκατομμύρια.

Αὐτὰ εἶναι, κύριοι, τ' ἀποτελέσματα τοῦ 1869. Δὲν ἐπιχειρῶ λεπτομερῆ ἀνάλυσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1870· διότι τί μοι χρειάζεται, ἀφοῦ ἐγὼ τοιαῦτα διδόμενα. Καὶ ἂν τοιαῦτα διδόμενα μᾶς πληροφοροῦν ὁ προϋ-

σμός ἦτον 8 ἑκατομμύρια 77 χιλιάδες, ἀφαιρούμενος τῆς ἀξίας τῶν περισσευσάντων ἱματίων καὶ φορημάτων, ἤτις ἀναβαίνει εἰς 345 χιλιάδας, ὁ προϋπολογισμὸς περιορίζεται εἰς 7 ἑκατομμύρια 731 χιλιάδας. Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1870 περιλαμβάνει 7,983,000 ἂν προσθέσῃτε εἰς αὐτὰς τὰς 345,000 θέλει ἀναδιδασθῇ εἰς 8,329,000, καὶ ἐπομένως θέλει ἀποδῇ ἀνώτερος ἀπὸ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1869, κατὰ 598,000. Ἄν προσθέσῃτε ἀκόμη εἰς αὐτὰς καὶ τὰς 160,000 δρ., αἱ ὁποῖαι, κατ' ἐμὲ, αὐθαριέτως καὶ ἄνευ τινος διδομένου ἀφαιροῦνται ἀπὸ τὰς τροφᾶς, θέλετε ἔχει ὑπερβάσιν 758,000. Ἰδοὺ λοιπὸν ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς, τὸν ὁποῖον οἱ παρουσιαζόντες διὰ τὸ ἔτος 1870, εἶναι ἀνώτερος κατὰ 800 περίπου χιλιάδας δραχμὰς ἀπὸ τὸν τοῦ 1869, ἤτοι ἀπὸ τὸν προϋπολογισμὸν ἐκείνου, τὸν ὁποῖον ὁ κ. Σοῦτσος καὶ οἱ συνάδελφοί του ἐθεώρησαν πολυτελεῆ καὶ πολυδάπανον, καὶ ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἦσαν ἔτοιμοι πέρυσι ν' ἀφαιρῶσιν διάφορα πιά, ἐμποδίσθησαν δὲ εἰς τοῦτο, διότι ἐπῆλθε τὸ ἐξωτερικὸν ζήτημα, τὸ ὁποῖον ἀπῆλθε αὐξήσιν καὶ οὐχὶ ἐλάττωσιν τῶν στρατιωτικῶν ἡμῶν δυνάμεων.

Ματαβαίνω ἔδῃ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν. Ὁ κ. ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργὸς δηλοῦσι ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ εἶναι ἀνώτερος κατὰ 343 χιλιάδας ἀπὸ τὸν τοῦ ἔτους 1869. Ἄν ἔχει λοιπὸν νὰ κυχηθῇ, ὡς ὁ ἐντιμὸς ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν συνάδελφός του δι' οἰκονομίας καὶ ἐλαττώσεως. Ἀλλ' εὐρίσκει καὶ αὐτὸς κατὰ τὸ ὁποῖον κυχᾶται, εἶναι δὲ τοῦτο ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ συντάχθη ἐπὶ τῇ ἐξέσει τῶν ὑπαρχόντων νόμων καὶ κανονισμῶν τὸν δὲ ἰσχυρισμὸν τοῦτον εὐρίσκει πολὺ εὐλογον καὶ θετικὸν ἢ ἐπιτροπὴ τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ σπεύδει νὰ τὸν ἐπαιέσῃ, διότι συνεμορφῆθη μὲ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. Ἀλλοίμονον, κύριοι, ἂν ὅλοι οἱ ὑπουργοὶ καὶ ὅλοι οἱ ἐπιτετραμμένοι τὴν ἐκτέλεσιν τῶν νόμων ἐτήρουν αὐτοὺς, ὡς ἐτήρησε τοὺς σχετικὸς νόμους ὁ κ. ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν προϋπολογισμοῦ! Ἀκούσατε καὶ κρίνατε. Κατὰ τὸν καταστατικὸν τῶν ὑπουργείων νόμον, τὸ προσωπικὸν τοῦ ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν σύγκαιται ἀπὸ ἑνα τμηματάρχην, δύο ἀξιωματικῶν γραμματέων, ἑνα φροντιστῆν, ἑνα ὑπασπιστῆν, ἐκτὸς τῶν γραφέων καὶ κλητῶν. Ἐν τούτοις ὁ προϋπολογισμὸς περιέχει ἑνα ἀρχιφροντιστῆν, δύο φροντιστάς, ἑνα γενικὸν γραμματέα, καὶ ἑνα ὑπασπιστῆν. Ἡ αὐτὴ ὑπερβάσις καὶ ἐτι μεγαλειτέρα ὑπάρχει καὶ εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς, τοὺς ὁποῖους ἐσυζητήσαμεν πέρυσιν, ὅσοι δὲ εἶθε καὶ τότε βουλευταὶ ἐνθυμίσθητε τίνι τρόπῳ οἱ ἀρμόδιοι ὑπάλληλοι τοῦ ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν ἐδικαιολόγουν τὴν ὑπερβάσιν ταύτην· μὰς ἔλεγον δηλ. ὅτι ἐξ ὅτου ἐψηφίσθη ὁ περὶ προσδιορισμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ ναυτικοῦ νόμος, ἠκυρώθη ὁ καταστατικὸς νόμος τῶν ὑπουργείων. Ἐπομένως δύναται ὁ ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν νὰ διορίξῃ ὅσους ὑπάλληλους θέλει εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ κάμῃ ἐν συνόλῳ εἰς τὴν ναυτικὴν ὑπερβάσιν ὑπερβάσεις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν. Αὐτὰ μὰς ἔλεγον πέρυσιν, τὰ ὁποῖα ὅμως οὔτε ἐγὼ εὕρισκον ὀρθά, οὔτε οἱ ἐντιμοὶ νῦν ὑπουργοί, οἵτινες εὕρισκοντο τότε εἰς τὰς αὐτὰς μετ' ἐμὲ τάξεις. Ἀλλὰ καὶ ἰσχυρὸς ἐάν θεωρηθῇ ὁ λόγος οὗτος δὲν ἀρκεῖ πρὸς δικαιολόγησιν τοῦ ἐφικτινοῦ προϋπολογισμοῦ, διότι ὁ κ. Τριγγέτας δὲν ἐτήρησεν οὐδὲ τὸν Νόμον περὶ ἀριθμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν ἀλλ' ἔκαμιν πολλὰς ὑπερβάσεις καὶ τῶν διὰ τοῦ νόμου τούτου κανονιζομένων ἀριθμῶν· ὁ ἀριθμὸς τῶν πλωτάρχων ὀρίζεται π. χ. εἰς δώδεκα, ἐν τούτοις ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ κ. Τριγγέτα περιλαμβάνει δεκαεὶνέα πλωτάρχας, ἤτοι ἐπτά πλειοτέρους, ὁ νόμος ὀρίζει εἰκοσιτέσσαρας ὑποπλωτάρχους, εἰ δὲ τὸν προϋπολογισμὸν ὑπάρχουν τριάκοντα πέντε· ὁ νόμος διαλαμβάνει τριάκοντα ἀνθυποπλωτάρχους, ὁ δὲ προϋπολογισμὸς

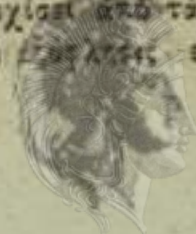
τεσσαράκοντα, κατὰ τὸν νόμον κανονίζονται εἰς ἀρχιφροντιστῆς, ἑξ φροντισταί, ἑξ ὑποφροντισταί, 4 ἀνθυφροντισταί, καὶ ὅμως ὁ προϋπολογισμὸς περιέχει δύο ἀρχιφροντιστάς, τρεῖς φροντιστάς καὶ τρεῖς ἀνθυφροντιστάς. Βλέπετε λοιπὸν, ὅτι ὁ κ. Τριγγέτας ἀφοῦ δὲν ἐτήρησε τὸν καταστατικὸν τῶν ὑπουργείων νόμον, δὲν δύναται νὰ εἴπῃ, ὅτι ἐτήρησε τοῦλάχιστον τὸν περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν, διότι καὶ τὸν νόμον τοῦτον παρίδασε. Καὶ πῶς θέλετε νὰ μὴ γενῶσιν ὑπερβάσεις, ὅταν κατὰ τὸν ὑπὸ συζήτησιν προϋπολογισμὸν πρόκειται καὶ οἱ κυβερνῆται τῶν μικρῶν σκαφῶν, εἰ κυβερνῆται τῆς Παράλου καὶ τῆς Σιλαμίνης νὰ ἔχωσι τὸν βαθμὸν τοῦ πλωτάρχου; ὁ βαθμὸς οὗτος ἀντιστοιχεῖ, ἂν δὲν ἀπατώμαι, πρὸς τὸν βαθμὸν τοῦ capitain de fregate, ἐνῷ τὰ πλοῖα αὐτὰ μόλις εἶναι γολέται.

Ὁ κ. Τριγγέτας ἐν ἀκμῇ οἰκονομίας ἀφαιρᾷ τὸν δρόμον· νὰ Μετολλάγιον, καὶ προτίθεται, ὡς λέγει, νὰ τοποθετήσῃ τοὺς δοκίμους εἰς τὸ ἐκπαιδευτήριον· ἀλλὰ τὸ μέτρον τοῦτο ἀτίκεινται εἰς τοὺς καίμινους νόμους. Ἰδοὺ τί διαλαμβάνουν οἱ σχετικοὶ νόμοι περὶ δοκίμων· ὁ νόμος τοῦ 1861 ἐν τῷ ἀρθρῷ 2 λέγει· «Πρωτόπλους δοκίμοι οὐδεὶς γίνεται, πρὶν ἢ ἀποπερατώσῃ αὐτὰς σπουδὰς αὐτοῦ ἐν πολεμικῇ ναυτικῇ σχολῇ ἢ ἐπὶ πολεμικῷ ξένου πλοίου καὶ εἰς ἐξετάσεις ὑποβληθεὶς εὐδοκίμησῃ» ὥστε κατὰ τὸν νόμον τοῦτον, δοκίμοι δὲν γίνονται διὰ νὰ μάθουν γράμματα, διότι πρὶν γίνον ὀφείλουν νὰ ἔχουν ἀποπερατωμένας τὰς σπουδὰς τῶν. Τὸ δὲ ψήφισμα τῆς 13 ἰουλίου 1863 διαλαμβάνει ῥητῶς· «οἱ δοκίμοι διατελοῦσι πάντοτε ἐν ἐνεργητικῇ ἐν πλοίοις ὑπερσίᾳ, μὴ δυνάμενοι νὰ ταῦσιν εἰς οὐδεμίαν ἄλλην κατάστασιν.» Καὶ κατὰ τὸ ψήφισμα λοιπὸν τοῦ 1863 οἱ δοκίμοι πρέπει νὰ μένωσιν ἐντὸς τῶν ἐν ἐνεργείᾳ πλοίων, καὶ οὐχὶ ἐν ἐκπαιδευτηρίῳ.

ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ. Ποῖος τοὺς διώρισε;

ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ. Τὴν κυβέρνησιν ἐρωτήσατε.

Παύω τὴν περαιτέρω ἀνάλυσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ, διότι νομίζω, ὅτι ἀρκετὰ εἶναι ὅσα εἶθε διὰ νὰ ἐννοήσῃτε ὑπὸ ποῖον πνεύμα συντάχθη ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1870, τὸν ὁποῖον καλεῖσθε νὰ ψηφίσῃτε. Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1870 ψηφίζομενος, ὅπως ὑπεβλήθη, θέλει παρουσιάσῃ μέγα ἑλλειμμα καὶ οὐχί, ὡς φρονοῦσιν οἱ κ. κ. ὑπουργοί, πλεόσσμα, διότι τὰ μὲν ἔσοδα δὲν εἶναι δυνατόν ν' ἀναδιδασθῶσιν ἐπείκεινα τῶν 31 μέχρι 32 τὸ πολὺ ἑκατομμυρίων, ἀφοῦ οὔτε ἡ χρῆσις τοῦ 67 οὔτε ἡ τοῦ 68 ἔδωκε περισσότερα, τὰ δὲ ἔξοδα ἀναδιδάσκονται εἰς 34 ἑκατομμύρια. Ἐάν δὲ ἀφαιρήσῃτε ἀπὸ αὐτὰ ἐν ἑκατομμύριον διὰ τὰς ἀδιαθέτους πιστώσεις, μένουσι 33 ἑκατομμύρια, ἀλλ' εἰς ταῦτα πρέπει νὰ προσθέσῃτε 1,000,000 τοῦλάχιστον διὰ τὰ ποσοστά, τὰς ἀποδοχὰς τοῦ χαρτοσήμου, τὴν τροφοδοσίαν τοῦ στρατοῦ καὶ ἄλλα τοιαῦτα, τὰ ὁποῖα κακῶς κατ' ἐμὲ ἀφαιρήθησαν ἐκ τῶν εἰδικῶν προϋπολογισμῶν, καὶ τότε τὰ ἔξοδα τοῦ κράτους θέλουν ἀναδιδασθῇ πράγματι εἰς 34,000,000. Ἐάν δὲ πραγματοποιηθῇ καὶ τὸ δάνειον τῶν 9,000,000 τράγκων, διὰ τὸ ὁποῖον ἐψηφίσατε πρὸ πολλοῦ τὸν νόμον, θέλετε ἔχει ἀκόμη προσθήκην δαπάνης ἐκ δραχμῶν 1,200,000. Ἀπορῶ μάλιστα πῶς διέφυγε τοῦτο τῆς προσοχῆς τοῦ κ. ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν καὶ σημειῖ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ διὰ τὴν ὑπερσίαν τοῦ προκειμένου δανείου μόνον 720,000 δραχμὰς. Τὸ δάνειον τοῦτο σύγκαιται ἀπὸ 9 ἑκατομμύριον τράγκων, κατὰ δὲ τὰς ἐλπίδας, τὰς ὁποίας εἶχεν ἡ κυβέρνησις ἐν καιρῷ τῆς συντάξεως τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἐμελλε νὰ συνομολογηθῇ ἐντὸς τοῦ Αὐγούστου, καὶ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου ἔπρεπε νὰ καταβληθῇ ὁλόκληρον ἐντὸς 4 μηνῶν, ἤτοι ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους· ἐπομένως ἡ πληρωμὴ τοῦ χρεωσίου καὶ τῶν τόκων ἔδεικεν ἀρχίσαι ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1870 καὶ ἐπειδὴ ἐμελλε νὰ γενῇ ἡ ἐξόφλησις εἰς ἐννέα

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 54.

Τῆς 20 Ὀκτωβρίου 1869.

(Δευτέρα).

Ὡρα 12.

Μετὰ τὴν ἐκφώνησιν τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου, εὐρεθεὶς ἐν ἀπαρτίᾳ τῆς Βουλῆς, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἐχει τις ἀντίρρηση κατὰ τῶν πρακτικῶν;

ΠΟΛΛΟΙ. Ὁχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἄς προσέλθωσιν οἱ μὴ ὀρισθέντες βουλευταί. (Προσέρχεται ὁ κύριος Δελνδάς καὶ δίδει τὸν νεομαρμένον ὄρκον.)

Ἀναφορὰ, κύριοι, τοῦ κ. δημάρχου Πειραιῶς ζητοῦντος ν' ἀναλάβῃ ἡ Κυβέρνησις τὴν συντήρησιν καὶ διατήρησιν τοῦ γυμνασίου Πειραιῶς.

ΔΑΝΟΠΟΥΛΟΣ. Νὰ σταλῇ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ προϋπολογισμοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Αὕτῃ ἐγνωμοδοτήσεν, ὥστε νὰ τὴν σταλῶμεν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῆς ἐκπαιδεύσεως.

ΤΑΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΣ. Ἐπειδὴ ἡ ἐπιτροπὴ κάμνει λόγον, καλὸν εἶναι νὰ σταλῇ ἡ ἀναφορὰ αὕτη εἰς τὸ ὑπουργεῖον, ὅπως ἔχῃ γνῶσιν καὶ ἀποφανθῇ κατὰ τὴν συζήτησιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τί ἐγκρίνει ἡ Βουλὴ;

TINEΣ. Εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Λοιπὸν θὰ σταλῇ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῆς ἐκπαιδεύσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ. Πρότασις νόμου ὑπὸ τῶν βουλευτῶν Μεταξᾶ καὶ Καθελασιράτου πρὸς σύστασιν τελωνοσταθμαρχεῖου ἐν τῷ λιμένι Κράνης, καί μιν ἐν τῷ δήμῳ

ΜΕΤΑΞΑΣ. Ὑπάρχει καὶ μίᾳ ἀναφορὰ σχετικῇ, ν' ἀναγνωσθῇ, παρακαλῶ ἀναφέρονται 600 πολῖται. (Ἀναγινώσκεται ἡ ἀναφορὰ.)

ΔΡΑΚΟΝΤΑΕΙΔΗΣ. Καὶ ἐγὼ πληρέστατα ὑποστηρίζω τὸ ὑποβληθὲν νομοσχέδιον. Πραγματικῶς ὁ λιμὴν Κράνης, τῆς ἐπαρχίας μου Κρανναίας, εἶναι σπουδαιότατος, καθόσον ἐκ τῶν κατοίκων τῶν γειτνιαζόντων δήμων, ἀναχωροῦν ἐνταυτίως ἑκατοστάδες, ἢ καὶ χιλιάδες ἐργατῶν, καὶ μεταβαίνουν εἰς τὴν ἀπέναντι στερεάν, ὅπου ἐργαζόμενοι, ὠφελοῦνται καὶ αὐτοί, καὶ ὠφελοῦν καὶ βελτιοῦνται μεγάλως διὰ τῆς ἐργασίας των τὰς γαίας τῆς στερεᾶς, καὶ καθόσον οἱ δῆμοι οὗτοι ἐξάγουσιν πολλοὺς καὶ ποικίλους καρπούς. Ὁ λιμὴν οὗτος ἦτον ἀνεωγμένον καὶ ἐπὶ προστασίας, καὶ εἶναι γνωστὰ καὶ ὁμολογούμενα τὰ καλὰ ἀποτελέσματα.

Μάλιστα ἀπὸ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἐν Ἀθήναις ἐλευθερίας μου, καθὼς βουλευτῆς, παρέστηκα πρὸς τὸν κύριον ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸν καὶ προφορικῶς καὶ δι' ἐπισέμου ὑπομνήματός μου, τὴν ἀνάγκην τῆς συστάσεως τοῦ προκειμένου λιμένος. Ὁ κύριος ὑπουργός, κατόπιν τῶν παραστάσεών μου, ἐξήτησε πληροφορίας ἀπὸ τὸν ἐν Κεφαλληνίᾳ τελώνην· οὗτος δὲ ἀπετάθη εἰς τοὺς διαφόρους γειτνιαζόντας δήμους, καὶ τόσῳ οἱ δῆμοι, ὅσοι καὶ ὁ τελώνης ἐγνωμάτευσαν ὑπὲρ τῆς συστάσεως. Τὴν ἀνάγκην τῆς συστάσεως τοῦ λιμένος ἐπανειλημένως καὶ σχεδὸν καθ' ἡμέραν ὑπενθυμίζω εἰς τὸν κύριον ὑπουργόν. Πιστεύω δὲ ἀδιστακτικῶς ὅτι ὁ κύριος ὑπουργός, ὅστις ἐπέστη πληρέστατα περὶ τῆς ἀνάγκης, θέλει αὐτὸς ὑποβάλλει εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον ἐπὶ τοῦ προκειμένου, πρὸς ὄφελος τῶν κα-

τοίκων τῶν γειτνιούντων δήμων, τῆς ὁμόρου στερεᾶς καὶ τοῦ δημοσίου. Σήμερον δὲ ἐκ τοῦ δήματος τούτου θερμῶς ἐπαναλαμβάνω τὴν ἐπίσπευσιν τῆς ὑποβολῆς τοιοῦτου νομοσχεδίου.

TINEΣ. Νὰ τυπωθῇ.

Γ. ΡΟΥΦΟΣ. Ἡ μὲν ἀναφορὰ νὰ σταλῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον, τὸ δὲ νομοσχέδιον νὰ τυπωθῇ καὶ νὰ τρέξῃ τὸν δρόμον του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Πολὺ καλὰ. Ὁ βουλευτὴς Μεσολογγίου κύριος Δεληγεωργῆς συνιστᾷ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἀναφορὰν διαφόρων προσφύγων Κρητῶν, ἐξαιτούμενος ν' ἀναγνωσθῇ.

ΠΟΛΛΟΙ. Μάλιστα.

ΔΕΛΗΓΕΩΡΓΗΣ. Κύριοι, πρὸ πολλοῦ καιροῦ μοι ἐδόθη αὕτῃ ἡ ἀναφορὰ, ἡ ὁποία προέρχεται ἀπὸ ὀπλαρχηγούς καὶ πληρεξουσίου τῆς Κρήτης, διαμένοντας ἐνταῦθα, διὰ νὰ τὴν ἐγχειρίσω εἰς τὸ προεδρεῖον καὶ ὑποβληθῇ εἰς τὴν Βουλὴν· ἐγὼ δὲ δὲν τὸ ἐπραξα, διότι ὁ ἀξιότιμος πρωθυπουργός εἶχε δηλώσει εἰς τὴν Βουλὴν, ὅτι μέλλει νὰ κάμῃ εὐρείαν ἐξήγησιν εἰς αὐτὴν, ἐξηγῶν τὴν ὑπόθεσιν ἐκ τῆς ὑπηρεσίας. Ἀλλὰ οἱ πρόσφυγες οὗτοι πεινώσι καὶ πολλάκις ἐπανειλημένως μὲ παρακαλοῦσιν νὰ ὑποβάλω τὴν ἀναφορὰν εἰς τὴν Βουλὴν. Δὲν ἔχω σκοπὸν οὔτε πολιτικὴν συζήτησιν νὰ ἐγείρω, οὔτε ἄλλο τι νὰ κάμω. Δὲν ἀμφισβῆλλω δὲ, καθὼς καὶ ἡ Βουλὴ καὶ ὁ ἐντιμος πρωθυπουργός ἐμπορεῖται ἀπὸ τῶν αὐτῶν αἰσθημάτων, θέλει αἰσθανθῇ πόσον δίκαιον καὶ ὀρθὸν καὶ πρέπον εἶναι τὸ καθήκον, τὸ ὁποῖον μᾶς ἐπιβάλλουν πολλὰ καὶ μεγάλα καθήκοντα τῆς πατρίδος. Διὰ τοῦτο εἰσάγων τὴν ἀναφορὰν παρακαλῶ τὸν κ. ὑπουργόν εἴτε σήμερον, εἴτε ἄλλην ἡμέραν, ἀλλὰ ταχέως, διότι καθὼς οἱ προεῖπον εὐρίσκονται οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ εἰς οἰκτρὰν κατάστασιν, νὰ φέρῃ τὴν συζήτησιν αὐτὴν καὶ ἡ Βουλὴ ν' ἀποφασίσῃ ἐπ' αὐτοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Νὰ σταλῇ εἰς τὸν κ. πρωθυπουργόν;

ΖΑΪΜΗΣ (πρωθυπουργός). Κύριε πρόεδρε, καθὼς εἶχα τὴν τιμὴν νὰ εἶπω ἄλλοτε εἰς τὴν Βουλὴν, ἐπαναλαμβάνω καὶ σήμερον ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐξακολουθεῖ χορηγοῦσα τὰ βοηθήματα, ὅσα ἦτο δυνατόν νὰ χορηγηθῶσιν εἰς τοὺς πρόσφυγας Κρητας. Ὅπως εἶπον καὶ ἄλλοτε ἐπαναλαμβάνω καὶ σήμερον, ὅτι ἀπὸ τῆς ἀνάδου ἡμῶν εἰς τὴν ἐξουσίαν, μέχρι πρὸ ὀλίγου, ἔχομεν δαπανᾶσαι ὑπὲρ τῶν Κρητῶν 1 ἑκατομμύριον 100 χιλιάδας δραχμῶν· ἤδη, ἐπειδὴ μακθάνω ὅτι ὀπλαρχεγοὶ καὶ ἀρχεγοὶ τῶν Κρητῶν εὐρίσκονται ἐκ νέου εἰς στενοχωρίαν, παρακαλῶ τινες νὰ σχηματίσωσιν ἐνν κατὰλογον περὶ τῶν προσφύγων ἐκείνων, οἵτινες πιέζονται ὑπὸ μεγαλειτέρης ἀνάγκης καὶ νὰ τὸν φέρωσιν εἰς τὸ ὑπουργεῖον διὰ νὰ χορηγήσω ἐκ νέου βοηθήματα, ἂν καὶ ἐξακολουθῶμεν νὰ πληρώνωμεν βοηθήματα καὶ ἐνοίκια καὶ τὰ ἐξόδα τῆς μεταβάσεως τῶν Κρητῶν, οἱ ὅποιοι ἐπιθυμοῦν ν' ἀπέλθωσι, καὶ τοὺς ναύλους διὰ τοῦ Αὐστριακοῦ ἀτμοπλοίου. Ἄρα τελειώσῃ αὐτὸς ὁ κατάλογος κατ' αὐτὰς, διότι ἔχω ἀνάγκην νὰ βεβαιωθῶ περὶ τῶν προσώπων, τὰ ὁποῖα μένουσιν εἰσὶ ἐν Ἀθήναις, ἅμα τελειώσῃ, ἐντὸς τῆς ἐβδομάδος αὐτῆς μάλιστα, ἡ Κυβέρνησις θέλει κάμει τὸ καθήκον τῆς.

ΔΕΛΗΓΕΩΡΓΗΣ. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ ἀξιότιμου πρωθυπουργοῦ, ὅτι μέχρι τοῦδε ἐπληρώθησαν διὰ τοὺς Κρητας 1 ἑκατομμύριον περίπου δραχμῶν, ἀπαντῶ ὅτι τοῦτο δὲν ἔχει σχέσηιν μὲ τὸ ζήτημα, διότι ὅταν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν μας τὸν πληθυσμὸν τῶν Κρητῶν, ὁ ὁποῖος ὑπῆρχεν ἐδῶ, δὲν ὑπάρχει ἀμφισβησία ὅτι ἡ Κυβέρνησις, ἡ σημερινή, ἕως ἄτου κατορθώσῃ ν' ἀναχωρήσουν ὅλοι αὐτοὶ αἱ χιλιάδες ἑκατομμύρια· ἀλλὰ δὲν πρόκειται περὶ τοῦ παρελθόντος, αὐτὸ τὸ ὁποῖον τότε ἐγένετο, εἶχε πολιτικὸν σκοπὸν· ἐπομένως τὸ 1 ἑκατομμύριον, φερόμενον, ἐνῶ πρόκειται περὶ ὀλίγων προσφύγων, δὲν χρησιμεύει παρὰ νὰ ἐλαττώσῃ τὴν ἀξίαν τῶν παραπόνων, ἀλλὰ δὲν διαφωτίζει καὶ δὲν παρουσιάζει τὸ ζήτημα εἰς τὴν ἀληθῆ

